

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić (predsjednica)
Slaven Bačić, Dušica Dulić,
Ivan Gregurić, vlč. Josip Pekanović
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Tomislav Žigmanov**V. D. DIREKTORICA****I ODGOVORNA UREDNICA:**

Jasminka Dulić

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bačić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Zvonimir Perušić
Dražen Prčić (sport i zabava)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**TELEFON:** ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tipnet.rs**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Rotografika« doo SuboticaList je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Kultura

Nije rijetkost da se u različitim prigodama predstavnici hrvatske nacionalne manjine zalažu za izjednačavanje u ostvarivanju prava s drugim nacionalnim manjinama u Srbiji. Često se naglašava kako druge manjine imaju razvijene medije, obrazovne i kulturne institucije, a neke od njih i jake političke stranke, dok hrvatska manjina sve te institucije tek treba izgraditi ili postojeće ojačati. U ožujku je Skupština Vojvodine usvojila odluke o formiranju Zavoda za kulturu pet nacionalnih manjina, među kojima i hrvatske nacionalne manjine. Time vojvodanski Hrvati dobivaju prvu profesionalnu instituciju na području kulture.

Dobra je to vijest i značajan pomak u zaštiti prava hrvatske manjine, a istodobno je primjer kako hrvatska manjina ne mora uvijek kaskati za drugim manjinama. Pozitivno je i to što se Hrvatsko nacionalno vijeće pojavljuje kao suosnivač Zavoda jer se radi o novom poglavlju u razvoju područja zaštite manjinskih prava Hrvata u Srbiji. No tu, gdje ih ne bi trebalo biti, nastaju problemi. Subotnja sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća, na čijem je dnevnom redu bilo donošenje odluke o Zavodu, cijelo je vrijeme radila na rubu kvoruma te je bilo dovedeno u pitanje donošenje odluke o suosnivačkom udjelu. Nakon što je u jednom trenutku sjednica prekinuta zbog odlaska jednog vijećnika, drugi je »uspavani« vijećnik »spasio« cijelu stvar i svojim dolaskom omogućio nastavak rada i donošenje te vrlo značajne odluke. Značajne zato što je Zavod za kulturu tek druga profesionalna institucija vojvodanskih Hrvata, prva je NIU »Hrvatska riječ«, a koja treba sustavno i uz osigurana sredstva iz pokrajinskog proračuna raditi na očuvanju, unapređenju i razvoju naše kulture. Ako znamo da je očuvanje i razvijanje nacionalne kulture uvjet očuvanja nacionalnog identiteta, a da na prostoru Srbije, do osnivanja Zavoda, nije postojala niti jedna profesionalna institucija na području kulture, nezainteresiranost vijećnika, ako to tako možemo nazvati, je u najmanju ruku neodgovorna.

J. D.



Sjednica HNV-a: Odgovornost i neodgovornost na djelu

Prikupljanje potpisa i predaja lista za pokrajinske i lokalne izbore

Izborna utrka u punom jeku 5

U Hrvatskom kulturnom centru »Bunjevačko kolo« izabrano novo vodstvo

Teškoće i veliki izazovi 6

Kolonija mladih u Ernestinovu

Mladi talenti ponovno zajedno 28

Siniša Kujundžić, odgojivač papiga

Pametne ptice 41

UKRATKO

Autocesta i dalje upitna

Poslije nekoliko dana ozbiljnih nesuglasica oko izgradnje autoceste Horgoš-Požega, srbijanska tehnička vlada izgleda je uspjela naći nekakvo rješenje. Koncesionaru, koji do sada nije uspio osigurati bankarske garancije, sada je dan rok do kraja godine, do kada mora potpuno zaokružiti financiranje izgradnje autoceste. Ovakav rasplet ministri iz DS-a nazivaju kompromisom, a u narodnjačkoj koaliciji žale što izgradnja autoceste nije počela ovoga tjedna, kako se prvobitno planiralo, ali su, ipak, zadovoljni što je ugovor ostao na snazi. Ministar iz redova DS-a Dragan Đilas izjavio je kako će ključno biti ono što će se dešavati u iduća tri mjeseca, tijekom pregovora s Deuche bankom.

U idućih 90 dana, do 30. lipnja, Deuche banka i koncesionar trebaju postići sporazum s Vladom o ispunjenju svih tehničkih preduvjeta koji su neophodni kako bi banka ušla financijski u ovaj projekt.

»Što znači, kada banka pruži službeno jamstvo Vladi Srbije da će financirati ovaj projekt, tog trenutka Vlada Srbije može odobriti početak radova na autocesti od Horgoša do Požege«, kazao je Đilas. Ministar iz narodnjačke koalicije Predrag Bubalo nije, međutim, skrivao nezadovoljstvo što se od radova u ovom trenutku odustalo. »Mogu jamčiti građanima da će nova vlada Srbije, u kojoj će biti koalicija DSS-a i Nove Srbije, prvog radnog dana započeti izgradnju autoceste. Zbog potpuno pogrešne odluke naših bivših koalicijskih partnera, DS-a i G17 Plus, radovi za sada nisu počeli, ali, kao što sam rekao, jamčim da će nova vlada sigurno odmah započeti izgradnju autoceste«, kazao je Bubalo. Drugačije viđenje ima potpredsjednik Vlade Božidar Đelić.

On je za B92 rekao kako će ugovor o izgradnji autoceste Horgoš-Požega pasti, ako u dodatnom roku koncesionar ne ispuni uvjete, ali se ipak nada kako do toga neće doći.

»Nije gotova stvar, ali teško mogu zamisliti da poslije dodatnog roka od 90 dana ova vlada na bilo koji način produži rok. To je dovoljno vremena da se napravi jedna prava konstrukcija. Mislim kako će, ukoliko se ne ispune tehnički i financijski uvjeti, ova koncesija definitivno pasti«, kazao je Đelić.

George W. Bush stiže u Hrvatsku

Pozivnica za ulazak u NATO

Članstvo u NATO-u bit će vrlo pozitivno za ljude u Hrvatskoj, izjavio je ranije američki predsjednik *George W. Bush*, koji će nakon trodnevnog summita NATO-a u Bukureštu, danas i sutra (4. i 5. travnja) posjetiti Hrvatsku. On je, u razgovoru s novinarima iz Hrvatske, Rumunjske i Ukrajine najavio da će se na summitu založiti za pozivanje Hrvatske, Albanije i Makedonije u NATO i za uključenje Ukrajine i Gruzije u Akcijski plan za članstvo.



Na pitanje Hine o njegovu gledanju na buduću ulogu Hrvatske u arhitekturi NATO-a u jugoistočnoj Europi, razvoju njezinih oružanih snaga, sudjelovanju u misijama NATO-a i doprinosu zajedničkoj sigurnosti Saveza, te mogućim vojnim i pomorskim bazama na njezinu teritoriju, Bush je iznio pohvalne ocjene o hrvatskim voj-

nicima te isključio mogućnost uspostave NATO baza u Hrvatskoj.

Američki predsjednik je rekao da su se »hrvatske jedinice pokazale hrabrim na bojištima u ratu protiv terorizma« i da će Hrvatska, kad postane članica NATO-a, imati koristi od toga da one služe rame uz rame s drugim saveznicima.

Inače, Bush u Zagreb slijeće u poslijepodnevним satima, piše HRT. Prema najavama, nakon posjeta Uredu predsjednika, navečer ga čeka svečana večera sa šezdeset uzvanika iz javnog života. Između ostalih dolazak su potvrdili –*Blanka Vlašić, Lino Červar, Dino Rađa i Sanja Jovanović.*

Bush bi se sutra trebao obratiti građanima na Markovu trgu, na kojem je javno okupljanje inače zabranjeno. Tako će biti prekršen Zakon o javnom okupljanju, a na Trg se neće moći bez pozivnica.

Tijekom Bushova boravka Zagreb će biti u pravom sigurnosnom obruču. Između ostalog, to će podrazumijevati skraćenu nastavu u školama i poseban režim prometa.

S druge strane, američkog predsjednika i u Zagrebu će, kao i u većini gradova koje posjećuje, dočekati prosvjedi. Protiv Busha će prosvjedovati takozvana Antiimperijalistička koalicija, Centar za mirovne studije, Documenta i Zelena akcija.

D. B. P.

Radio Subotica dobila nalog za iseljenje

Radio Subotici je ovih dana dostavljena sudska presuda kojom se nalaže da se u roku od 15 dana isprazne redakcijske prostorije na Putu Jovana Mikića i predaju ih Nacionalnoj službi zapošljavanja, u čijem vlasništvu je prostor. Radio Subotica ove prostorije koristi od 1977. godine na osnovu nekadašnjeg samoupravnog sporazuma s tadašnjim Zavodom za rad i zapošljavanje.

Kako je izjavio gradonačelnik *Géza Kucsera*, Radio Subotica neće biti ostavljena bez radnog prostora i učinit će sve kako bi, barem do privatizacije, bila lišena nepotrebnog preseljenja.

»Općina će učiniti sve da Radio Subotica do privatizacije ostane u tom prostoru u kom je sada, a zajednički tražimo, i s direktorom filijale i s generalnim direktorom, način za nastavak rada. Uvjeti za rad će biti i dalje osigurani, za sada ostaje tamo, a u nastavku ćemo vidjeti koja će varijanta biti prihvaćena«, rekao je Kucsera.

I subotički ured Udruge novinara Srbije uputio je poziv Nacionalnoj službi za zapošljavanje da u dogovoru s vodstvom Radio Subotice čim prije pronade obostrano prihvatljivo rješenje za ovaj problem.

Izmijenjen termin godišnje Izborne skupštine

Izborna skupština Udruge protjeranih Hrvata iz Srijema, Banata i Bačke sa sjedištem u Zagrebu, održat će se u iduću subotu, 12. travnja, u Staroj gradskoj vijećnici u Čirilmetodskoj ulici br. 5 (nedaleko od crkve sv. Marka na Gornjem gradu) u Zagrebu. Skupština počinje u 11 sati, a održat će se

pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Hrvatskog sabora *Luke Bebića*. Termin sjednice je promijenjen zbog posjeta predsjednika *Georga W. Busha* Republici Hrvatskoj. Nakon radnog dijela slijedi tradicionalno druženje uz srijemske tamburaše i prigodni domjenak.

Prikupljanje potpisa i predaja lista za pokrajinske i lokalne izbore

Izborna utrka u punom jeku



Predizborna utrka krenula je i na lokalnim razinama. Oko 300 građana Subotice potpisalo je »ugovor s Europskom Unijom«. Umjesto političara građani su prošle subote potpisivali »Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju Europskoj Uniji«, u akciji koalicije »Za europsku Srbiju – Boris Tadić«, koja na republičkoj, pokrajinskoj i općinskoj razini okuplja članove DS-a, G17 Plus, DSHV-a i SDP-a. Ovom simboličkom gestom Subotičani su iskazali svoje opredjeljenje za europske integracije. »Sporazum« je u ime DS-a potpisao predsjednik Općinskog odbora *Saša Vučinić*, za G17 Plus predsjednik Općinskog odbora *Jasmin Šečić*, u ime DSHV-a to je učinio predsjednik stranke *Petar Kuntić*, dok je za Sandžačko-demokratsku partiju potpis stavio predsjednik Općinskog odbora *Samir Rustemović*. Na listi ove koalicije su i članovi Općinske udruge umirovljenika i Općinske udruge invalida rada.

U Somboru je Demokratska stranka prva Općinskom izbornom povjerenstvu predala listu kandidata za vijećnike u SO Sombor. Izbornu listu »Demokratska stranka-Boris Tadić« potpisima je podržalo blizu dvije tisuće građana. Nositelj liste je *Siniša Lazić*, predsjednik Općinskog odbora DS-a Sombor. Demokratska stranka na lokalne izbore izlazi u koaliciji s DSHV-om, a slogan kampanje je: »Za europski Sombor«. Na listi za vijećnike iz DSHV-a su – *Mata Matarić*, predsjednik somborske podružnice DSHV-a iz Sombora, *Snežana Periškić* iz Bačkog Monoštora i tiskar *Adam Tubić* iz Bačkog Brega.

Od hrvatskih stranaka, svoje će kandidate na svim trima razinama, prema informacijama iz DSHV-a, imati samo ta stranka. Na republičkim, pokrajinskim i lokalnim izborima svi kandidati DSHV-a nalazit će se na izbornim listama koalicije DS i G17 Plus. Kritike, kako nastup na izbornoj listi Demokratske stranke vodi prema gubitku identiteta DSHV-a, kao stranke hrvatske manjine, predsjednik stranke *Petar Kuntić* odbacuje: »Da je tako, poslije godinu dana događalo

bi se da ljudi napuštaju DSHV i odlaze u DS, no, događa se upravo suprotno, tako da su takva strahovanja neutemeljena.« Koaliicijska suradnja DSHV-a, DS-a i G17 Plus potvrđena je potpisivanjem koaliicijskog sporazuma za listu »Za europsku Suboticu«. Ova koalicija još uvijek neće objelodaniti kandidata za potencijalnog gradonačelnika, a najavljeno je kako će to učiniti u pretposljednem tjednu kampanje.

Hrvatsko-bunjevačko šokačka stranka planira sudjelovati samo na lokalnim izborima u Subotici. No, neizvjesno je hoće li u tome uspjeti, jer još nije počela skupljati potpise potpore izbornoj listi, a o eventualnom ulasku u neku koaliciju još pregovara. HBŠS drži kako su izborni zakoni diskriminirajući prema malim strankama manjina. Predsjednik HBŠS-a *Blaško Temunović* kaže: »Ostaje nam samo da se pokušamo organizirati i cijelu zajednicu angažirati da se skupi dovoljno potpisa za predaju lista. Jedino nam preostaje pokušati postići dogovor s ostalim hrvatskim i bunjevačkim opcijama. Mislim da je vrijeme da se organiziramo i zajedničkim snagama dostignemo željeni broj, koji će im omogućiti sudjelovanje na lokalnim izborima«.

Demokratska zajednica Hrvata na izbore u Subotici izlazi samostalno, a u Općini Apatin u koaliciji sa strankama mađarske koalicije.

Na pokrajinskim izborima potvrđene su liste sljedećih stranaka i koalicija: koalicija Demokratske stranke i G17 Plus, uz sudjelovanje DSHV-a i SPO-a, pod nazivom »Za europsku Vojvodinu - Demokratska stranka - G17 Plus – Boris Tadić; koalicija okupljena oko Lige socijaldemokrata Vojvodine pod nazivom »Zajedno za Vojvodinu – Nenad Čanak«; Liberalno-demokratska partija – Čedomir Jovanović; Srpska radikalna stranka – Tomislav Nikolić, Socijalistička partija Srbije (SPS), Partija ujedinjenih umirovljenika Srbije (PUPS) i Demokratska stranka Srbije – Nova Srbija – Vojslav Koštunica.

H. R.

UKRATKO

Župljanin opet umakao

Stojan Župljanin, jedan od četvorice optuženih za ratne zločine za kojim još uvijek traga Haški sud, boravio je ovog tjedna u Nišu i u zadnji trenutak je pobjegao pred policijskom potjerom, potvrdio je Rasim Ljajić, predsjednik Nacionalnog vijeća Srbije za suradnju s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju. U izjavi koju je u subotu prenio sarajevski Dnevni avaz, Ljajić je pojasnio kako su srbijanske vlasti u ponedjeljak »iznenada i potpuno neočekivano« dobile ozbiljnu informaciju da se Župljanin skriva u jednom iznajmljenom stanu u Nišu. Nakon provjera u srijedu je započela akcija čiji je cilj bio uhititi Župljanina no on tada više nije bio na adresi koju je policija dobila.

»No s velikim stupnjem sigurnosti možemo reći da je Župljanin doista boravio tu, kao i da je neposredno prije same akcije pobjegao«, kazao je Ljajić. On kaže kako je za sada nejasno je li Župljaninu netko javio da policija pokreće akciju no o tome će se provesti interna istraga.

Stojan Župljanin je tijekom rata u BiH bio zapovjednik policije u Banja Luci a optužnica Haškog tužiteljstva ga tereti za zločine protiv civilnog stanovništva uključujući masovni progon Hrvata i Bošnjaka s tog područja.

Optužnica protiv generala Koradea

Protiv umirovljenog hrvatskog generala Ivana Korade podnesena je kaznena prijava zbog teškog ubojstva Cecilije i Gorana Hudića te ubojstva Franje Kosa i Davora Petriša, izvijestio je u utorak ravnatelj policije Marijan Benko, navodeći samo inicijale. Kako je rekao, Korade se tereti i za pokušaj ubojstva Vladimira Knoka te za otmicu i prijetnju Z.R. Novinari su detaljno izvijestili o policijskoj akciji koja se prošloga vikenda i cijeloga tjedna provodila i detaljima iz kaznene prijave protiv Ivana Korade.

Američke vize opet se izdaju u Beogradu

Konzularni odjel američkog veleposlanstva u Beogradu od 1. travnja je ponovno otvoreno za izdavanje viza.

Osoblje koje je bilo povučeno iz Srbije zbog pogoršane sigurnosne situacije, dobilo je odobrenje za povratak. Veleposlanstvo nije izdavalo vize više od mjesec dana, zbog radova na sanaciji prostorija koje su demonstranti oštetili u neredima 21. veljače.

U Hrvatskom kulturnom centru »Bunjevačko kolo« izabrano novo vodstvo

Teškoće i veliki izazovi

*Za novog predsjednika HKC-a izabran Ivan Stipić * Pohvale za rad svih odjela i HKC-a u cijelosti, ali i kritike vodstvu za loše upravljanje i nagomilane dugove*

Ivan Stipić, profesor razredne nastave i ravnatelj Osnovne škole »Ivan Milutinović« u Subotici, novi je predsjednik Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«. Tako je odlučila većina članova HKC-a nazočnih na redovitoj Izornoj skupštini u nedjelju poslijepodne 30. ožujka u prostorijama HKC-a. Sjednica, na kojoj je bilo nazočno 139 članova, trajala je puna četiri sata.

Uz Stipića koji će u iduće četiri godine voditi Hrvatski kulturni centar, izabrano je i novih 12 članova Upravnog odbora. To su: Mira Temunović, Ljiljana Dulić,

Zvonimir Horvacki, Davor Dulić, Olga Šram, dr. Andrija Kopilović, Mirko Ostrogonac, dr. Andrija Anišić, Marinko Prčić, Spartak Dulić, Nedeljka Šarčević i Ruža Šimić. Također su izabrani i novi članovi Nadzornog odbora: Albe Kujundžić, Pajo Đurasović, Kata Horvat, Suzana Alaga i Josipa Križanović, dok su novi članovi Disciplinske komisije Bela Ivković, Jašo Šimić i Jelisaveta Dulić.

DUGA RASPRAVA: Ovom izboru prethodila je, međutim, duga rasprava koja je u pojedinim momentima bivala i vrlo žučna, često prekidana pljeskom, naiz-

mjenično iz jednog ili drugog dijela dvorane. Tema rasprave bila su godišnja i četverogodišnja izvješća o radu pojedinih odjela, kao i Centra u cjelini, te godišnje izvješće Nadzornog odbora.

Izvješće o radu HKC-a podnio je dotadašnji predsjednik Mirko Ostrogonac, rekavši, među ostalim, kako je povećan broj članova u svim sekcijama, a poglavito u folklornoj, likovnoj i glazbenoj, te da je obnovljen dramski odjel i da HKC sada ima oko 400 aktivnih članova, da je na početku njegova mandata bilo 6 skupina folkloraca a sada 11, te da je HKC u ovom

Uz zahvalu svim suradnicima, Ostrogonac je prihvatio odgovornost za to što, kako je rekao, nije uspio stvoriti ozračje timskog rada.

TEŠKA SITUACIJA: I, dok izvješća o radu folklornog, glazbenog, likovnog i dramskog odjela, te Festivala bunjevački pisama, Dužijance i Velikog prela, nisu bila sporna i jednoglasno su prihvaćena od svih članova Skupštine, izvješće Nadzornog odbora, koje je podnio predsjednik NO Pajo Đurasović, bilo je povodom za različita tumačenja. Đurasović je u izvješću Nadzornog odbora kon-



Ivan Stipić, novi predsjednik HKC Bunjevačko kolo
Nadam se da ćemo
nadvladati probleme

Nakon izbora, novi je predsjednik Ivan Stipić za Hrvatsku riječ izjavio:

»Velika je čast i odgovornost biti predsjednikom Upravnog odbora HKC Bunjevačko kolo, jednako tako i velika obveza. Zahvaljujem prethodnom sazivu Upravnog odbora i predsjedniku na dosadašnjem radu i uspješnom vođenju društva. Nadam se da će novi sastav UO nastaviti dobro raditi i nadvladati postojeće probleme. Svakako, velik je posao pred nama, jer moramo odgovoriti zahtjevima novog vremena, omogućiti ostvarenje brojnih projekata, kako bi Bunjevačko kolo ostalo jedno od najsnažnijih društava u našoj zajednici. Ovo ćemo postići ukoliko Upravni odbor, Izvršni odbor i ja kao predsjednik imamo potporu i razumijevanje svih članova Hrvatskog kulturnog centra.«

vremenu otvorio ogranke u Starom Žedniku i na Bikovu.

»Hrvatski kulturni centar nadvladao je lokalni značaj, a najveći pomak uočljiv je u glazbenom odjelu«, rekao je Ostrogonac. »Napredak bilježe i Festival bunjevački pisama, Dužijanca i Veliko prelo. Negativnost predstavlja odlazak sekcije šlingera, koja se izdvojila iz HKC-a. U prethodnom razdoblju uvedeno je plinsko grijanje, obnovljena je fasada zgrade i pretresen krov iznad uredskih prostorija. Planirana rekonstrukcija krova iznad Velike dvorane nije urađena, a vjerojatno to neće biti moguće niti u 2008. godini. Dvorana za vježbanje i restoran su gotovo u stanju rušenja.«

statirao kako su rashodi HKC-a u 2007. i u prva tri mjeseca 2008. godine, u iznosu od 9,725 milijuna dinara, »veliki«, da se »moglo utjecati da troškovi budu manji«, te da su sredstva »neracionalno trošena«.

Đurasović je također naglasio kako je »gubitak 'Bunjevačkog kola' u 2007. godini 1,237 milijuna dinara, a da dospjele neizmirene obveze iznose 1,642 milijuna dinara«.

Više sudionika u raspravi reklo je kako situacija u HKC-u jest teška, ali da treba pronaći način iz nje izaći. Nakon rasprave usvojena su sva izvješća, pri čemu izvješća po odjelima jednoglasno, a izvješće Nadzornog odbora s 28 suzdržanih glasova.

Z. P.

Održane sjednice Hrvatskog nacionalnog vijeća i Izvršnog odbora

HNV suosnivač Zavoda za kulturu

*Vijeće cijelo vrijeme radilo s minimalnim brojem vijećnika, dva je puta bilo prekidano kada su pojedini vijećnici napuštali sjednicu * Usvojen završni račun HNV-a za 2007. godinu, kao i predloženi proračun Vijeća za ovu godinu * Za ravnatelja prve profesionalne institucije kulture Hrvata u Srbiji predložen je prof. Tomislav Žigmanov*

Hrvatsko nacionalno vijeće prihvatilo je suosnivački udio u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata, novoj instituciji hrvatske nacionalne manjine koju je osnovala, sredinom ožujka, Skupština Vojvodine. Na sjednici HNV-a, održanoj 29. ožujka, za ravnatelja prve profesionalne institucije kulture Hrvata u Srbiji predložen je prof. Tomislav Žigmanov, a predloženi su članovi Upravnog i Nadzornog odbora. Ti prijedlozi trebaju biti potvrđeni u pokrajinskom Izvršnom vijeću.

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata financirat će se iz pokrajinskog proračuna, a s radom bi trebao započeti za tri mjeseca.

MINIMALAN KVORUM: Vijećnici su na sjednici, koja je cijelo vrijeme radila s minimalnim brojem vijećnika i dva je puta bila prekidana zbog odlaska pojedinih vijećnika, usvojili završni račun HNV-a za 2007. godinu, kao i predloženi proračun Vijeća za ovu godinu koji bi trebao biti veći od prošlogodišnjega za milijun dinara.

Vijećnici su usvojili izvješće o poslovanju NIU »Hrvatska riječ« za 2007. godinu i osnove poslovne politike ove novinsko-izdavačke ustanove za tekuću godinu.

Na dnevnom redu je trebalo biti i imenovanje novih članova Međudržavnoga povjerenstva za nadzor provedbe Sporazuma o



Utemeljen zavod, usvojen završni račun HNV-a, usvojeno izvješće o poslovanju Hrvatske riječi: sa sjednice HNV-a

međusobnoj zaštiti manjina koji su potpisali Srbija i Hrvatska. Umjesto *Bele Tonkovića* i *Josipa Pekanovića* predloženi su dr. *Josip Ivanović* i *Branko Horvat*, ali ovi prijedlozi nisu ni razmatrani zbog nedostatka kvoruma te je sjednica i konačno prekinuta. Iz istog razloga ni radna verzija Platforme za informiranje na hrvatskom jeziku nije dospjela na razmatranje.

IZVRŠNI ODBOR: Prije sjednice HNV-a održana je sjednica Izvršnog odbora Vijeća. Predsjednica Izvršnog odbora HNV-a *Slavica Peić* naglasila je vrijednu prošlogodišnju donaciju dobivenu od Vlade Republike Hrvatske, odnosno Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, u udžbenicima, lektiri i učilima za

nastavu na hrvatskome jeziku za osnovne škole i gimnaziju, kao i značajna sredstva dobivena po natječajima od Veleposlanstva i Generalnog konzulata Republike Hrvatske. Osvrćući se na prikaz analitike i plana rashoda, *Slavica Peić* je istaknula značajno smanjenje troškova reprezentacije u odnosu na 2006. godinu te isplatu dugova iz prethodnih godina koji se odnose na poreze i doprinose na osnovi isplate fizičkim licima u 2005. i 2006. godini, navodeći da su prihodi HNV-a prošle godine iznosili 10 milijuna i 700.000 dinara, dok su rashodi bili manji za 300.000 dinara.

»Na osnovi očekivanoga priljeva sredstava iz proračuna Republike Srbije za 2008. godinu, te sači-

njenog ugovora s Pokrajinskim tajništvom za propise, upravu i nacionalne manjine o financiranju za prva tri mjeseca u ovoj godini, napravljen je financijski plan našeg Vijeća za 2008. godinu. Tijekom sljedećega mjeseca bit će nam poznat i ostatak sredstava koje možemo očekivati od spomenutog Pokrajinskog tajništva, što će uz donacije iz Republike Hrvatske biti raspoređeno, prijedlogom ispravke rashoda za 2008. godinu, a u skladu s našom dosadašnjom praksom, na projekte koji su od općih zajedničkih interesa za Hrvate u Srbiji. Proračun za ovu godinu trebao bi biti za oko milijun dinara veći od prošlogodišnjega«, rekla je *Slavica Peić*.

Član Izvršnog odbora HNV-a *Mato Groznica* je podnio informaciju o radnoj verziji Platforme za informiranje na hrvatskome jeziku. Radna grupa za izradu ove Platforme formirana je odlukom IO HNV-a od 4. kolovoza 2007. godine, a koordinator radne grupe *Mato Groznica* rekao je kako Platforma ima za cilj pružiti osnovne smjernice u području informiranja u smislu detektiranja potreba za vrstom, načinom i periodikom informiranja, odnosno, ona okvirno definira dinamiku i način ostvarivanja prava na informiranje hrvatske zajednice po svakom segmenatu informiranja.

Z. S.

Platforma za informiranje

»Kao koordinator radne grupe zadovoljan sam konkretnim učinkom, iako još uvijek tekst Platforme nije u potpunosti usuglašen i nije spreman za podnošenje vijećnicima na usvajanje. Vjerujem da će to biti na dnevnom redu prve sljedeće sjednice. Izvršni odbor je smatrao za da vijećnike treba informirati o tome u kojoj je fazi izrada ovog strateškog dokumenta. U Platformi NIU 'Hrvatska riječ' i dalje ostaje središnja institucija odakle ćemo inicirati projekte u području informiranja, ali ne i jedina. Svaka inicijativa koja bude mogla doprinijeti boljoj informiranosti hrvatske zajednice treba biti uzeta u obzir i dobiti potporu svih relevantnih čimbenika u našoj zajednici«, rekao je *Mato Groznica*.



Subotičani na »Uskrs-festu« u Zagrebu

Treće mjesto za »Proroke«

Od 68 prijavljenih skladbi na festivalu je izvedeno dvadeset, među kojima i skladba VIS »Proroci« iz Subotice, koji su postigli veoma zapažen uspjeh osvojivši treće mjesto

Piše: Antonija Sudarević



Pjesma »Isuse, dodi« vokalnoinstrumentalnog sastava »Ben Hur« pobjednička je pjesma 27. po redu Festivala popularne duhovne glazbe »Uskrs-fest«, čiji su organizatori Ured Hrvatske biskupske konferencije za mlade i Hrvatski katolički radio. Festival je održan 30. ožujka u velikoj dvorani Vatroslava Lisinskog u Zagrebu. »Uskrs-fest« jedan je od najstarijih i najvećih festivala popularne duhovne glazbe u Hrvatskoj. Već 30 godina mjesto je okupljanja mladih glazbenika, koji svojim kreativnim radom i novim skladbama pridonose obogaćivanju naše kršćanske glazbene scene.

Svoje korijene vuče još iz sedamdesetih, a posljednjih pet godina održava se u velikoj dvorani Vatroslava Lisinskog. Festival ima snažno medijsko pokroviteljstvo, a sam događaj već nekoliko godina prati i Hrvatska radio televizija. Na »Uskrs-festu« je od 68 prijavljenih skladbi izvedeno dvadeset, među kojima i skladba subotičkog VIS-a »Proroci«, koji su ove godine postigli zapažen uspjeh osvojivši treće mjesto s pjesmom »Sa svjetlom u duši«, čija je autorica teksta Josipa Dević, a glazbu i aranžman potpisuje Viktor Kesler. Drugo je mjesto osvojila pjesma »Isus šalje nadu« u izvedbi Katije Budimčić. Najbolja je pjesma, po mišljenju svih izvođača, »Oče naš« u izvođenju dva benda – »Laudantes« i »The Messengers«. Sastav »Ben Hur« s pjesmom »Isuse, dodi« dobio je i nagradu slušatelja Hrvatskog katoličkog radija, a nagradu za najbolji tekst osvojio je bend »Navjestitelji« pjesmom »Moj put«. Dodijeljena je i nagrada fra Šimunu Šiti Ćoriću za 40 godina nazočnosti na duhovnoj sceni i 30 godina diskografije.

»Proroci« su u Zagreb krenuli u subotu ujutro i taj su dan imali ispunjen programom, koji se sastojao od rada u skupinama. Tu su razgovarali o tome – prihvaća li ih sredina u kojoj žive kao skupinu, koliko su aktivni, gdje i kako djeluju, te su nakon toga imali svetu misu sa svim izvođačima. Šezdesetak mladih iz Subotice je također krenulo put Zagreba, kako bi podržali nastup »Proroka«.

VIS »Proroci«

Prve članove sadašnjeg VIS »Proroci« okupio je vlč. dr. Marinko Stantić, a poslije je skupinu preuzela Josipa Dević, po uzoru na nekadašnji istoimeni sastav koji je vrlo uspješno djelovao sredinom 80-ih, te na »Uskrs-festu« u Zagrebu 1987. osvojio treće mjesto. »Proroci« djeluju na području Subotičke biskupije od 2006. godine, a čine ga mladi iz nekoliko subotičkih župa. Kao sastav rado se odazivaju i sudjeluju na misama, susretima mladih, duhovnim obnovama,



kako u Subotičkoj biskupiji, tako i diljem Vojvodine. Članovi VIS »Proroci« su uz svoje svakidašnje obveze (škola, studij, posao) aktivni i pri svojim župama, gdje sudjeluju u životu i aktivnostima vezanim za liturgiju i pastoral mladih (katolički list »Zvonik«, Odbor »Tribine mladih«, na Radio Subotici u emisiji za mlade na hrvatskom jeziku...). Od značajnijih nastupa izdvajaju nastup na »Hosana-festu« 2006., »Bono-festu« 2007. u Vukovaru, te pobjedu na »Hosana-festu« 2007., kada su s pjesmom »Božji svijet« osvojili nagradu za najbolji tekst, te nagradu publike i nagradu izvođača.

Počeli 10. jubilarni Dani Matice hrvatske – Mostarsko proljeće

Mostar postao kulturno središte regije

*Manifestacija zahvaljujući kojoj će publika uživati u prestižnim programima ima veliki značaj i simboliku ne samo za grad Mostar i državu, nego i cijelu regiju * Manifestaciju je svečano otvorenom proglasio Josip Vrbošić, veleposlanik Republike Hrvatske u Bosni i Hercegovini, u ovoj prigodi i osobni izaslanik Stjepana Mesića*

Piše: Arijana Beus

MOSTAR – Svečanim otvorenjem započela je 10. jubilara međunarodna kulturna manifestacija Dani Matice hrvatske Mostar – Mostarsko proljeće. Manifestaciju je svečano otvorenom proglasio *Josip Vrbošić*, veleposlanik Republike Hrvatske u Bosni i Hercegovini, u ovoj prigodi i osobni izaslanik *Stjepana Mesića*. Ispred Hrvatskog doma Hercega Stjepana Kosače nastupile su mažoretkinje Zrinjski, Gradska muzika Kotor i Bokeljska mornarica, kao i Hrvatska glazba Mostar i Orkestar Oružanih snaga BiH.

Dobrodošlicu i poziv na višednevno druženje i uživanje u vrhunskim kulturnim događajima brojnim uglednim gostima, među ostalima i čelnicima gradskih, županijskih i državnih vlasti, gostima iz inozemstva te brojnim umjetnicima, uputio je predsjednik Matice *Josip Muselimić*. »Ne mogu ne istaknuti ponos i sreću što smo, bez obzira na to što živimo u tjeskobnim vremenima, u dane naše manifestacije na poseban način slavili život i suživot, pravednost i nenasilje, a sve se to događa u proljeće kada slavimo novi blagdan kulture grada pjesnika i umjetnika«, kaže Muselimić.

IZLOŽBA ČEŠKIH I SLOVAČKIH UMJETNIKA:

Prvi program manifestacije, nakon službenog otvorenja, bila je izložba »Ars totum requirit hominem – Zatočenici umjetnosti«, prestižna izložba slovačkih i čeških umjetnika. Izložbu je otvorio *Jiri Kudela*, češki veleposlanik u Bosni i Hercegovini, a cijela je izložba, kao i svi pisani materijali, u znaku glasovitog svjetskog kipara *William Schifera*, posljednjeg učenika *Ivana Meštrovića*. Izložba je postavljena zahvaljujući dvojici kolekcionara *Srećku Loli Mustagrudiću* i *Tomažu Zezanu*. Izložena djela su iz njihovih pri-



Josip Muselimić i Josip Vrbošić



vatnih kolekcija, a izložba je, kao i cijela manifestacija, u duhu različitosti bogatstva i zajedništva.

U katalogu Mostarskog proljeća zajednički osvrt na izložbu pisali *Miroslav Mojžita*, slovački veleposlanik u BiH, i *Jiri Kudela*, češki veleposlanik u BiH.

Naime, ovogodišnju manifestaciju svakako će obilježiti 12 gradova (Sarajevo, Zagreb, Banja Luka, Omiš, Šibenik, Split, Dubrovnik, Kotor, Beograd, Zadar, Osijek i Tuzla) s kojima je Matica hrvatska posljednjih godina imala najbolju suradnju. Tako je već sinoć na gala koncertu »Sarajevo Mostaru« predstavljeno ovaj grad, a publici se obratila njegova gradonačelnica *Semih Borovac*.

VELIKI ZNAČAJ I SIMBOLIKA:

Na jubilarnom Mostarskom proljeću bit će održano 50 programa na kojima će nastupiti više od 1500 izvođača iz nekoliko zemalja. Do 24. lipnja, dokad će manifestacija trajati, publika u Mostaru napokon će imati priliku birati program koji žele pogledati ili poslušati. »Međunarodna kulturna manifestacija Dani Matice hrvatske Mostar, zahvaljujući kojoj će publika uživati u prestižnim programima ima veliki značaj i simboliku ne samo za grad Mostar i državu, nego i cijelu regiju«, istaknuo je na otvorenju *Miljenko Puljić*, izvršni producent Dana Matice. Napomenuo je da je naša budućnost u zajedništvu jer je različitost bogatstvo. Tijekom manifestacije bit će upriličeno 50 programa, s više od 1500 izvođača iz Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske, Srbije, Crne Gore, Mađarske, Češke, Slovačke i mnogih drugih zemalja. Programi Dana Matice odvijat će se i u Sarajevu, Ljubuškom, Čapljini, Stocu i drugim gradovima Bosne i Hercegovine. ■

Siniša Skenderović, predsjednik Mladeži Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini

Probuditi mlade iz apatije

*Moramo probuditi mlade iz apatije, ukazati na odgovornost koju imaju i reći im da zaista svojim glasom mogu puno učiniti za bolje sutra * Podatak da se članstvo Mladeži povećalo za nekoliko stotina osoba, govori da mladi znaju prepoznati važnost njihovog djelovanja u okviru političke stranke * Vijeće stranke donijelo je odluku da se na predizbornu listu »Za europsku Suboticu« uvrste i dva člana Mladeži*

Razgovarala: Marijana Tucakov



Siniša Skenderović je student treće godine na Ekonomskom fakultetu u Subotici. Rođen je u Đurđinu 1985. godine gdje je završio osnovnu školu, a zatim je u Subotici završio Gimnaziju društveno-jezičnog smjera. Njegovi planovi su da nakon redovitog studija završi master studij koji bi volio pohađati negdje u inozemstvu, ali bi se po svršetku svakako htio vratiti i živjeti u Suboticu. Kao član DSHV-a podržava stranku u svim aktivnostima te radi na njenom boljitku. Za sebe kaže da se vrlo rano počeo zanimati za politiku, a da mu je uzor u političkom angažiranju bio istaknuti član DSHV-a i prvi republički zastupnik pokojni Antun Skenderović. Smatra kako je važno sudjelovati u društveno-političkom životu osobito za mlade pripadnike manjinskih zajednica jer samo političkim angažiranjem mogu ostvariti svoja prava i utjecati na rješavanje problema s kojima se mladi susreću.

HR: Na osnivačkoj skupštini Mladeži Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, koja je održana u studenome prošle godine, izabrani ste za predsjednika. U svome obraćanju mladima istaknuli ste kako će Vaša primarna zadaća biti prenijeti ideje i razmišljanja mladih ljudi u politički život. Što ste dosad učinili u svezi popularizacije politike među mladim Hrvatima s područja Vojvodine?

Primarni cilj osnutka Mladeži jest okupljanje mladih Hrvata i njihovo uključivanje u rad stranke, a konačni je cilj potaknuti mladi na uočavanje važnosti sudjelovanja u društveno-političkom životu, jer ravnodušnost i nezainteresiranost mogu pogubno djelovati na život pojedinca i društva u kojem živi i djeluje. Nakon nekoliko akcija stranke koje su imale za cilj privući mlade i približiti im ideju političkog angažmana, imamo pred sobom sve više mladih ljudi koji žele bliže upoznati djelovanje DSHV-a. To su oni koji hoće učiniti konkretne korake prema poboljšanju svoga položaja, položaja svoje obitelji i svoga naroda jer razumiju da samo stranka s manjinskim predznakom može uspješno zaštititi prava pripadnika nacionalne manjine. Sam podatak da

se članstvo Mladeži povećalo za nekoliko stotina osoba, govori da mladi mogu prepoznati važnost svoga djelovanja u okviru političke stranke.

HR: Istaknuli ste da ćete se zalagati za uključivanje mladih u aktivan društveni i politički rad na svim razinama – od udruga do Hrvatskog nacionalnog vijeća, od mjesne zajednice do Republike. Koliko stariji i politički iskusniji članovi DSHV-a imaju razumijevanja za stajališta mladih?

Činjenica da je ideja o ponovnom organiziranju Mladeži DSHV-a usvojena velikom većinom glasova na Vijeću stranke govori o velikoj podršci starijih i politički iskusnijih članova i čelnika DSHV-a. O ozbiljnosti namjere vodstva stranke govori podatak da je ubrzo nakon donošenja i usvajanja odluke o održavanju Skupštine Mladeži zadužen i povjerenik. Njegova je obveza bila pomoći svojim iskustvom i znanjem u području političkog djelovanja mladim članovima stranke. Kako bi približili stajališta mladih svojim starijim stranačkim kolegama, vijećnici su predsjedniku Mladeži osigurali mjesto člana Predsjedništva stranke, a predsjednicima podružnica Mladeži mjesta članova odbora Podružnice stranke. Time im je omogućeno aktivno sudjelovanje u kreiranju politike i donošenju važnih odluka.

HR: Koliko ste pri-donijeli boljitku stranke DSHV-a osnivanjem Mladeži?

Demokratskom savezu Hrvata u Vojvodini često se spočitava od strane nekih političkih neistomišljenika kako je to »stranka sije-dih glava«. Međutim, angažman ovoliko velikog broja mladih to opovrgava. Cilj nam je, naravno, energičnost i polet mladih usmjeriti u pravcu jačanja utjecaja DSHV-a unutar hrvatske manjinske zajednice. Podatak da je među članovima Vijeća prisutno i nekoliko pripadnika Mladeži, koji svoji radom i odgovornošću pravdaju svoju prisutnost u tom tijelu upravljanja, govori o jednom uzlaznom pravcu koji je

DSHV ostvario ponovnim organiziranjem mladih.

HR: Osnivanje Mladeži DSHV-a izazvalo je veliku zainteresiranost mladih iz Subotice, Sombora, Novog Sada, Srijema, Bačkog Monoštora, Sente, te drugih okolnih mjesta što je dokazalo opravdanost i smisao ove inicijative. Koliko mladih članova trenutno broji Vaša stranka i je li taj broj porastao tijekom ove godine?

Na osnivačkoj skupštini Mladeži nazočno je bilo preko stotinu mladih koji su u startu potvrdili opravdanost njihovog organiziranja unutar DSHV-a. U cilju još veće popularizacije vodstvo Mladeži u veljači je organiziralo Prelo Mladeži DSHV-a kojemu je nazočilo preko šeststo mladih. Ovaj događaj izazvao je pozitivne reakcije koje su se prenosile i izvan naše, hrvatske manjinske, zajednice. Bila je to prigoda za upoznavanje kroz neformalno druženje, ali i za ukazivanje mladima na konkretne potrebe naše zajednice. Kao rezultat ovoga druženja, imali smo pristupanje još preko tri stotine mladih što je, mogu slobodno reći, veoma velik uspjeh za

HR: Prva mjesna organizacija Mladeži DSHV-a osnovana je u Tavankutu...

Mladež DSHV-a krenula je u akciju osnivanja svojih mjesnih organizacija. Ta ideja sadržana je, prije svega, u programskoj deklaraciji i pravilniku organizacije. Prva osnivačka skupština održana je u Tavankutu, što nosi posebnu simboliku jer je Tavankut poznat po stoljetnoj tradiciji čuvanja vrijednosti i običaja bunjevačkih Hrvata. Skupština je održana 15. ožujka uz nazočnost stranačkih dužnosnika, predstavnika Hrvatskog nacionalnog vijeća, Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici, zatim ravnateljice O. Š. »Matija Gubec« u Tavankutu Stanislave Stantić-Prčić, predsjednice Cro-Femine Lozike Jaramazović, predsjednika tavankutskog MO DSHV-a Josipa Petreša i članova ove podružnice.

Za predsjednicu MO Mladeži Tavankut izabrana je Ivana Bošnjak, studentica druge godine Građevinskog fakulteta u Subotici, koja je ujedno i članica Vijeća DSHV-a. Za dopredsjednicu je izabrana Tamara Dulić, za tajnicu Sanda Benčik, a za članove Predsjedništva MO Mladeži Josip Buljovčić, Marinko Franciškić, Nikola Buljovčić i Sabina Peić. Skupštinu su zvucima tambure i melodijama prelijepih hrvatskih pjesama upotpunili članovi tamburaškog ansambla HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta.

organizatore ovog skupa, a naravno i za samu stranku.

HR: Jeste li što učinili u svezi obnavljanja ploče na devastiranoj crkvi u Blagaju čiji akrostih glasi »Bunjevci su Hrvati«?

Obnavljanje ploče na crkvi u

Blagaju prva je akcija usvojena ubrzo nakon osnutka i ustrojavanja tijela Mladeži. Željeli smo putem restauracije ploče ukazati na neraskidivost veza između bunjevačkih Hrvata i mjesta odakle su prije nekoliko stotina godina krenuli u potragu za boljim životom. Mi mladi smo svjesni svog hrvatskog



podrijetla i nikad nećemo zaboraviti svoje korijene, usprkos svima u Srbiji koji žele Bunjevce prikazati kao posebnu nacionalnu zajednicu. Nakon izbora, komisija sastavljena od članova Predsjedništva Mladeži i Vijeća stranke otići će u Blagaj, te s don *Ivom Šutalom* dogovoriti vrijeme i način konačnog postavljanja restaurirane ploče. Naravno, akcija će se u međuvremenu nastaviti prikupljanjem novčanih prilo-

DSHV-a u predizbornoj koaliciji s DS-om, G-17 Plus i SDP (»Za europsku Suboticu«). Kolika je zastupljenosti mladih članova DSHV-a na predizbornim listama u Subotici i Somboru?

Vijeće stranke donijelo je odluku da se na predizbornu listu »Za europsku Suboticu« uvrste i dva člana Mladeži. Ta odluka pokazuje dobru volju čelnika stranke koji žele pomoći mladima i omogućiti

vitijem i bržem skupljanja potpisa. Mogu reći da je odziv građana bio zaista velik i da je sav posao završen za nekoliko sati. DSHV je na svojoj prošloj sjednici Vijeća usvojio plan predizbornih aktivnosti u mjestima Vojvodine koje pretežno naseljavaju Hrvati i gdje stranka ima svoje mjesne organizacije. Mladež stranke će potaknuti mlade da sudjeluju na tim promotivnim skupovima. Moramo

skupštine u Đurđinu, Maloj Bosni, Starom Žedniku, a naravno, i u mjestima u somborskoj podružnici stranke. Također, pokušat ćemo u Baču osnovati MO Mladeži, zatim u Novom Slankamenu, a radimo i na uspostavljanju kontakata s mladima u Zemunu.

Mladež je započela pripreme za pokretanje podliska stranačkog glasila »Glas ravnice«, koji bi izlazio, za početak, periodično i koji bi pratio teme iz područja političkog rada same organizacije Mladeži. U perspektivi imamo namjeru pokretati humanitarne akcije i različite, prigodne manifestacije koje će imati naglašeni kulturni i sportski karakter. Veoma je važno sudjelovati na seminarima u zemlji i inozemstvu vezanim uz političko djelovanje. Trudit ćemo se odlaziti na njih u što većem broju jer je to prilika da naučimo mnogo o načinu djelovanja u području društveno-političkog života.

Uspostavljat ćemo kontakte i s omladinom drugih stranaka demokratske orijentacije u zemlji i inozemstvu kako bismo mogli razmijeniti vrlo važna iskustva iz domene rada stranačkih organizacija mladih. Spomenuo sam suradnju s Demokratskom strankom i sa strankom G17 Plus, a osnutak Mladeži DSHV-a podržala je i Mladež Hrvatske demokratske zajednice iz Republike Hrvatske s kojima također imamo dobru suradnju.

Veoma je važan i kulturni aspekt života mladih. Treba što više mladih angažirati u našem Hrvatskom kulturnom centru u Subotici i drugim udrugama kroz razne sekcije. Također, želio bih istaknuti važnost obrazovanja jer je to doista veliki problem u našoj zajednici. Naročito su izraženi postojeći socijalni problemi koji dovode do toga da mladi odustaju od daljeg školovanja. Mladim Hrvatima treba omogućiti školovanje u Hrvatskoj ili u Srbiji kroz sustav stipendiranja.

HR: Što biste poručili mladima?

Osnivanjem Mladeži DSHV-a dogodio se veoma pozitivan zaočetak u stranci. Otvoreni smo za suradnju i sve zainteresirane pozivamo na zajednički rad. ■



ga. Ponosan sam što ovdje mogu naglasiti da je, kako vrijeme odmiche, sve više ljudi koji žele sudjelovati i pomoći obnavljanju ploče u Blagaju.

HR: Kako vidite trenutnu političku situaciju u Srbiji?

Mladi žele naći izlaz iz problema i konflikata o kojima svakodnevno slušaju jer je očigledno da često ne postoji konkretno djelovanje usmjereno prema rješavanju problema. Potrebno je ustrajno raditi na rješavanju svakodnevnih problema ljudi. To se može i treba ostvariti kroz politiku koja potiče promjene. Ona ne smije biti u službi interesa pojedinaca.

HR: Pred nama su izbori na svim razinama. Jedan ste od kandidata

im bolju prohodnost do mjesta gdje se odlučuje o budućnosti vezanoj za lokalnu samoupravu te spremnost za pomoć mladima kako bi mogli iznijeti svoje viđenje rješavanja problema. To je način za implementaciju konstruktivnih ideja u tijelima Općine. Zastupljenost od dva člana Mladeži na predizbornoj listi u Subotici je odlična zastupljenost, dok na listi u Somboru nema članova Mladeži. Vjerujemo da će se do sljedećih izbora stvari promijeniti.

HR: Kojim će se aktivnostima Mladež DSHV-a uključiti u predizbornu kampanju?

Mladež DSHV-a se već aktivno uključila u predizbornu kampanju samim činom prikupljanja potpisa podrške stranačkoj listi. Tim smo svojim radom doprinijeli učinko-

probuditi mlade iz apatije, ukazati na odgovornost koju imaju, i reći im, da zaista svojim glasom mogu učiniti mnogo za bolje sutra. Mladež DSHV-a je također započela, tijekom prošlog tjedna, intenzivnu suradnju u predizbornim aktivnostima s omladinom stranaka demokratske orijentacije s kojima sudjeluje u koaliciji na lokalnoj razini u Subotici.

Naročito dobru suradnju ostvarili smo s članovima stranke G17 Plus. Oni su nas pozvali na predizbornu koaliciju.

HR: Koji su planovi Mladeži DSHV-a u idućim mjesecima?

Mladež DSHV-a krenula je u akciju osnivanja mjesnih organizacija Mladeži. Prva u nizu osnivačkih skupština održana je prije nekoliko tjedana u Tavankutu. Planiraju se

Kultura, nacionalni identitet, amaterizam, tradicija – stanje u hrvatskoj zajednici

Nositelj smisla i cilja

*Nacionalna kultura sveukupnost je načina života i shvaćanja jednog naroda * Ona je duhovni medij nacije i garantira nacionalni identitet, ali postaje i obrazac ponašanja jedne nacionalne grupe*

Piše: Antonija Čota

Definirati pojam kulture vrlo je teško iz razloga što postoji više od 300 definicija, od kojih je svaka prihvatljiva i točna. Stoga, kada se u ovom tekstu govori o kulturi, podrazumijeva se njena funkcionalna i institucionalna dimenzija. Odabrala sam ovo stajalište iz razloga što kultura nije, kako to mnogi još uvijek misle, samo umjetnost ili znanost. Kultura je sveukupnost svih socijalnih, ekonomskih, političkih, pravnih i duhovnih tvorevina, ona je način života, opće znanje o svijetu, ali i pojam vrednovanja, odnosno nositelj smisla i cilja.

Nacionalna kultura, tako promatrano, sveukupnost je načina života i shvaćanja jednog naroda. Ona je duhovni medij nacije i garantira nacionalni identitet, ali postaje i obrazac ponašanja jedne nacionalne grupe. Iako su u našem društvu priznata određena prava na kulturnu autonomiju, kao što je priznata i činjenica da postoje različite kulture, mora se konstatirati da u našoj jurisdikciji kulturno poimanje samoga sebe nije priznato kao pravo od temeljne važnosti, odnosno, ne priznaje mu se istinska vrijednost.

Pravo priznanje bi bilo kada bi se manjinskoj kulturi priznala jednaka vrijednost kao i većinskoj. Tolerancija ne daje sadržajno priznanje, već samo priznanje da kulturne grupe koegzistiraju jedna pokraj druge. Činjenica da niti jedan čovjek nije unikatualan već je mješavina kulture svoje nacije, kulture koju je preuzeo u suživotu s drugim ljudima, seljačke, malograđanske ili elitarne kulture, često se koristi kao razlog latentnoj ili agresivnijoj asimilaciji, napose razvijanjem teze o pluralitetima vrijednosti. U okviru kulture rada se i kulturni identitet pod kojim se podrazumijeva da individua samu sebe pripisuje jednoj kulturnoj grupi i djeluje sukladno pravilima te grupe. No, ne smijemo zaboraviti da se identitet može i oblikova-

ti-kultivirati. Zato je i nacionalna kultura Hrvata u Vojvodini (Srbiji) jedan veliki obrazac, čije ponašanje u obliku kodeksa ili propisa diktiraju kulturne udruge, na čije osnivanje manjinska samouprava nema utjecaja.

TROSMJERNA ZADAĆA: Zadaća nacionalne zajednice je, u najmanju ruku, trosmjerna. S jedne strane inzistirati da kulturne ustanove profesionalne orijentacije ne koriste hrvatsku odrednicu kao sredstvo za dobivanje dodatnih

pravcu poboljšanja kvalitete, a ne na uštrb okosnice rada, odnosno, na uštrb amaterizma, tradicije i folkloristike, koji u osnovi trebaju biti osnovni elementi rada udruga. U ovom značajan doprinos daje i osnutak Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata kao najznačajnije institucije osnovane u »doba deatimizacije nacije«, uz već osnovanu »Hrvatsku riječ«. Pri tomu u vidu treba imati različita polazišta s kojih djeluju hrvatske udruge, njihovu disperzivnost, različitu

kulture, kao prijenos pradávnih običaja, kamo svrstavamo i umjetničke zanate, rituale i moralna pravila – što tradicija i jest, nego se tradicionalnim ponašanjem smatraju obrasci ponašanja udruga. Gotovo jednako kao što se pod folklorom podrazumijeva samo i isključivo ples, a ne skup svih specifičnih osobina jednog (u ovom slučaju hrvatskog) naroda i kraja, kao što i sama riječ kaže (folk-narod; lore-znanost, znanje). Stoga u djelatnosti udruga nedostaju upravo folklorne – neprolazne vrijednosti iz prebogatice riznice nacionalne kulture i umjetničke baštine kao djela sveukupne hrvatske nacionalne kulture. Naš je posao prvenstveno sakupiti folkloru tradiciju, spriječiti nestanak mnogih vrijednih dokumenata te je rad s HKUD-ovima usmjeren prema poticanju čuvanja i restaruriranja mnogih (javnosti čak nedovoljno ili vrlo malo poznatih) običaja nacionalne kulturne baštine.

Zavod za kulturu će dosadašnje aktivnosti poboljšati i tijesnom suradnjom s nacionalnim vijećem i uz političku potporu doprinijeti kako restauraciji nacionalnog blaga, tako njegovom očuvanju za buduće generacije. Jednako važna zadaća jest i očuvanje amaterizma, koji posustaje pod udarom mas-kulture (najčešće sub ili kvazi) ili udarom kritizerski nastrojenih zagovarača elitarne kulture, kojem (amaterizmu) treba zadržati ili vratiti kristalnu vrijednost izraženu u samoekspresivnosti, samoaktivitetu i samoidentifikaciji. Duboko smo zagrizli u taj kolač, prvi rezultati niču, još uvijek stidljivo, ali će upravo zato, nadamo se, zablistati u punom sjaju raznolikosti našeg bogatog nacionalnog blaga prvenstveno bunjevačko-šokačkosrijemskog tonaliteta, ali ne smijemo zanemariti ni druge subetničke skupine hrvatskog naroda s ovih prostora.



Foto: Dario D.

sredstava, a bez ili s vrlo malo, i to sporadične, suštine (Hrvatsko kazalište u Subotici), s druge uložiti sva politička sredstva prema profesionalizaciji ustanova koje u svojoj osnovi to i jesu, odnosno, institucionalizirati značajne projekte kao što su – Leksikon podunavskih Hrvata ili djelatnost slamarki, nastaviti na usmjeravanju rada udruga vodeći računa da se ne naruši njihova osnovna suština, odnosno da rad ide u

ideologiju osnutka (nekolicina je prešla put od nacionalnog, preko socijalističkog, do ponovnog nacionalnog), većina je nastala u doba dirigitiranog (seoskog) kultiviranja na krilima socijalističke obnove zemlje, a treću skupinu čine one nastale nakon 2000. godine.

ZAVOD ZA KULTURU: Upravo iz tog razloga pojam tradicije različito se shvaća, rijetko kao usmena predaja znanja i vještina, načina ponašanja i običaja unutar jedne

Zdenka Vojnić Tunić, pedagoginja i članica projektnog tima

»Primjena CAD sustava u izradi odjeće u obrazovanju i malom gospodarstvu«

Projekt je financiran od strane EU u iznosu od 50.000 eura i uspješno je realiziran u HTSŠ »Lazar Nešić« iz Subotice

Razgovor vodio: Dražen Prčić



U tijeku je druga godina realiziranja projekta »Primjena CAD sustava u izradi odjeće u obrazovanju i malom gospodarstvu« koji je srednja škola »Lazar Nešić« iz Subotice prijavila na međunarodnom natječaju Europske Unije pod nazivom »Susjedski program Srbija – Mađarska« i dobila sredstva u vrijednosti od 50.000 eura. Cijeli se projekt temelji na potrebi obnavljanja konfekcijske industrije, kao jednog od preduvjeta za smanjenje nezaposlenosti žena i poboljšanja socio-ekonomskog statusa obitelji u ovom okruženju, a ova subotička srednja škola uspjela je ući u uži krug odabranih u velikoj konkurenciji od preko 200 prijavljenih projekata. O detaljima u svezi sa samom procedurom i realiziranjem dobivenog novca sredstava razgovarali smo s profesoricom Zdenkom Vojnić

Tunić, školskom pedagoginjom i članicom projektnog tima.

Kada se škola u kojoj radite prijavila na međunarodni natječaj EU i kako je započela realizacija predloženog projekta?

Kao članica projektnog tima sudjelovala sam u izradi našeg projekta »Primjena CAD sustava u izradi odjeće u obrazovanju i malom gospodarstvu«, s kojim smo se u listopadu 2005. godine prijavili na natječaj EU koji promiče susjedski program između Srbije i Mađarske. Projekt je usvojen i odobrena su sredstva temeljem ugovora potpisanog 15. svibnja 2006. godine. Zanimljivo je istaknuti kako je za oglednu školu iz susjedne Mađarske odabrana »Tisza Lajos« konnyvipar szakkozepiskola es szakiskola iz Segedina, ali oni nisu dobili novac.

Što sve podrazumijeva pisanje jednog ovakvog projekta?

Zahtjevi Europske Unije za pisanje projekata iznimno su složeni i njima mogu odgovoriti samo oni koji precizno slijede tražene upite i realiziraju planirani cilj kroz provođenje svih predviđenih aktivnosti. Konkretno, u našem slučaju, u timu koji se angažirao na ovom projektu sudjelovali su profesori stručnih predmeta u području tekstila, koji najbolje poznaju aktualnu situaciju u našem okruženju.

U čemu se ogleda praktični dio njegove realizacije i kako se odvijala planirana dinamika?

Dobivenim sredstvima nabavljena je potrebna računalna oprema (software) za dizajn tekstila i odjeće koji se rabe u ovom sustavu, odgovarajuće tome bilo je nužno obučiti stručni nastavni kadar (tekstilni inženjeri), a potom se pristupilo nabavi suvremenih strojeva i opreme za školsku krojačku radionicu. Primjerice, u Srbiji ima oko 40

kvalifikacije osoba koje se nalaze na evidenciji Nacionalne službe za zapošljavanje. Na ovu edukaciju, u trajanju od 350 sati, uključilo tridesetak polaznica, među kojima je bilo i pripadnica romske populacije, koje su nakon završenog programa i testiranja stekle odgovarajuću kompetenciju i uvjerenja za praktičan rad u tekstilnoj industriji. Također je organiziran i dodatan rad s našim učenicima, tehničarima – modelarima odjeće, koji će nakon završetka četvrte godine dobiti odgovarajuća uvjerenja s potpunim kompetencijama.

Kako je cijeli projekt primljen kod učenika i kakva su prva saznanja u završnoj fazi njegove realizacije?

Učenici su iznimno zadovoljni novim mogućnostima u svom stručnom obrazovanju i usavršavanju, jer se ono obavlja uz primjenu najsuvremenijih informatičkih

Stručni posjet Zagrebu

U okviru realiziranja ovog programa početkom godine je organiziran i stručni posjet Tehničko-tehnološkom fakultetu u Zagrebu, gdje je stručno nastavno osoblje škole imalo priliku upoznati se i razmijeniti iskustva sa svojim kolegama iz Hrvatske.

škola u tekstilnoj oblasti, jedino »Lazar Nešić« posjeduje ovakvu tehničko-stručnu opremu i možemo biti svojevrsna nastavna osnova na teritoriju Republike.

Tko je još dodatno uključen u radni dio neposredne primjene predloženih ciljeva u projektu?

Uz učenike i profesore naše škole, kojima su neposredno namijenjeni predloženi programi formulirani u ciljevima projekta, dodatna aktivnost i pažnja usmjereni su na podizanje razine stručnog osposobljavanja, dokvalifikacije i pre-

dostignuća u tekstilnoj industriji, a ostvarena je i neposredna suradnja s malim gospodarstvenicima, uz uspostavljanje malog projektnog biroa, što učenicima pruža konkretan uvid u proces početne realizacije izrade određenog odjevnog predmeta, u pojedinačnoj i industrijskoj proizvodnji. Konačno, ovo je prva godina u kojoj učenici završavaju školu uz potpunu primjenu svih navedenih pogodnosti ostvarenih uz pomoć našeg projekta stipendiranog od strane EU.

■

Pripreme za predstojeću školsku 2008./2009. godinu

Počeo upis u prvi razred

Upis u prvi razred počeo je 1. travnja i trajat će do kraja svibnja

Tijekom 2007./2008. školske godine, a u okviru Hrckovoga kutka – stranica namijenjenih našim najmlađim čitateljima, posjetili smo sve učenike nižih razreda koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku u Subotici, Maloj Bosni, Đurđinu i Tavankutu. Osmišljena nastava, napose u kombiniranim odjelima gdje je teško izvoditi više nastavnih programa istovremeno, pozitivno ozračje na satu te dobra suradnja učitelja i učenika obilježja su ovih odjela. Također, učenici hrvatskih odjela su vrlo aktivni i u izvannastavnim aktivnostima, svatko u skladu sa svojim zanimanjima i mogućnostima.

U rujnu će po prvi puta u školske klupe sjesti djeca rođena 2001., kao i ona koja su rođena u siječnju i veljači 2002. godine. U prvi razred osnovne škole mogu se upisati i djeca koja će do početka školske godine (1. rujna 2008. godine) napuniti šest godina, i to nakon provjere spremnosti djeteta za polazak u osnovnu školu koju vrši psiholog škole primjenom preporučenih standarda i postupaka.

Upis će se vršiti poslije ispitivanja djece koje obavlja osnovna škola u koju je dijete upisano.

Upis u prvi razred počeo je 1. travnja i trajat će do 31. svibnja, iako će se u školama, ovisno o zanimanju roditelja, prolongirati upis sve do 1. rujna, dakle do početka nove školske godine. Paralelno s upisom u srpske i mađarske odjele, teći će i upis učenika u hrvatske odjele.

HRVATSKI RAZREDI: Prijave za upis učenika u hrvatske odjele, prema dosadašnjoj praksi, primat će se u sljedećim osnovnim školama s područja Subotice: »Sveti Sava«, »Ivan Milutinović«, »Matko Vuković« u gradu te u osnovnim školama »Ivan Milutinović« u Maloj Bosni, »Vladimir Nazor« u Đurđinu i »Matija Gubec« u Tavankutu. Što se tiče drugih mjesta, hrvatski odjeli bit će otvoreni ukoliko se prijavi dovoljan broj učenika koji se žele školovati na hrvatskom jeziku.

»Kako imamo vrtić na hrvatskom nastavnom jeziku koji pohađa osmero djece, očekujemo da će se oni upisati u prvi razred

Poziv roditeljima

Udruga roditelja »Naša djeca« poziva roditelje sadašnjih osmaka, generacija djece rođene 1993., koji žele upisati gimnaziju, bez obzira je li u pitanju prirodni ili društveno-jezični odjel, a žele da im djeca pohađaju nastavu na materinjem, hrvatskom jeziku, da se jave Udruzi radi lakšeg organiziranja. Također, Udruga obavještava roditelje da je upoznata i s odobrenjem oko mogućnosti formiranja 8. razreda na hrvatskom jeziku, za djecu rođenu 1994., te poziva roditelje da obavijeste svoje prijatelje, susjede i rođake kako bi se bolje organizirali.

Zainteresirani se mogu više informirati na brojeve 0636630050 – Ana Parčetić, 0637081114 – Nada Sudarević i 0637161760 – Nena Tumbas.

na hrvatskome jeziku«, kaže Stanislava Stantić Prčić, ravnateljica OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu, i nastavlja »... nadamo se kako će ubuduće biti više djece upisane u predškolsku ustanovu na hrvatskom jeziku te stoga možemo očekivati i više djece u hrvatskim odjelima«, zaključuje ravnateljica.

U OŠ »Ivan Milutinović« u Subotici kažu kako je rano govoriti o broju očekivanih učenika koji će biti upisani u hrvatski odjel, premda nekoliko učenika – budućih prvašića koji pripadaju njihovoj školi pohađa vrtić »Marija Petković«. »Svakako se

nadamo lijepom broju budućih prvaša«, kaže Ivan Stipić, ravnatelj škole.

Prilikom upisa djece u prvi razred roditelji prilažu izvadak iz matice rođenih (nije potreban novi) te uvjerenje o liječničkom pregledu djeteta, odnosno ponovnom cijepljenju – revakcinaciji (ovo Uvjerenje na području Grada Subotice izdaje Služba za zdravstvenu zaštitu žena i djece, Đure Đakovića broj 14, a u naseljima općine zdravstvene postaje u mjestu).

Julijana Kujundžić

Zašto upisati dijete u hrvatski odjel?

Kako se bliži početak nove školske godine, a u školama se pružaju razne mogućnosti, Udruga »Naša djeca« intenzivno radi na informiranju roditelja o mogućnostima pohađanja nastave na materinskom, hrvatskom jeziku, kao i o mogućnostima pohađanja vjeronauka u školi, organizirajući susrete s roditeljima. »To je vrijeme velikih promjena u djetetovu životu, ali i vrijeme velikih odluka za roditelje«, kažu u Udruzi.

Osim zbog dobrobiti svog djeteta i našega naroda, iz Udruge poručuju roditeljima kako bi trebali upisati svoje dijete u hrvatske odjele i iz sljedećih razloga: »Dijete raste i napreduje u sredini koja ga razumije i koja je vrlo slična sredini u kojoj živi (obitelj). Tako djeca od malena prihvaćaju činjenicu tko su, što su, uče voljeti sebe te tako lako prihvaćaju i poštuju sve oko sebe. Također, sva djeca u hrvatskim odjelima pohađaju katolički vjeronauk. Zatim, djeca se od malena mogu ponositi znanjem barem dvaju jezika, svog materinskog, hrvatskog, i srpskog jezika, što predstavlja prednost u odnosu na drugu djecu. Osim toga, malobrojniji razredi doprinose kvalitetnijoj nastavi i većoj angažiranost učitelja. Knjige i pribor za nastavu djeca dobivaju besplatno. Tu su i razne ekskurzije kojima se djeca osobito raduju, te ljetovanje na Jadranu«, pojašnjavaju u udruzi »Naša djeca«.



Pčelarstvo i medarstvo, poljoprivredna grana bez jasne budućnosti

Od hobija do biznisa i nazad

*Franjo Šimić iz Subotice ovim se poslom bavi skoro tri desetljeća * Ranija vremena pamti kao puno isplativija * Troškovi »jedu« biznis, a cijena meda stoji već osam godina*

Na uvodno pitanje – smatra li sebe pčelarom ili medarom – *Franjo Šimić* nema jednoznačan odgovor. Pčelar je, kaže, sigurno, jer se pčelama bavi intenzivno i dugo, a je li i medar – to više nije siguran. Nekad jest bio i to, onda kada je proizvodnja meda bila unosan posao radi kojeg

su ljudi ostavljali radna mjesta u tvornicama, ali danas se o medarstvu, kao isplativoj grani poljoprivrede, teško može govoriti. Kao, uostalom, i o mnogim drugim djelatnostima kojima suvremeni život koči razvoj.

Franjo Šimić svoje je pčelarsko-medarsko iskustvo započeo prije

skoro 30 godina, i to iz hobija. Prošao je put od hobista do profesionalca, da bi danas mogao konstatirati kako se njegov biznis vratio na razinu hobija, ali samo kada je riječ o isplativosti. Kada govorimo o poslu i posvećenosti poslu, i dalje je na razini profesionalca.

drugih biljaka. Već nakon te prve godine, kupio je cirkular i daske i počeo praviti košnice. Danas ih ima 90, u svakoj po jedan pčelac, koji u zimskom mirovanju broji oko 30.000 jedinki, a u aktivnom ljetnom razdoblju i do 70-80 tisuća pčela. Ima i kamion s prikolicom, doduše 1966. godište, specijali-



Nomadsko i stacionarno pčelarstvo

Pčelarstvo je specifična grana poljoprivrede u kojoj poljoprivrednik nije vezan za vlastito zemljište. U pčelarstvu se razlikuje seleće pčelarstvo (pčelinjak u kojem pčelar seli košnice u blizinu paše ovisno o godišnjem dobu) i stacionarno pčelarstvo, u kojem pčelar smješta košnice uglavnom na vlastito zemljište. Kao novija grana javlja se ekopčelarstvo. Pčelari su specifična vrsta poljoprivrednih proizvođača jer ne ovise o svom zemljištu, često ga ni nemaju ili imaju vrlo malo.

POČETAK: »Zanimanje za pčele i pčelarstvo javilo mi se onda kada sam počeo imati viška slobodnog vremena, prije skoro 30 godina«, priča Franjo Šimić, Subotičanin iz dijela grada koji se zove Bajskim Vinogradima. »Ne mogu reći kako je to u mom slučaju obiteljska tradicija, ali jest istina da sam tada od oca naslijedio četiri košnice od kojih sam u prvoj godini formirao pet pčelaca (društava). Od samog početka puno mi je pomagao prijatelj, danas pokojni Splitsanin *Marin Beović*, koji je živio u Subotici i bio veliki stručnjak za pčelarstvo. Tih prvih pet košnica iznio sam u proljeće na ispašu na Kelebiju i – gotovo zaboravio na njih. Kada sam u kolovozu te godine otišao vidjeti što se s njima dešava, bio sam ugodno iznenađen, jer su košnice bile pune meda. Tada sam shvatio kako to može biti unosan biznis.«

To što je ljubitelj prirode, Franji Šimiću bio je dodatni motiv da razmisli o ozbiljnijem pristupu pčelarstvu, budući da se sav rad u ovoj djelatnosti odvija na otvorenom, vrlo često na predivnim proplancima, brdima i livadama ukrašenim cvjetovima voćaka i

ziran za prijevoz košnica. Tim ih kamionom Šimić razvozi po zemlji tragajući za kvalitetnom ispašom. Velik posao, koji tijekom većeg dijela godine zahtijeva ne samo cijelog čovjeka, nego i cijelu obitelj.

Radijus

Pčele se od košnice udaljavaju na razdaljinu u radijusu do 2,5 kilometra i nepogrješivo se vraćaju svaka u svoju košnicu.

SEOBE: »Zimski dio godine pčele držim uz Dunav, i to na potezu od Apatina do Bezdana«, kaže Franjo Šimić. »Takozvano zimsko spavanje pčela je zapravo njihov aktivan život u košnici. Tih zimskih mjeseci one ne izlaze iz košnice, jer ne podnose hladnoću. Već kada temperatura zraka vani padne na plus 10 stupnjeva Celzija, mišići se na pčelinjim krilima umrtve i one ne mogu letjeti, praktički su nepokretne. Ali, to ne znači da ne mrdaju, dapače. Stvore tzv. klube, gdje se sve u jednoj košnici stisnu jedna uz

Pčelinja inteligencija

»**N**ije istina da pčela prepoznaje gazdu«, kaže Franjo Šimić. »Pčele jesu iznimno inteligentna i radišna bića, ali ne mogu prepoznati čovjeka. Međutim, veoma dobro razlikuju ponašanje čovjeka i impulzivno reagiraju. Ako je onaj tko im prilazi čist, bez mirisa i ne ometa ih, one će ga tolerirati. Jednako tako, reagirat će napadom i ubodom na svako ponašanje koje je neoprezno. Budući da pčelinji otrov ima jak miris, ono mjesto na čovjeku koje ubode prva pčela, jest mjesto koje će napadati i sve ostale pčele. Zato je za svakoga tko prilazi pčelama neophodno zaštitno odijelo. Kada su zauzete, pčele ne obraćaju pozornost ni na koga, pod uvjetom da ih se ne uznemiruje. Događa se, u tim slučajevima, da pčela leti na čovjeka i onda ga u letu zaobiđe, jer ima svog posla.«

Ljekovita svojstva meda

Med dobro utječe na motoriku želuca i crijeva, konzumacijom meda 120 grama dnevno tijekom dvadesetak dana smanjuje se kolesterol za oko 20 posto i povećava aktivnost leukocita za otprilike 7 posto i hemoglobina za 10 do 20 posto, a redovita konzumacija meda uzrokuje poboljšanje krvne slike zbog sadržaja malih količina soli željeza, mangana, bakra i kobalta.



drugu i neprekidnim radom svojih mišića održavaju potrebnu temperaturu u košnici. Ta je temperatura uvijek između 33 i 35 stupnjeva Celzija u košnici. U tim je mjesecima neophodno pčelama osigurati mir radi uspješnog prezimljavanja, zatim im treba dovoljne količine meda kojim se one hrane, dovod svježeg čistog zraka, te zaštita od

razdoblje ispaše. Prvo se javlja cvjetanje imele, parazita na topoli, potom u veljači ive (vrsta vrbe kod nas poznate kao cica-maca), pa onda maslačika i na kraju vrbe. Svega toga ima uz Dunav, zato Šimićeve pčele i jesu u to doba tamo.

Nakon toga, u travnju, kreće cvjetanje uljane repice, pa dženarike i marelice, a onda i drugih voćaka. To je već polensko-nektarska paša i tad se javljaju prve kapljice meda. Tada i pčelci napreduju, dolazi do ekspanzije broja pčela i pojačavaju se njihove aktivnosti. Cvjetanje bagrema počinje oko 1. svibnja i tada kreće pravo ubiranje meda. Budući da na bačkim prostorima bagrema nema puno, a na ovoj peščari on često i smrzne, Franjo Šimić i ostali subotički pčelari svoje košnice kamionom sele u okolicu Beograda. U pčelarskom se žargonu česte selidbe u potrazi za kvalitetnim pašnjacima nazivaju nomađenjem.

Ljetni mjeseci donose »drugi bagrem«, tj. seljenje košnica na predjele više nadmorske visine, gdje bagrem cvjeta kasnije. Ti su prostori, u Šimićevu slučaju, okolica Valjeva, Tara, Divčibare. Livadska ispaša premošćuje razdoblje do cvjetanja lipe, koje dolazi u prvoj dekadi srpnja. Najpovoljniji zemljopisno-pčelarski prostor

za to je Fruška gora. A to znači – u kamion, pa vozi košnice na vojvodansku planinu. Sredinom srpnja cvjeta suncokret, što je za ove »nomade« znak kako je vrijeme povratku u subotički atar. Završetkom suncokretove paše oko 5. kolovoza, završava i pčelarski godišnji ciklus, konačno ubiranje meda i vraćanje košnica na prostor uz Dunav.

MATEMATIKA: »Do 1996. godine višak meda po košnici za godinu dana znao je biti i do 50 kilograma, a danas je svega oko 15 do 20 kilograma«, kaže Franjo Šimić. »Razlog je genetski inženjering biljaka, te mnogi pesticidi koji možda poboljšavaju kvalitetu i prinos ratarskih i voćarskih kultura, ali drastično smanjuju mogućnosti za proizvodnju meda. Nekada se govorilo kako pčelarstvo donosi veliku korist poljoprivredi, ali ta su vremena prošla. Danas ovo više nije biznis, korist je vrlo mala ili nikakva, jedino je količina posla ostala ista.«

Mirisi

Pčele ne podnose miris alkohola niti bilo koje druge oštre mirise.

Matematika je doista surova: Šimićevih 90 košnica donosi od 1200 do 1500 kilograma meda godišnje, a prodajna je cijena u maloprodaji 200 dinara po kilogramu (veleprodajna je tek 110 dinara). Ako se od ukupnog prihoda oduzmu troškovi za kamionsko

Povijest

Prvobitno, još za vrijeme kamenog doba, čovjek je »lovio« pčele po šuplinama drveća, udubinama u stijenama ili sličnim mjestima, gdje su pčele obitavale. Kako bi došao do njemu tada poznatog proizvoda meda, morao je prvo podnositi ubode pčela koje su branile svoje nastambe. Kasnije je shvatio kako pčele može prvi dan ugušiti pa se idući dan vratiti i bezbolno pokupiti med. Kod mjesta Bakora u Španjolskoj pronađen je najstariji spiljski crtež, koji prikazuje čovjeka kako uzima med. Najstariji spiljski crteži stari su i više 30.000 godina.

gorivo (stotine litara nafte), obvezna registracija kamiona (50.000 dinara godišnje), desetine litara motornog ulja, servisi kamiona, amortizacija, lijekovi za pčele i zakup 2 četvorna metra tezge na tržnici u Subotici (84.000 dinara godišnje), kupovina staklenki, poklopaca i etiketa, onda je jasno kako je čovjek u čistom minusu. Kako s tom situacijom izlazi na kraj, Franjo Šimić samo odgovara: »Krekam ono što sam prije zaradio.«

Košnice Franje Šimića trenutačno se nalaze u Banatu.

Zvonimir Perušić

Proizvodi

Uz med, važan proizvod pčelarstva su i pčelinji otrov, matična mliječ, pčelinji vosak i propolis. Cvjetna pelud nije direktan proizvod pčela već je pčele sakupljaju sa cvijeća i unose u košnicu. U pčelarstvu se nalaze i drugi proizvodi koji su nastali obradom pčelinjih proizvoda kao, na primjer – gvir, medovina, medena rakija, liker od meda, propolis kocke, medenjaci i drugo.

bilo kakvog uznemiravanja, ljudskog ili životinjskog.«

Još i prije prvih znakova proljeća, ponekad već i u siječnju, kreće



Na temelju članka 11. Pravilnika o dodjeli sredstava proračuna Općine Subotica u području kulture, javnog informiranja i nakladničke djelatnosti (»Službeni list Općine Subotica«, broj 5/05 i 7/07), Povjerenstvo za dodjelu sredstava u području kulture i nakladništva raspisuje

NATJEČAJ

Za dodjelu sredstava za posebne programe i manifestacije u kulturi za 2008. godinu i to za:

Djelatnost kulturno-umjetničkih društava i amatera-pojedinaca u ukupnom iznosu od 960.000,00 dinara, i za posebne programe i manifestacije u kulturi u ukupnom iznosu od 1.400.000,00 dinara.

Korisnici sredstava mogu biti ustanove, organizacije, udruge iz područja kulture, ostale organizacije, udruge, kao i autori-pojedinci koji se bave djelatnošću iz područja kulture koji su registrirani i imaju račun u skladu s propisima.

Sredstva iz područja djelatnosti kulturno-umjetničkih društava i amatera pojedinaca mogu se dodijeliti za grupe programa ili projekata i to:

a) programi ili projekti kulturno-umjetničkih društava i amatera pojedinaca koji doprinose afirmaciji mladih stvaratelja u području glazbe, folkloru i drugih oblika rada;

b) organiziranje festivala, natjecanje, smotri i izložbi kao i sudjelovanje na istim po pozivu;

c) nabava (otkup) narodne nošnje i druge opreme izvornog podrijetla (potrebno je priložiti mišljenje dva muzejska kustosa).

Sredstva iz područja manifestacije u kulturi mogu se dodijeliti za stvaralaštva-programe ili projekte iz sljedećih grupa stvaralaštva:

a) Glazbeno stvaralaštvo: klasična, džez i suvremena glazba, ozbiljna glazba i zborsko pjevanje;

b) Likovno stvaralaštvo: autorske i skupne izložbe;

c) Književno stvaralaštvo: književni susreti;

d) Dramsko stvaralaštvo: suvremena drama (tekst i realizacija predstave);

e) Filmsko stvaralaštvo: kratkometražni i dokumentarni film;

f) Organiziranje festivala, natjecanja i smotre kao i sudjelovanje na istima;

g) Organiziranje kao i sudjelovanje na savjetovanju i konferenciji iz područja: zaštite spomenika kulture, biljnih i drugih rijetkosti;

h) Otkup likovnih djela, muzejskih predmeta i stare i rijetke knjige, odnosno pokretnih kulturnih dobara.

Odabrani za dodjelu sredstava moraju dati suglasnost (prije dobivanja sredstava) da će odobreni iznos namjenski utrošiti za predviđene svrhe. Povjerenstvo zadržava pravo, po potrebi, tražiti i drugu dokumentaciju i informacije od podnositelja natječaja, ili se informirati na licu mjesta.

O rezultatima natječaja sudionici će biti pismeno obaviješteni.

Sudionici natječaja prijave podnose na natječajnoj prijavi – formularu, koji mogu preuzeti na porti službenog ulaza u Predsjedništvo Skupštine Općine Subotica (Gradska kuća – ulaz pored Ljekarne) radnim danom od 7 – 14 sati.

Natječajni formular se nalazi i na Internetu www.subotica.co.yu. Konkursni formular se može fotokopirati.

Popunjene prijave – formulare sudionici natječaja predaju u Općinskom uslužnom centru Subotica, Trg slobode 1-Gradska kuća.

Rok za predaju natječajnih prijava – formulara je 15 dana od dana objavljivanja Natječaja u listovima: Subotičke, Subotičke novine, Dani, Hét Nap, Hrvatska Rijec, Službeni list Općine Subotica i na Internetu (www.subotica.co.yu).

Korisnici su sredstava dužni, u roku od 30 dana od dana završetka realizacije programa ili projekta, dostaviti izvješće o realizaciji s financijskim pokazateljem utroška sredstava. Izvješće dostaviti Službi za društvene djelatnosti, Trg slobode 1/III.

Nepravodobne i nepotpune prijave neće se uzeti u obzir. Također se neće uzeti u obzir ni prijave onih organizacija, ustanova, udruga i amatera-pojedinaca koje u prošloj 2007. godini nisu priložile financijsko izvješće o dobivenim a utrošenim sredstvima.

Na temelju članka 11. Pravilnika o dodjeli sredstava proračuna Općine Subotica u području kulture, javnog informiranja i nakladničke djelatnosti (»Službeni list Općine Subotica«, broj 5/05 i 7/07), Povjerenstvo za dodjelu sredstava u području kulture i nakladništva raspisuje

NATJEČAJ

Za dodjelu sredstava za nakladničku djelatnost u iznosu od 870.000,00 dinara za tekuću 2008. godinu.

Pravo konkuriranja imaju ustanove, organizacije, udruge i pojedinci s teritorija Grada Subotice iz područja kulture, nakladničke djelatnosti i to za sljedeće skupine nakladništva:

- izdavanje knjiga i časopisa;

- prijevod knjiga;

- izdavanje CD i audio-vizualnih izdanja;

- otkup knjiga, CD i audio-vizualnih izdanja.

Osnovni kriteriji za dodjelu sredstava u području nakladničke djelatnosti na temelju natječaja po skupinama jesu:

- za objavljivanje knjige potrebno je priložiti dvije pozitivne recenzije kritičara;

- za prijevod knjiga potrebno je stručno mišljenje ovlaštenog prevoditelja;

- za izdavanje CD-a i audio- vizualnih izdanja prvenstveno će se dati onim autorima koji u svojim djelima oslikavaju kulturnu baštinu naše sredine i njeguju suvremene trendove u umjetnosti.

Odabrani za dodjelu sredstava moraju dati suglasnost (prije dobivanja sredstava) da će odobreni iznos namjenski utrošiti za predviđene svrhe. Povjerenstvo zadržava pravo da po potrebi traži i drugu dokumentaciju i informacije od podnositelja natječaja, ili se informira na licu mjesta.

O rezultatima natječaja sudionici će biti pismeno obaviješteni.

Sudionici natječaja prijave podnose na natječajnoj prijavi – formularu, koji mogu preuzeti na porti službenog ulaza u Predsjedništvo Skupštine Općine Subotica (Gradska kuća-ulaz pored Ljekarne) radnim danom od 7 do 14 sati.

Natječajni formular se nalazi i na Internetu, www.subotica.co.yu. Natječajni formular se može i preslikati.

Popunjene prijave – formulare sudionici natječaja predaju putem natječajnih prijava u Općinskom uslužnom centru Subotica, Trg slobode 1, Gradska kuća.

Rok za podnošenje, odnosno predaju natječajnih prijava-formulara s priložima je 15 dana od dana objavljivanja u listovima: Subotičke novine, Subotičke, Dani, Het Nap, Hrvatska Rijec, Službeni list Općine Subotica i na Internetu (www.subotica.co.yu).

Korisnici sredstava dužni su u roku 30 dana od završetka realizacije programa ili projekta dostaviti izvješće o realizaciji s financijskim pokazateljima utroška sredstava. Izvješće dostaviti Službi za društvene djelatnosti, Trg slobode 1/III.

Nepravodobne i nepotpune prijave neće se uzeti u obzir. Također se neće uzeti u obzir ni prijave onih organizacija, ustanova, udruga i amatera-pojedinaca koje u prošloj 2007. godini nisu priložile financijsko izvješće o dobivenim a utrošenim sredstvima.

Skuplji kruh



U subotičkim prodavaonicama i privatnim pekarnama, od 1. travnja štruga Fidelinkinog bijelog kruha od 500 grama košta 38 dinara, a toliko stoji bijeli kruh i u privatnim pekarnama, iako su pekari prvobitno najavili kako će bijeli kruh prodavati za 40 dinara. Crni kruh u privatnim pekarnama stoji

35 dinara, dok je Fidelinkin crni 34 dinara. Privatni pekari nisu dogovorili novu cijenu za polubijeli kruh jer će pekari koji ga prave povećati cijenu razmjerno ostalim cijenama, dok je Fidelinkin polubijeli 36 dinara. Posljednji put kruh je poskupio u studenom prošle godine.

U Subotici nema poskupljenja grijanja do nove sezone

Od 1. travnja poskupio je i plin. Cijena prostornog metra prirodnog plina povećana je s 18,96 na 22,85 dinara, što predstavlja rast za više od 20 posto. »Srbijagas« je korekciju cijene ovog energenta tražio još u veljači, zbog toga što je njegova nabavna cijena na svjetskom tržištu od 1. siječnja porasla za oko 30 posto. Dosadašnja cijena prirodnog plina za daljinske sustave grijanja nije mijenjana od svibnja prošle godine, kada je plin u Srbiji pojeftinio za sedam posto. Po riječima direktora Subotičke toplane *Pere Rikića*, prema programu rada, za ovu godinu je odobrena korekcija cijene grijanja od 6 posto. »Poskupljenja ipak neće biti prije nove sezone grijanja«, kaže Rikić. Grijanje je posljednji put u Subotici poskupjelo 1. prosinca prošle godine, i to za 7 i pol posto.

Ivandečićev film na RAF-u

Film »Steščano vrime« Ivana Ivkovića Ivandečića uvršten je u program ovogodišnjeg RAF-a (Revije amaterskog filma) koja je u nedjelju počela u Zagrebu. Njegov kratki igrani film »Steščano vrime« prikazan je u utorak u posebno pripremljenom programu ove godine pod nazivom »RAF preporučuje«. Kao svojevrsan otklon od dosadašnjih tema, glavni junak Šime, kojeg glumi sam autor, u gostioni svog prijatelja Ante sjeća se svoje stare neprežaljane ljubavi Đule...

Ivković Ivandečić amaterski se bavi fotografiranjem i snimanjem kratkih igranih i dokumentarnih filmova. Tema njegovih filmova je tradicija Hrvata u Vojvodini. Do sada je snimio 10 filmova. Na festivalu amaterskog filma »Žisel« u Omoljici u posljednje četiri godine osvojio je više nagrada, između ostalog i grand prix i prvu nagradu festivala.



Gorivo poskupjelo u prosjeku za 1,45 dinara po litri

Gorivo u Srbiji od 1. travnja skuplje je u prosjeku za 1,45 dinara po litri. Cijena motornog i bezolovnog motornog benzina od 95 oktana sada iznosi 101,14 dinara. Dizel D-2 je poskupio na 86,5 dinara, eko 3 dizel na 90,18 dinara, a euro dizel na 94,45 dinara po litri. Ulje za

loženje sada košta 79,76 dinara. Naftni derivati su tako ipak poskupjeli, iako je Ministarstvo financija odlučilo prošlog ponedjeljka odgoditi povećanje cijena i proteklih tjedan dana pratiti cijene sirove nafte, jer su postojale naznake da će se povećanje cijena izbjeći. Kako do toga nije došlo, Ministarstvo je odlučilo odobriti predloženo poskupljenje. Dodajmo ovome informaciju da je istodobno u Hrvatskoj dizelsko gorivo pojeftinilo, dok su cijene motornih benzina ostale na istoj razini.



Na Međunarodni dan dječje knjige, 2. travnja, u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici održana je završna svečanost kviza »Čitam i skitam«

Novi poslovni poticaji

Natječaj za kredite za početnike u poslu

Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja raspisalo je natječaj za kredite za početnike, koji će trajati do 15. svibnja, a za tu svrhu opredijeljena su sredstva od 2,2 milijarde dinara. Kako je novinarima predloženo u srijedu na konferenciji za novinare u Nacionalnoj službi za zapošljavanje, filijala u Subotici, kod ove start up kreditne linije kamatna stopa je 1 posto godišnje, kredit se odobrava bez hipoteke, na 3 do 5 godina, grace razdoblje je godinu dana, a u tom vremenu svi koji počinju posao imaju mogućnost dobiti besplatne savjete od Agencije za razvoj malih i srednjih poduzeća. Sjedište Agencije u Subotici je u zgradi Nove općine, na sedmom katu, u sobi broj 90 i tu se mogu dobiti detaljnije informacije.

Direktor subotičke filijale Nacionalne službe za zapošljavanje *Zlatko Panić* i stručni savjetnik u Agenciji za razvoj malih i srednjih poduzeća *Mirko Gavrilović*, naglasili su kako se u ovom natječaju prednost daje mladima, ali da za ove kredite mogu konkurirati i oni koji su radili u nekom javnom poduzeću, ako ispunjavaju sve potrebne uvjete. Zahtjevi za kredite mogu se podnositi u regionalnim agencijama, centrima i uredima za razvoj malih i srednjih poduzeća diljem Srbije, kao i u Fondu za razvoj.

Prošle godine za start up kredite je izdvojeno 1,8 milijardi dinara, a odobreno je 1507 kredita.

Ujedno je u tijeku i javni poziv za dodjelu financijske potpore za novo zapošljavanje osoba kojima je posljednji radni odnos prestao zbog stečaja poslodavca, kao i projekt »Otpremninom do posla«.

Nova predstava dramskog odjela »Šokadije« iz Sonte

Nezaboravna večer

*Mali jubilej dramskog odjela KPZH »Šokadija« iz Sonte * Jubilarci su i najmlađa i najstarija članica odjela Maja Andrašić i Ana Miličić * Predstava »I knez je pofalijo« na visokoj amaterskoj razini * Glumci su ostavili srce na daskama, publika je to znala nagraditi*

Dramski odjel Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija« iz Sonte u subotu, 29. ožujka, proslavio je mali jubilej – glumci su premijerno izveli petu predstavu od

sekcije *Sanja Andrašić* govorila je pjesmu »Šokačka mamo« Ivana Andrašića, koja je, po riječima autora, i temelj ove drame.

PUT DO PLJESKA: »Pjesma i drama su istodobno sazrijevale i to

vrcavim humorom, ali u pojedinim momentima jednostavno nabijena emocijama. Riječ je o već prepoznatljivom Andrašićevom zapletu, te o prikazu naravi Šokaca kroz pojedine likove. Dvoje mladih iz obitelji s različitim socijalnim statusom zavole se, netko od roditelja to ne odobrava, ovoga puta djevojičin otac, koji je i seoski knez, a nakon puno peripetija i na zadovoljstvo publike ljubav na koncu pobjeđuje sve zapreke. Radnju su upotpunile izvorna sončanska ikavica, neknjiževni dijalekt hrvatskoga jezika, te idealno odmjereni doza muzike i pjesme tamburaškog orkestra »Tandora«. Glumci, bodreni aplauzima, već pri prvom pojavljivanju na sceni priuštiti su publici, ali i publika njima, nezaboravnu večer.

DRAGULJI ŠOKADIJE: Izdvajati ikoga bilo bi nepraved-

večer. Predstavi su bili nazočni: predsjednik Općine dr. *Živorad Smiljanić*, predsjednik Savjeta i tajnik MZ Sonta *Antun Zlatar* i *Tomislav Siladi*, župnik vlč. *Dominik Ralbovsky*, predsjednik DZH *Dorđe Čović*, te predstavnici udruga kulture iz – Bača, Sombora i Budrovaca, Republika Hrvatska.

»Večerašnja premijera dramskoga odjela KPZH »Šokadija«, peta za redom, pokazala nam je svu raskoš pučke drame, koju ova skupina njeguje. Radnja jest vezana za bližu i daljnju prošlost Sonte, ali sa svojim satiričnim elementima aktualna je i danas, a bit će i sutra. Glumačka i tehnička ekipa na čelu s autorom i redateljem Ivanom Andrašićem dostigla je punu zrelost, a poznajući njihove radne navike i disciplinu, koje su na razini profesionalnih, mislim da im ovo nije i krajnji domet. Nije



Detalji iz predstave »I knez je pofalijo«

početka svojega rada. Započelo se s *Džiničevim »Ženskim prelom«*, prerađenim na šokački dijalekt, a dalje se nastavilo s autorskim dramama *Ivana Andrašića* »Novi knez nije knez«, »Ljubav iz baba-Mandine kuhne«, »Nije kako je suđeno, nego kako je rečeno« i ovosezonskom »I knez je pofalijo«. Za svih pet predstava režiju je potpisao sam Andrašić, a brojku 5 zaokružile su i najmlađa i najstarija članica odjela – desetogodišnja *Maja Andrašić* i šezdeset sedmogodišnja *Ana Miličić*. Maja je sudjelovala u četiri posljednje predstave odraslih, a prije toga tumačila je glavnu ulogu u dječjoj predstavi »Sol vridnija od zlata«, čiji je autor također Andrašić. Ana Miličić je glumila u prethodne četiri predstave. Predstava »I knez je pofalijo« pripremljena je za svega mjesec dana. Najbolja potvrda ozbiljnosti rada bila je izvedba premijere. Članica »Šokadije« recitatorske

dugo. Živjele su u meni i ja u njima skoro godinu dana, a onda su, odjedanput, jednostavno 'provalile'. Nakon dvotjednog 'finog glanca' drama se našla pred glumcima, koji su je odmah prihvatili. Mislim da je i odabir glumaca dobar, da su svi do jednoga uspješno ušli u psihi svojih likova. Hvala glumcima, hvala tehničkoj ekipi, a najviše hvala predivnoj sončanskoj publici, koja jednostavno osjeća dramu i koja je na krilima svojih aplauza nosila cijelu ekipu. Mi smo amateri i upravo ti aplauzi su nam najveća nagrada za naš trud i rad. Mislim da onaj tko makar jedanput doživi aplauz na sceni, ostaje 'zatrovan' i cijeloga života žudi za novim«, kaže za Hrvatsku riječ Andrašić. Oko 200 gledatelja i uzvanika burnim je pljeskom često prekidalo predstavu, a glumci su na koncu doživjeli prave ovacije. Izvedba je bila sigurna, priča tečna, upotpunjena karakterističnim, šokačkim



no, jednostavno se stječe dojam kako je svaki od njih ove večeri dao svoj maksimum. *Viktor Feher*, *Ljiljana* i *Ivana Tadijan*, *Ljiljana* i *Maja Andrašić*, *Robert Lukić*, *Mario Jakšić*, *Agata Rižanji* i *Božana Vidaković*, svojoj vjernoj publici priuštiti su predivnu

šala pripremiti ovakvu predstavu, a nevjerojatno je da su je u ovakvim uvjetima uigrali za samo mjesec dana. Kao predsjednik »Šokadije« ponosan sam na takve dragulje«, kaže za Hrvatsku riječ *Zvonko Tadijan*.

H. R.

Premijera »Đuvegija« u Hrvatskom domu u Somboru

Dvije komedije – jedna cjelina

Redateljica komedije Marija Šeremešić briljantno je odradila težak posao spajanja dva dramska komada, tako da oni doista izgledaju kao cjelina neovisna jedna od druge. Moraju se pohvaliti i mlade glumačke nade dramske sekcije HKUD-a »Vladimir Nazor«, a osobito izvrsna gluma Jolike Raič i Zvonimira Lukača.

SOMBOR – Dramska sekcija HKUD-a »Vladimir Nazor« je u nedjelju, 30. ožujka, u Hrvatskom domu odigrala odličnu komediju »Đuvegija« u režiji i adaptaciji Marije Šeremešić. Ona je i scenografkinja i kostimografkinja ove komedije, koja je nastala na temelju jednočinki »Stidljivi mladoženja« A. Čipčića i »Mate Glupanovića se ženi« nepoznatog autora.

Tuna i Dorika, koje glume Zvonimir Lukač i Jolika Raič, imaju kćer Maru (Bojana Jozić) koju spremaju za udaju. Postoje dvije odgovarajuće osobe, koje su, naravno, odabrali baća i mama za svoju kćer jedinicu. Jedan đuvegija je Mata Glupanović (Ivica Pekanović) i vrlo stidljivi prosac iz Subotice Marko (Bojan Jozić). Marini roditelji se ne mogu dogovoriti koji je đuvegija odgovarajući i tu nastaju zavrzame i nesporazumi. Prvi prosac ima »falingu« govornu manu, a drugog prosca smeta »falinga« stidljivost. Baća u ovu nezgodnu situaciju umiješa sluš-



Iz komedije »Đuvegija«

kinju Miciku (Agneza Šeremešić), čija je zadaća »opustiti« stidljivog Marka, kako bi poslije prišao njegovoj kćeri Mari. Radnja komedije postaje sve zamršenija, ali se ovo naizgled nerazmrsivo klupko polako razmotava i »mamaroš« Marko ipak zaprosi Maru, koja ni malo ne skriva svoje oduševljenje. Mladi Mata Glupanović ostaje pri svojoj priči da je on samo došao

pitati »smiju li prići priko njihove njive da mogu luk čupati.« U priči se pojavljuje i sluga Stipica (Miloš Jevtić), koji ima kraću ali zapaženu ulogu te ovu komediju čini još zamršenijom i, dakako, zabavnijom. Biseri predstave su susjede – Manda (Elizabeta Nemoda), Klara (Klara Oberman), Žuža (Elizabeta Delić) i Bara (Sofija Vuković), koje »side na sokaku i pripovijaju

svakodnevne seoske divane«. Uz to malo i popiju rakije pa divani postaju bučniji i »inspirativniji«.

Redateljica komedije Marija Šeremešić briljantno je odradila težak posao spajanja dva dramska komada, tako da oni doista izgledaju kao cjelina neovisna jedna od druge. Moraju se pohvaliti i mlade glumačke nade dramske sekcije HKUD-a »Vladimir Nazor«, a osobito izvrsna gluma Jolike Raič i Zvonimira Lukača.

Komedija »Đuvegija« je prošle nedjelje imala premijeru u Hrvatskom domu, a dramska sekcija je nedavno nastupila s ovim komadom na »Danima pučkog teatra« u Hercegovcu (Republika Hrvatska). Ovo je jedanaesta predstava po redu ove dramske sekcije, a u pripremi je i dvanaesta, otkrila nam je Marija Šeremešić.

U ovoj komediji su prošle nedjelje uživali brojni gledatelji u dvorani Hrvatskog doma.

Z. Gorjanac

Jubilej OŠ »Ivan Goran Kovačić« u Sonti

Krštena prije pola stoljeća

U petak, 28. ožujka, u velikoj dvorani Doma kulture u Sonti održana je sve-

čana akademija u povodu Dana škole i obilježavanja pedesete godine otkako je OŠ »Ivan Goran



Recitatori na svečanoj akademiji

Kovačić« dobila ime ovoga velikana hrvatske književnosti. Program je bio maštovit i dinamičan. Kroz lijepu riječ, lijepu pjesmu i svirku, stih i prozu, povijesne podatke o školi, kratki životopis pjesnika, čije ime ona nosi pola stoljeća, zemljopisni prikaz Sonte, učenici su nam pokazali i raskoš svojih nadarenosti. Lijepo je bilo vidjeti punu dvoranu školske djece i nastavnika, svjedočiti radosti tolike mladosti, radosti i razdraganošći na jednom mjestu. Puno bismo mogli naučiti od te djece, djece koja ne uče o suživotu, nego ga žive, djece koja nisu zavidna onima koji se ističu znanjem i rezultatima, nego ih pozdravljaju pljeskom i uzvicima bodrenja, djece, koja se mole svojem Bogu,

ne huleći na druge, žive puni život, ne znajući što je mržnja. Lijepo je bilo vidjeti i većinu njihovih nastavnika, koji ih vode i usmjeravaju prema poštovanju osnovnih životnih vrijednosti. Manifestaciji je prisustvovao predsjednik Općine Apatin dr. Živorad Smiljanić, predsjednik Savjeta i tajnik MZ Sonta Antun Zlatar i Tomislav Siladi, vlč. Dominik Ralbovsky, a ravnatelj škole prof. Zvonko Tadijan s osobitim zadovoljstvom je pozdravio i dvojicu svojih prethodnika Josipa Poturicu i Jovu Dajića i na koncu podijelio zaslužena priznanja učenicima, koji su imali zapažene rezultate na općinskim i zonskim natjecanjima. Program je pripremio organizacijski odbor kojega su, uz prof. Tadijana, činile nastavnice – Desa Kuruc, Kata Tadijan, Ljubica Barun i školski pedagog Miljenko Dakić.

Ivan Andrašić

U Petrovaradinu je održana Godišnja skupština HKPD »Jelačić«

Josip Pokas predsjednik



Sudionici Godišnje skupštine HKPD »Jelačić«

Prošloga je petka, 28. ožujka, u Petrovaradinu održana redovita Godišnja skupština Hrvatskoga kulturno-prosvjetnoga društva »Jelačić«. Skupština je održana u prostorijama Vikarijata srijem-

skog, koje Društvo i inače koristi u raznim prigodama. Na samom početku nazočne je pozdravio predsjednik Mjesne zajednice Petrovaradin, *Petar Mudri*, te poželio uspješan rad Skupštini. Nakon toga je izabrano radno predsjedništvo u sastavu *Marina Karavanić*, *Petar Barbek* i *Davor Martinčić*. Rad Skupštine se odvijao po predloženom dnevnom redu, a vodilo ga je radno predsjedništvo. Izabrana je verificacijska komisija, zapisničari i dva ovjerivača zapisnika. Verifikacijska komisija je utvrdila da postoji kvorum čime je omogućeno da Skupština donosi valjane odluke. Nazočni su jednoglasno prihvatili predloženi dnevni red, koji je brojio trinaest točaka. Izvješće o radu i stanju u Društvu dao je predsjednik *Josip Pokas*, a financijsko izvješće *Anica Horvat*. U raspravi su se svi složili da bi se u rad trebali aktivnije uključiti mlađi članovi Društva te animirati da se učlani što više mladih koji još nisu članovi. Naglašeno je da Društvo nema svoje prostorije, nego koristi prostorije Vikarijata te da nema ni najosnovnija sredstva za rad, poput telefona, faksa, računala..., a to predstavlja ozbiljan problem u radu i napredovanju Društva. Vodstvo se nada da će pronaći sponzore i ljude dobre volje koji bi pomogli i omogućili uspješniji rad Društva. Od sedam članova Upravnog odbora ovom su prigodom birana dva nova člana. Od predloženih triju kandidata za članove Upravnoga odbora izabrani su *Petar Jureša* i *Mile Mikuljan*. Na mjestu predsjednika ostao je dosadašnji predsjednik *Josip Pokas*. Na kraju je Godišnje skupštine upriličen domjenak i druženje uz dobru glazbu tamburaškog benda.

Igor Kušeta

U Srijemskoj Mitrovici na Mladi Uskrs obilježen

Dan starih i bolesnih

Na drugu vazmenu nedjelju u Srijemskoj Mitrovici tradicionalno je obilježen Dan starih i bolesnih u suradnji sa župnim Caritasom »Blažene Majke Terezije« koji već petu godinu djeluje u okviru župe Srijemska Mitrovica. Na svetoj misi koju je predvodio preč. Eduard Španović župnik i dekan mitrovačkog dekanata u koncelecijaciji s vlč. Ivicom Zrno župnim vikarom, prisustvovao je veliki broj starih i bolesnih župljana kojima je inače redovit pohod nedeljnoj svetoj misi umnogome otežan ili čak onemogućen zbog lošeg zdravstvenog stanja. U želji da sa svim podjele radost vazmenog otajstva djelatnici Caritasa organizirali su prijevoz i stručnu medicinsku pratnju za osobe koje se nalaze u najkritičnijem zdravstvenom stanju. U svojoj propovijedi župnik Španović istaknuo je da bez obzira na teškoće i kušnje koje križ bolesti nameće svakom čovjeku, svijetlost Kristovog uskrsnuća daje nadu i rasvjetljuje put ka vječnom Vazmu. Svaka patnja suobličava čovjeka Kristu patniku i vodeći ga križnim putem dovodi nas do radosti uskrsnuća. Nakon euharistijskog slavlja u prostorijama župne dvorane priređen je domjenak za sve župljane.

Župni Caritas »Blažene majke Terezije« već petu godinu djeluje na teritoriju općine Srijemska Mitrovica, broji 13 stalno zaposlenih djelatnika i prvenstveno se bavi pružanjem medicinskih usluga i pomoći u kući starim i socijalno ugroženim kategorijama stanovništva. Za svoj rad do sada je više puta primao priznanja od lokalne samouprave i predstavlja relevantnog partnera u rješavanju socijalnih problema u općini Srijemska Mitrovica.

Caritas djeluje na području kućne njege (patronažne službe) koja djeluje na terenu i broji četiri medicinska tehničara i tri gerontodomačice te pruža usluge merenja tlaka, šećera u krvi, pomoći pri održavanju osobne higijene korisnika i njihovog životnog prostora te na području dnevnog centra koji predstavlja mjesto za druženje i pružanje psiho-socijalne pomoći starim i usamljenim licima.

I. C.



Skup na Mladi Uskrs

U Općini Ruma

Prinudna uprava

Nakon mnogo neizvjesnosti, svojevrsnog »dvovlasća« u rumskoj općini, funkcioniranja dvije skupštine (jedne demokratskog bloka i druge koalicije SRS-SPS), napokon su, odlukom Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu, od 20. ožujka u Rumi uvedene prinudne mjere i imenovano je Privremeno tijelo Općine Ruma. Za predsjednika je imenovan *Nenad Borović* (DS), a članovi su – *Dragoslav*

manje od dva mjeseca od lokalnih izbora, seže još u lipanj prošle godine, kada dolazi najprije do rascjepa unutar Srpske radikalne stranke, a ubrzo zatim i do istupanja DSS-a iz koalicije s radikalima i socijalistima na lokalnoj razini. Tri vijećnika SRS-a – *Snežana Brkić*, *Ružica Divnić* i *Ozren Bojić* tada pristupaju DS-u i u općinskoj skupštini se stvara nova skupštinska većina. No, tu je tek početak rumskog



Petrović (DSS), *Dušan* (NS), *Dragan Kardaš* (SPS) i *Milan Radančević* (DS), dok su radikali odbili sudjelovati u njegovom radu smatrajući odluku o prinudnim mjerama nezakonitom. Povijest političkog previranja u Rumi, koje je napokon, kako-tako dobilo svoj epilog na

političkog galimatijasa – radikali aktiviraju tri bjanko ostavke svoja tri bivša vijećnika, dok oni sami te svoje ostavke povlače. Skupština, u kojoj većinu ima DS, bira novog predsjednika i zamjenika Skupštine Općine *Nenada Borovića* i *Milana Smiljanića*, biraju se novi ravnatelji



javni poduzeća, nova izborna i kadrovska komisija, dok radikali sa »svojom« skupštinom s tri nova vijećnika te odluke ne priznaju i onemogućavaju novoizabrane predsjednika i zamjenika predsjednika »demokratske« skupštine da preuzmu svoje urede u Gradskoj kući i službeni općinski pečat, iako je dopisom Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu rečeno da je *Nenad Borović* legalno izabrani predsjednik Skupštine i da mu treba omogućiti nesmetano vršenje posla. U pokušaju preuzimanja ureda 26. listopada dolazi čak i do intervencije policije, ali novoizabrani predsjednik Skupštine ni ovoga puta ne dolazi do službenog pečata, pa donosi odluku da se donese novi pečat, a stari oglasi nevažećim. Od tada u Rumi nastupa svojevrсно »dvovlasće« - dvije skupštine zasjedaju naizmjenično jedna za drugom i mada je skupština demokratskog bloka, po mjerodavnom ministarstvu, jedina legalna, faktička vlast, Općinsko vijeće i cjelokupna općinska uprava je pod kontrolom radikala i odluke skupštine demokratskog bloka ostaju mrtvo slovo na papiru. Međutim, napokon, nakon što druga »demokratska« skupština nije zasjedala tri mjeseca, stekli su se uvjeti za uvođenje prinudne uprave i ona je uvedena. Političke čarke, međutim, ovime nisu prestale. Sve u svemu, uzavrelim političkim strastima u Rumi, tim prije što nas očekuje, po svemu sudeći, veoma prljava predizborna kampanja, još uvijek se ne nazire kraj.

Nikola Jurca

Rekordni broj posjetitelja

SOMBOR – U petak, 28. ožujka, u Sokolskom domu u Somboru održan je 10. veliki sajam zapošljavanja. Na sajmu je sudjelovalo više od 30 poslodavaca. Oni su ponudili radna mjesta radnicima – građevinske, metalske, ugostiteljske, prehrambene, ekonomske i drugih struka. Nezaposleni su na sajam uglavnom došli s namjerom pronaći bilo kakav posao, pa makar i onaj koji ne spada u njihovu struku. Oko 800 osoba je posjetilo sajam zapošljavanja i to je do sada rekordni broj u Somboru.

U Vojvodini je na evidenciji Nacionalne službe za zapošljavanje 217.000 osoba, a osnovne orijentacije Nacionalne službe za zapošljavanje u ovoj godini su mjere aktivne politike zapošljavanja.

Z. G.

Zapažen nastup Brežana

U organizaciji Kulturnog centra »Laza Kostić« u Somboru i pod pokroviteljstvom Općine Sombor u Staparju je 30. ožujka održana Općinska smotra folklora. Na smotri je sudjelovala i dječja folklorna skupina HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega. U koreografiji *Nenada Zubovića* Brežani su nastupili sa splotom šokačkih igara, te se plasirali na daljnje natjecanje.



M. T.


ŠPOLJAR TRANSPORT d.o.o.

 Zagrebačka 1a, Pojatno
 10295 Kupljenovo
 Hrvatska

ugledna je hrvatska tvrtka koja na području prijevoza i logistike posluje od 1978. godine. Tvrtka danas ima 66 kamiona, od čega 12 za prijevoz cargo tereta, 8 za prijevoz teških jedinica i 46 kamiona za prijevoz automobila. Vozni park tvrtke nije stariji od 3 godine i redovito se obnavlja. Špoljar transport d.o.o. zapošljava 120 djelatnika, te od 11. mjeseca 2007. posluje na novim prostorima u Pojatnom, nedaleko Zagreba. Osim prijevoza, tvrtka se bavi i logistikom, skladištenjem i pripremom novih vozila.

Ovim putem tvrtka Špoljar transport raspisuje

NATJEČAJ ZA POPUNU RADNOG MJESTA VOZAČA NA NEODREĐENO VRIJEME

**KV vozača C i E kategorije za domaći i međunarodni prijevoz
- više izvršitelja**

Nudimo:

- rad na neodređeno vrijeme
- stimulativnu plaću
- mjesečne, kvartalne i godišnje stimulacije za odgovoran rad
- rad na novim kamionima, redovito održavanim

Tražimo:

- KV vozače C i E kategorije za prijevoz automobila u domaćem i međunarodnom prijevozu
- odgovorne i vrijedne osobe.

Sve informacije na:

- mail: tihomir.skrtic@spoljar-transport.hr
- tel: 00 385 1 5005 300; 00 385 98 302 882
- ili na adresi: Špoljar transport d.o.o., Zagrebačka 1a, Pojatno, 10295 Kupljenovo, HR.

Program pod pokroviteljstvom UNICEF-a i Vlade Republike Srbije započeo u subotičkoj OŠ »Ivan Milutinović«

Škola bez nasilja

Educirajući djecu, educiramo i odrasle – kaže ravnatelj škole Ivan Stipić

Program pod nazivom »Moja škola – škola bez nasilja« u Subotici je prvo započeo u Osnovnoj školi »Ivan Milutinović«. Pokrovitelji ovog programa su UNICEF i Vlada Republike Srbije, zatim zaposlenici u školi, te učenici i njihovi roditelji. Cilj je saznati kako se prepoznaje i predupređuje nasilje.

»Nasilje u školi postoji i problem može biti rješiv jedino ako svi zaposlenici, roditelji i daci prionemo i damo maksimum u otklanjanju njegova uzroka. Educirajući djecu, educiramo i odrasle«, kaže ravnatelj škole *Ivan Stipić*.

Mentorica projekta za školu »Ivan Milutinović« *Suzana Sekulić* iz Sombora učenicima je, na samom početku programa, slikovito pojasnila teškoće i posljedice života ispunjenog nasiljem:

»Dječaku, koji nije mogao kontrolirati svoje ponašanje, otac je dao kesu punu klinova i rekao da svaki put, kada njegovo ponašanje prijeđe granice kulturnog, zabije po jedan u ogradu. Prvog dana dječak je zabio 37 klinova, a nakon nekoliko dana shvatio je kako mu je lakše kontrolirati se, nego zabijati klinove. Otac mu je predložio da za svaku lijepu gestu koju učini, izvadi po jedan klin. Kako mu je pošlo za rukom

sve klinove povaditi, tata mu je pokazao rupe na ogradi i objasnio, kako i u životu svaki put kada povrijedite nekoga, ostaju rane. Naš cilj je ovim projektom napraviti što manje 'rupa'. Počinjemo s obukom zaposlenika, a zatim slijedi rad s učenicima, ali je važno roditelje uključiti u akciju, koja će trajati do konca 2009. Oformit ćemo školski tim, koji će među učenicima promovirati lijepo ponašanje i 'Školu bez nasilja', rekla je *Suzana Sekulić*. Ona kaže kako se radi o programu, koji će obuhvatiti dake od prvog do osmog razreda i da je namjerno izabrana za mentoricu, jer ne poznaje ovu sredinu i školu i ne može biti pristrana. »Prvo ćemo provesti istraživanje kako bismo utvrdili uzroke nasilja. Radi se o više vrsta nasilja, pa ćemo, čim saznamo prve rezultate ispitivanja, krenuti sa scenarijem koji je prilagodljiv tim rezultatima. Za učenike od prvog do četvrtog razreda, za početak, pripremljen je animirani film, koji će ukazati na posljedice nasilja, a zatim slijedi rad u radionicama. Za starije dake, od petog do osmog razreda, postoji program 'Forum kazalište', kaže *Suzana Sekulić*.

Program u školi »Ivan Milutinović« počeo je 14. ožujka.

Z. P.

Iz kutka mladih – Danijela Dulić

Na radu u inozemstvu

*Uživa u okupljanju i druženju s mladima iz folklornog društva. Bavila se dugo i pjevanjem, a i dan-danas pjeva u crkvenom zboru, što joj ispunjava srce i dušu * Kaže kako bi, kada bi ljudi češće išli u crkvu na svetu misu i češće se molili Bogu, u svijetu bilo manje mržnje, rata i gladi*

Razgovor vodio: Kristijan Muharemović

Danijela Dulić (1984.) završila je Kemijsku tehnološku školu, te se osposobila za proizvođača prehrambenih proizvoda.

Od sedmog osnovne do drugog srednje svirala je tamburu, a ravnateljica joj je bila *Jelena Jeramazović*. Poslije se upisala na folklor i za godinu dana plesanja nastupala je u Bajmoku, Maloj Bosni, i subotičkoj Gradskoj kući. Od svega joj se najviše sviđjelo okupljanje i druženje mladih iz folklornog društva. Bavila se dugo i pjevanjem, a i dan-danas pjeva u crkvenom zboru, što joj ispunjava srce i dušu.

ODLAZAK U NJEMAČKU:

»Kako bih pomogla svojoj obitelji, 2003. sam otišla u Njemačku kod djeda i babe, živjeti i raditi. Na početku mi je bilo veoma teško jer sam se odvojila od obitelji. Nisam znala njemački jezik nego sam se sporazumijevala na engleskom. Kasnije sam upisala tečaj na Goethe institutu u Frankfurtu i sada perfektno govorim njemački. Uz djedovu preporuku upoznala sam obitelj, koja me je vremenom mnogo zavoljela, i već pet godina radim kod njih. Oni mi nalaze razne poslove kao što su – spremanje po kućama i čuvanje djece, što mi uopće nije teško s obzirom da volim provoditi vrijeme s djecom. Veliki sam ljubitelj životinja, pa često šećem obiteljske pse po prelijepim parkovima koji su puni zelenila, fontana i cvijeća. Slobodnog vremena nemam mnogo jer se radi svaki dan od ujutro pa do navečer, jedino mi je nedjelja slobodna. Redovito idem u crkvu. Ima mnogo mladih Hrvata u Njemačkoj, neki se školuju, neki rade, pa se sv. mise održavaju na hrvatskom jeziku, dolaze svećenici iz Zagreba. Njemački narod mnogo cijeni ljude koji su došli iz drugih zemalja, ljude koji su napustili svoje najbliže kako bi radili i pomogli svojim. Imala sam i neka loša iskustva na početku u svezi s isplatom kod jedne obitelji, ali sam ih na vrijeme napustila i se

se završilo mirnim putem. Mnogo mi je lakše zato što živim s babom i djedom pa ne moram plaćati smještaj, koji je u najmu obično skup. U Njemačkoj su cijene slične našima, ali su plaće puno veće pa su uvjeti života lakši i bolji. Svaka tri mjeseca dolazim doma, na tri do četiri tjedna i za to vrijeme primjetim koliko ljudi na žalost mora raditi dva, do tri posla samo da bi se preživjelo. Ne kažem da zarađujem jako puno, ali tamo mogu uštedjeti novac koji doma vrijedi malo više.«

U SUBOTICI: Kada je u Subotici, Danijeli nikada nije dosadno, najviše vremena voli provoditi sa svojom obitelji i s najboljim prijateljima još iz djetinjstva. Od samog početka aktivna je članica HUK »Lajčo Budanović« čiji je jedan

Veliki i mali koraci

Mislim kako mladi trebaju dobro razmisliti prije nego učine veliki korak u životu, zato što čovjek mora mnogo truda uložiti, kako bi dobio ono malo u životu. Sami biramo svoju budućnost i težimo svojim ciljevima i ostvarenju snova.

od glavnih osnivača njezin otac *Stipan Dulić*, a sjedište se nalazi u njihovom domu u Maloj Bosni. Ta je prostorija prepuna raznih zahvalnica, diploma – roditelja, mlađeg brata koji se bavi glazbom, sestre koja uči malu djecu plesati folklor, i naravno Danijelinih fotografija. Veoma je vrijedna, kada je doma, pomaže mami oko spremanja, pravljenja kolača i voli iznenaditi ukućane ugodnim ručkom. Glazba je veoma smiruje. Obožava slušati tamburaše, *Thompsona* i *Miroslava Škoru*. Ne voli gledati horor filmove zato što poslije ne može zaspati i misli kako takvi filmovi mogu negativno utjecati na čovjeka. Voli



izlaziti na mirna mjesta, gdje nema mnogo gužve, a najugodnije se osjeća u ozračju doma sa svojim društvom. Trenutak koji nikada neće moći zaboraviti je krizmanje, zato što je to po njezinu mišljenju nezaboravan događaj, kada stane pred biskupa i dobije pomazanje svetim uljem. Kaže kako bi, kada bi ljudi češće išli u crkvu na svetu misu i češće se molili Bogu, u svijetu bilo manje mržnje, rata i gladi. Još jedan nezaboravan događaj koji neće zaboraviti je kada je bila bandašica u Maloj Bosni. Od vjerskih blagdana najviše je ispunjavaju Uskrs i Božić, onda najvi-

še vremena provodi s obitelji. Ne voli neiskrenost kod ljudi i zbog toga joj treba puno vremena kako bi upoznala neku osobu, počela joj vjerovati, kako bi joj se otvorila i ušla u dublji razgovor.

»Za ljubav nemam puno vremena zato što se stalno vraćam u Njemačku, pa se ne želim vezivati, a od sljedeće godine planiram studirati ekonomiju u Hrvatskoj s obzirom da tamo imam rodbinu, pa bih boravila kod njih. Voljela bih biti nastavnica ili profesorica njemačkog zato što volim raditi s djecom. ■



Zanimljiv posjet Budimpešti

Tropicarium -

Glavni grad susjedne Mađarske, pokraj svojih brojnih znamenitosti, od 2000. godine ima i najveći akvarij u centralnoj Europi koji se prostire na 3000 četvornih metara prostora i svojim posjetiteljima »oživljava« autentični doživljaj oceana i tropa. U osam dvorana prostire se daleki i nepoznati svijet flore i faune egzotičnog podneblja u kojemu, primjerice, tropske ptice slobodne lete, majmuni se bezbrižno igraju, aligatori se lijeno izležavaju, dok stotine raznovrsnih riba i nekoliko prijetećih ajkula plivaju odvojene zaštitnim staklom. I sve to na samo nekoliko metara od rijeke posjetitelja, koja se svakog dana sliva Campona Shopping centrom, gdje je i smješten ovaj famozni »Tropicarium – Ocenarium«.



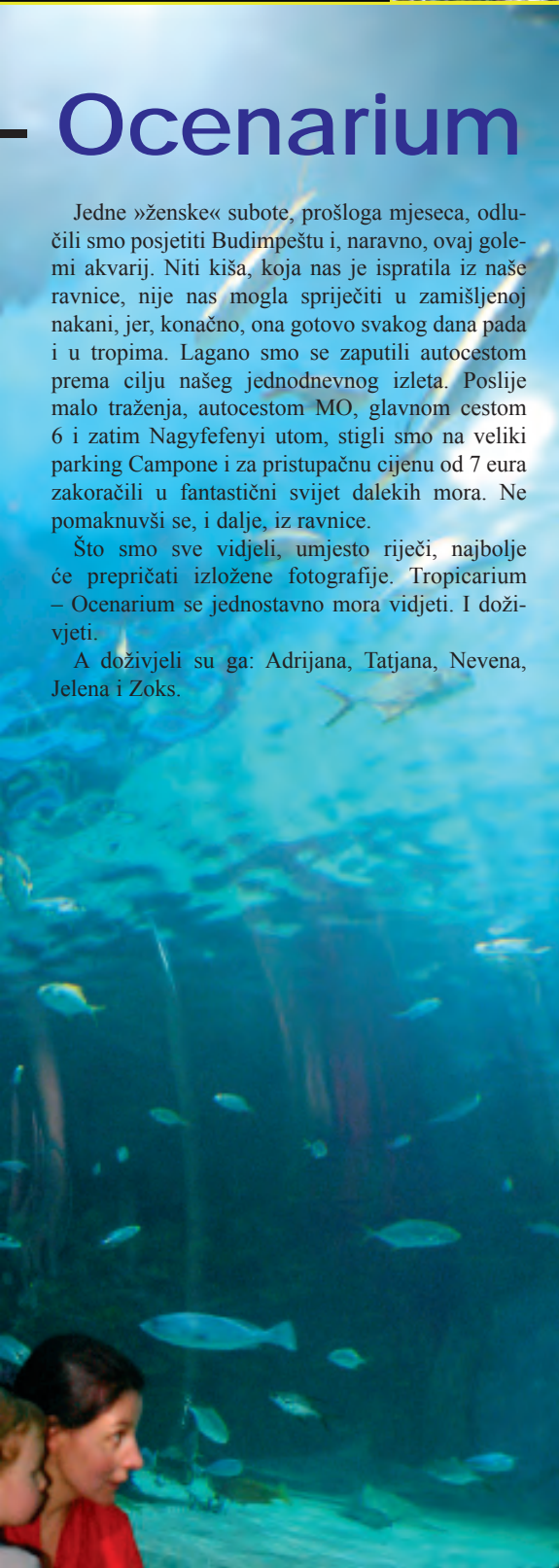


- Ocenarium

Jedne »ženske« subote, prošloga mjeseca, odlučili smo posjetiti Budimpeštu i, naravno, ovaj golemi akvarij. Niti kiša, koja nas je ispratila iz naše ravnice, nije nas mogla spriječiti u zamišljenoj nakani, jer, konačno, ona gotovo svakog dana pada i u tropima. Lagano smo se zaputili autocestom prema cilju našeg jednodnevnog izleta. Poslije malo traženja, autocestom MO, glavnom cestom 6 i zatim Nagyfejenyi utom, stigli smo na veliki parking Campone i za pristupačnu cijenu od 7 eura zakoračili u fantastični svijet dalekih mora. Ne pomaknuvši se, i dalje, iz ravnice.

Što smo sve vidjeli, umjesto riječi, najbolje će prepričati izložene fotografije. Tropicarium – Ocenarium se jednostavno mora vidjeti. I doživjeti.

A doživjeli su ga: Adrijana, Tatjana, Nevena, Jelena i Zoks.



Kolonija mladih u Ernestinovu

Mladi talenti ponovno zajedno

Okupilo se više od 250 djece i mladeži iz čitave Hrvatske i susjednih zemalja – Mađarske, Slovenije i Srbije

Ernestinovo je od 25. do 28. ožujka bilo domaćin pete po redu Kolonije mladih, međunarodne manifestacije koja je ove godine okupila više od 250 djece i mladeži iz čitave Hrvatske i susjednih zemalja – Mađarske, Slovenije i Srbije – koji su u 16 kreativnih radionica pokazali svoje umijeće, a svoje su uratke poklonili školi domaćinu, kako to pravila i nalažu. Organizatori ovog jedinstvenog okupljanja su OŠ Ernestinovo, Likovna udruga »Petar Smajić« te Općina Ernestinovo a ove godine ušli su u Projekt socijalno-gospodarskog oporavka u okviru zajma Svjetske banke.

Načelnik Općine *Matija Greif* pohvalio se kako su ures Ernestinova dvije prepoznatljive manifestacije – Kiparska kolonija koja je ušla evo u 35. godinu postojanja, i ova mala-velika Kolonija mladih, koja bilježi već peto okupljanje djece i mladeži

KAO U KOŠNICI: A u Ernestinovu kao u košnici. Jedinstvena naivna umjetnost u tehnici slame, ponikla na baštini bunjevačkih Hrvata na sjeveru Bačke, prisutna je u Ernestinovu od samoga osnutka kolonije, a tu je i učiteljica i slamarica *Jozefa Skenderović*. »Ta, recite iz Tavankuta i Subotice, jer rodnom sam iz Tavankuta a živim i radim u Subotici, a volim doći u Ernestinovo. Ovdje su djeca iz Zagreba, Karlovca, Opatije i Osijeka i naravno iz škole domaćina, a ovogodišnja je tema 'Malo neobičan um', po stihu iz pjesme *Grigora Viteza*, 'Antuntun'. Bit će tu zanimljivih i maštovitih uradaka a najčešće su to čestitke i minijature.«

I djeca iz Subotice i Tavankuta su zadovoljna, jer su tu bili već više puta a ima ih u nekoliko radionica, no ipak smo zamolili *Tinu Vojnić Tunić, Melitu Bašić Palković, Dajanu Slobodu i Zoricu Čeminović* da nam kažu kao im je ovdje, a uglas su odgovorile – odlično!

Ovogodišnja je novina – radionica za tradicijsko i etno pjevanje,



S jedne od šesnaest radionica u Ernestinovu

a vodi ju *Jelena Dragić* iz Osijeka, članica udruge »Druga«. »Evo taman smo se upoznali, djeca nam dolaze iz raznih sredina, a neka su već članovi KUD-ova ili folklornih sekcija. Nastojat ću im probuditi ljubav za hrvatsku tradicijsku kulturu i bogatu baštinu, a naravno, naučit ćemo i lijepo pjevati.«

IMA SE ŠTO VIDJETI: Nemoguće je posjetiti baš sve radionice, ali i one koje smo

posjetili, imali smo što vidjeti. *Dragutin Ciglar Lao*, keramičar iz Koprivnice, vodi istoimenu radionicu i hvali djecu koja dolaze već treći, četvrti put, a posebice mladu Slovenku, koja je osvojila nagradu na nedavnoj Koloniji mladih u Črnomelju. I *Mato Tijardović*, najpoznatiji naš kipar, hvali mlade talente, i kaže kako baš takvima redovito šalje pozivnice. Hvali i *Rajka Sroka*, učitelja iz Viškova u

Istri, koji je tamo osnovao kiparsku koloniju i uskoro otvaraju i Galeriju, gdje će biti izložena sva djela mladih kipara. »Posebno me raduje da su tu i mladi iz Mađarske, jer redovito odlazimo na koloniju u Pečuh, gdje radimo park skulptura za 2010. kada će Pečuh biti kulturna metropola Europe, a i ove godine u Pečuh vodim 6 kipara iz Ernestinova.« Samo da kažemo, Mato je i inicijator pokretanja Kolonije mladih u Ernestinovu i utemeljitelj Kiparske kolonije.

Marija Kovač-Toth i Erži Horvat prvi su put u Ernestinovu, naime drugi, jer bile su prije tjedan dana upoznati mjesto i vidjeti smještaj za djecu. Očarane su Kolonijom mladih, osobito tehnikama s kojima su se tek ovdje upoznale i vjeruju kako će njihovu djecu to također zanimati. Došle su u uzvratni posjet, jer djeca iz Ernestinova boravila su kod njih u Sigetvaru, a dolazit će i ubuduće i već sada pozivaju domaćine, u Pečuh 2010. godine.

Otvorena vrata

»**O**tvorili smo širom vrata naše škole za uskrasne blagdane na radost ove djece i mladeži, koja dolazi iz tridesetak gradova diljem Hrvatske i susjednih zemalja, kako bi u 16 kreativnih radionica izrazili svoju osobnost, a tu je i više od pedesetak naših prijatelja angažiranih kao voditelji koji im u tomu zdušno pomažu i vjerujte nam, to je nekakav optimum i glede prostora u školi i smještajnih mogućnosti u mjestu. E sad, kolonija ne traje samo ovih 4-5 dana, već praktički čitave godine, jer nakon ovih radionica kreće izložbeni program, kreću promidžba i prezentacije, kreću mnogobrojni kontakti i posjete tim našim prijateljima, koje smo ovdje ugostili, a već smo dogovorili i da se nađemo ponovno na ljeto ovdje u Ernestinovu«, kaže ravnatelj škole *Damir Škrlec*.

Slavko Žebić

Osječki HNK gostuje u Subotici

U subotu 12. travnja, u Subotici gostuje Hrvatsko narodno kazalište iz Osijeka s predstavom »Riba ribi grize rep«, ženskom omnibusu od sedam priča suvremenih američkih autora. Predstava, koju je režirao *Damir Mađarić*, osmišljena je kao sedam kratkih jednočinki, sa životnim pričama o patnji, mobingu, napuštenosti, laži i ljubavi, u kojima šest glumica tumači ukupno 14 uloga.



Izbor tekstova i adaptaciju potpisuje *Nina Kleflin Torre*. U predstavi igraju: *Ljiljana Krička-Mitrović*, *Lidija Florijan*, *Mira Perić Kraljik*, *Anita Schmidt*, *Radoslava Mrkšić* i *Tatjana Bertok-Zupković*.

Predstava će biti izvedena na sceni Jadran Narodnog kazališta. Početak je u 19,30 minuta.

Izložba slika s likovne kolonije »Bunarić«

Izložba slika nastalih na prošlogodišnjem sazivu međunarodne likovne kolonije »Bunarić« bit će otvorena 14. travnja u 18 sati u izložbenom prostoru Otvorenog sveučilišta u Subotici. Organizator izložbe je Likovni odjel HKC »Bunjevačko kolo«.

Inače, dvadesetak članova Odjela boravilo je u subotu u Novom Žedniku, gdje je održalo svoju treću ovogodišnju jednodnevnu minikoloniju. Njihovi domaćini bili su članovi obitelji *Gandiš* iz ovoga mjesta.

U Beogradu održana večer posvećena Tinu Ujeviću

Zajednica Hrvata Beograda »Tin Ujević« organizirala je prošloga tjedna književnu večer posvećenu velikom hrvatskom pjesniku *Augustinu Tinu Ujeviću*, koji je znatan dio svog života proveo u Beogradu. Večer je održana u dvorani Bartol Kašić u župi sv. Petra u Beogradu. Nakon uvodne riječi predsjednika ZHB *Stipe Ercegovića*, prikazan je dokumentarni film »Tin« (30 min, HRT), koji na najbolji način, sveobuhvatno ukazuje na svu veličinu Ujevićeva pjesništva.

Nakon filma, nazočnima se obratio i župnik župe crkve sv. Petra, pater *Ivan Cindori*, osvrnuvši se na razlog večerašnjeg okupljanja, te ujedno i svima čestitajući Uskrs.

O velikom pjesniku govorio je vrsni poznavalac njegove lirike, teatrolog *Jovan Ćirilov*. »Svi ga u ovom gradu, i u drugim gradovima, doživljavaju kao boema, vjerojatno zbog toga što je to ono najvidljivije, onda kada je šetao ovom ulicom ili paralelnim ulicama po Skadarliji, ili kada je sjedio u 'Moskvi', ima još ljudi koji ga se sjećaju i o njemu pričaju, i to je razumljivo i to je ljudski, i to je dio ljubavi koju su Beograđani imali prema njemu. Moram vam uzgred reći, a to nije nevažno, kako je izabrana prava ličnost da se po njemu nazove ova zajednica, zato što je on duboka veza između dvaju naših naroda, različitih vjera... i ne tako različitih, sličnog jezika, bliskog jezika, razumljivog i jednima i drugima. To je on stvarno bio, i onda a ostatak će dokle god bude naših jezika, i dokle god bude njegove poezije, a ona će biti vječna«, rekao je Ćirilov.

Stihove Tina Ujevića ovom su prigodom kazivali *Saša Alač*, glumac Beogradskog dramskog pozorišta i *Stojan Matavulj*, prvak gradskog kazališta u Varaždinu.

Festival amaterskog teatra u Ljutovu

Premijerom predstave »Ode Bolto na ogled« *Matije Poljakovića*, u režiji *Nandora Klinockog* i izvedbi domaćeg HKUD »Ljutovo«, u Ljutovu je prošle subote započeo 12. po redu Festival amaterskog teatra, koji se održava u mjesnom Domu kulture.

Otvorenju su nazočili i gosti iz Hrvatske i Mađarske – članovi amaterskog kazališta »Petar Hektorović« s Hvara i predstavnik Splitsko-dalmatinske županije *Tomislav Alaupović*, te predstavnicu Hrvatske manjinske samouprave iz Kaloče na čelu s *Barišom Dudašom*.

Program festivala nastavlja se u nedjelju 6. travnja, najnovijim predstavama hrvatskih udruga iz Vojvodine. U 19 sati nastupa HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora s predstavom »Đuvegije« u režiji *Marije Šeremešić*, a nakon njih u 20 sati KPZH »Šokadija« iz Sonte izvest će predstavu »I knez bi pofalijo« po tekstu i u režiji *Ivana Andrašića*.

U subotu 12. travnja, u 19 sati, publika će premijerno moći pogledati predstavu »Ljubavno pismo« *Koste Trifkovića* u izvedbi HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice. Redatelj predstave je *Ninoslav Šćepanović*.

Nakon Subotičana, iste večeri nastupit će mlađa dramska skupina HKUD »Ljutovo« s jednočinkom »Meštari« za koju je adaptaciju teksta uradio *Vince Jaramazović*, a režiju potpisuje *Nandor Klinocki*.

Ulaz na sve predstave je slobodan.

Predstavljanje knjige o. Beata Bukinca

Predstavljanje knjige pod nazivom »O ulozi franjevaca u seobama hrvatskoga naroda u 16. i 17. stoljeću«, autora patera *Beata Bukinca*, koju je s latinskog preveo *Bela Tonković*, održat će se u petak 4. travnja, u velikoj dvorani subotičke Gradske knjižnice.

Ovo je djelo doktorska disertacija patera Bukinca, koja se smatra iznimno važnom kao stručni doprinos rasvjetljavanju vrlo teških vremena za Katoličku crkvu i hrvatski narod u sudaru civilizacija u 16. i 17. stoljeću, koji je prouzročio i seobe Hrvata iz Bosne u Slavoniju, Bačku, Baranju, cijelu današnju južnu Mađarsku i u Podunavlje. Djelo će predstaviti monsijor *Stjepan Beretić*, katedralni župnik. Organizator predstavljanja je Pučka kasina 1878. Početak je u 19 sati.

Predstavljanje pisaca iz Slavonije u Subotici

Ogranak Matice hrvatske Subotica i NIU »Hrvatska riječ« organiziraju predstavljanje radova pisaca iz Slavonije, zastupljenih u tematskom svesku »Klasja naših ravni« (dvobroja 11 i 12 iz 2007. godine). Predstavljanje će se održati sutra (subota, 5. travnja) u Čitaonici Gradske knjižnice. Početak je u 12 sati.

Ovo je prva manifestacija u okviru Dana Matice hrvatske 2008. u organizaciji subotičkog ogranka te ustanove.

»Političke prakse (post-) jugoslavenske umjetnosti« u MSUV

Do 12. travnja u Muzeju suvremene umjetnosti Vojvodine (MSUV) u Novom Sadu može se pogledati izložba realizirana u okviru projekta »Političke prakse (post-) jugoslavenske umjetnosti«. Izložba se sastoji iz dvaju segmenata. Prvi je »TV Galerija« kustosice *Dunje Blažević*, urednice programa u Galeriji SKC-a u Beogradu tijekom 70-ih i autorice kulturne emisije »TV Galerija« na TV Beograd (od 1984. do 1991. godine), trenutačno direktorice Centra za suvremenu umjetnost Sarajevo, a drugi je »Primijenjena javnost« kustoskog kolektiva Što, kako i za koga (WHW) iz Zagreba, koja obuhvaća video radove *Sanje Iveković*, Maj 75, *Dalibora Martinisa* i *Gorana Trbuljaka* iz arhive Hrvatskog filmskog saveza.

Otvorenju izložbe, u utorak 1. travnja, prethodio je razgovor na temu »Umjetnost i javna televizija« u kojem su sudjelovali kustosica *Dunja Blažević*, zagrebački vizualni i video umjetnik *Dalibor Martinis*, pomoćnik ministra za kulturu Republike Srbije *Branko Dimitrijević* i urednica časopisa »Prelom« *Jelena Vesić*.



U Modernoj galeriji Likovni susret u Subotici otvorena izložba slika Ivana Balaževića

Izložba za dušu

Posebno kreiran izbor najnovijih slika za postav u Raichle palači, Modernoj galeriji Likovni susret Subotica, prožet je iskustvom zvukova i boja Mediterana i nostalgijom šuma vjetrova i izmaglica Panonije – u katalogu je zapisala Olga Šram



S otvorenja izložbe: Olga Šram, Ivan Balažević i Petar Horvacki



izložbu s novim slikama. Dobili smo izložbu za dušu. Njegovu i našu. Izložio je u odajama Palače Raichle, na prvome katu, 43 slike baš za te sobe, za to svjetlo, te zidove, taj ugođaj.

U petak, 28. ožujka, otvarajući izložbu *Olga Šram*, ravnateljica Likovnog susreta, okupljenim je znalcima, ljubiteljima slikarstva i umjetnosti, prijateljima kazala i u katalog zapisala: »Posebno kreiran izbor najnovijih slika za postav u Raichle palači, Modernoj galeriji Likovni susret Subotica, prožet je iskustvom zvukova i boja Mediterana i nostalgijom šuma vjetrova i izmaglica Panonije. Kao sekvence filma koje izmiču, na njegovim velikim platnima ritmizirano se nižu segmenti kraljika i bojom natopljenog neba, portreti i figure duhovito stilizirani, stisnuti u fragmente sjećanja. Smjenjuju se široko slobodno slikane plohe sa snažnim vrtlozima linija, zgusnuti pastelni nanosi s karakterističnim prodorima svjetlosti što osvaja prostor sabijajući tamu. Kolorit dominira, očituje se u kontrastiranju komplemenata i u bogastvu tonova i refleksa na slojevima sveprisutne bijele. A negdje između svega, kao vremenski i prostorni pomak, izviru detalji šlinga, svile i damasta...«

Nazočne je pozdravio i dobrodošlicu slikaru poželio i dogradonačelnik Subotice *Petar Horvacki*.

Na samome kraju otvorenja prisutnima se obratio Ivan Balažević riječima koje su iskazale radost što je ponovno u Subotici, što je imao priliku pokazati što i kako danas radi. Zahvalio se svima koji su omogućili postav i prezentaciju izložbe, koja se u Raichle palači može vidjeti još mjesec dana.

M. K.

Može li se otići zauvijek iz mjesta u kojem si živio? Otići, tek tako, bez traga. Ne vratiti se. Ni u sjećanju. Zaboraviti. Ne može! Ne može to ni u slučaju *Ivana Balaževića*, slikara iz Novog Vinodolskog, rodnom Tavankućanina. Vratio se Ivan B. poslije 19 godina. Vratio se sa slikama u Suboticu u kojoj je živio. Vratio se u Modernu galeriju Likovni susret. Posljednji je put u Subotici, baš u ovom prostoru, izlagao 1989. godine. Danas, poslije toliko vremena, podario nam je

Slika je život

Ivan je Balažević rođen u Tavankutu. Diplomirao je na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu 1972. u klasi profesora Marijana Detonija. Od 1985. je u statusu slobodnog umjetnika. Član je Hrvatskog društva likovnih umjetnika Rijeka, Udruge likovnih umjetnika primijenjenih umjetnosti Hrvatske, te Hrvatske zajednice samostalnih umjetnika. Do sada je imao 124 samostalne izložbe, a sudjelovao je na brojnim skupnim izložbama. Za svoj rad dobio je 24 nagrade (Nagrada grada Novog Vinodolskog, Nagrada grada Rijeke, Prva nagrada za slikarstvo na izložbi 60. obljetnice HDLUR-a...). Živi i radi u Novom Vinodolskom.

Ivan Balažević, akademski slikar – grafičar

Poetika dvaju podneblja

Na spoju ravnice, iz koje sam potekao, i Mediterana, na kojemu danas živim, počiva određena poetika ove izložbe
Razgovor vodio: Dražen Prčić

Akademski slikar i grafičar *Ivan Balažević* posljednji put je samostalno izlagao u svom gradu davne 1989. godine i trebala su nepuna dva decenija za ponovni susret s njegovim stvaralačkim opusom. Samostalni izložbeni postav ugostila je Moderna galerija Likovni susret u Subotici, a posjetitelji će je moći razgledati sve po početka svibnja.

Nakon gotovo dvadeset godina ponovno imate samostalnu izložbu u Subotici, gradu u kojemu ste proživjeli dio svoje mladosti.

Ah, da. Nakon dvadeset godina i ujedno dvadeset godina stariji i, nadam se, bolji slikar nego što sam to bio u vremenu svojeg posljednjeg samostalnog izlaganja u Subotici. Konceptcija je posve drugačija, ima novih tehnika, sasvim novih stvari i, konkretno, ova izložba ima jednu drugačiju koncepciju za razliku od prethodne.

U čemu se ogleda spomenuta »drugačija koncepcija«?

Sama činjenica da sam se rodio u ravnici, a otišao živjeti na Mediteran, predstavlja svojevrsan spoj, u kojemu se ogledaju razlike podneblja u kojemu egzistiram prema onome iz kojega sam potekao. U biti, upravo na tim spojevima i razlikama počiva cijela ne samo koncepcija, nego i određena poetika ove izložbe.

Koliko je trajala umjetničko – stvaralačka priprema ove izložbe?

Izložbeni postav sadrži i neke slike koje su stare do dvije godine, dok je ciljana priprema trajala nekih godinu dana.

Zbog specifičnosti mjesta njenog održavanja i određenih emotivnih poveznica, je li u pripremi slika za subotičku izložbu postojalo određeno specifično opterećenje slikanja za rodni kraj?

Ne bih to formulirao kao osjećaj opterećenja, jer slike nisam ni slikao isključivo za rodni kraj, ali je zato bilo određenog osjećaja odgo-



vornosti. Jedna svijest da to ipak nije bilo koja izložba i nastup, već jedan specifičan nastup pred sredinom iz koje si potekao i ljudima s kojima si se družio prije dvadeset, trideset godina. Ponavljam, osjećaj jedne naglašene odgovornosti zbog svega navedenog, jer nedavno sam, primjerice, imao izložbu u Splitu, uskoro ću izlagati u Budimpešti i to su za mene serijske stvari, dok je ovo nešto posve drugo.

Kakvi su Vaši dojmovi glede renovirane Moderne galerije Likovni susret u kojoj izlažete svoja najnovija djela?

Sam izložbeni prostor i nije renoviran, jer je takav bio i prije puno godina i mogao bi biti znatno bolji i atraktivniji uz određene tehničke preinake, osobito u vezi svjetla, ali opet, s druge strane, moram reći kako sam se svima hvalio činjenicom da ću izlagati, nakon mojih 120 samostalnih izložbi, u apsolutno najljepšoj zgradi i prostoru.

Izvan izložbenog postava i prostora u kojemu se ona održava, kakvi su današnji dojmovi nekadašnjeg sugrađanina o gradu iz kojeg se davno otisnuo put Jadrana?

Naglasak na platnima

Istaknuo bih velika platna koja sam izložio, jer je upravo na njima izražen spoj o kojemu sam govorio, ne toliko prepoznatljiv, ali izražen u jednoj žestini, koja je unesena u te slike. Također bih izdvojio i seriju slika na nešto manjoj površini, koje su inspirirane privatnim poticajem jedne osobe, koja iznimno sudjeluje u mom privatnom i stvaralačkom životu.

Subotica se dosta promijenila tijekom svih proteklih godina, ali je u svom duhu i osobitosti ostala prepoznatljiva. Jer ovaj grad za mene prije svega čine ljudi koje znam, pa i danas, nakon toliko godina, kada se prošetam Korzom ili »Malim korzom«, često susretnem nekoga poznatog. Istina, dogodi mi se kako se ne mogu sjetiti imena znanca, ali zamolim ljude da mi zbog toga ne zamjere. Uvijek mi je lijepo vratiti se u našu Suboticu, i nadam se da ću to i dalje činiti.

Kako ste proveli ovih nekoliko subotičkih dana i jeste li uspjeli uhvatiti nit neke nove inspiracije u motivima rodnog podneblja?

Zbog obimnosti posla oko pripreme izložbe, osobito velike angažiranosti tijekom proteklog mjeseca, dane u Subotici sam pretežito

koristio za finaliziranje završnih poslova, ali i za malo odmora i opuštanja u društvu bliskih osoba. Naravno, kao slikara uvijek me prilikom boravka u drugim sredinama nešto zna poticati i ostati zabilježeno u memoriji, što će me poslije inspirirati u stvaranju nekog novog djela.

Na koncu, dvadeset godina je proteklo od prijašnje samostalne izložbe, hoćemo li čekati i sljedećih dvadeset na neku novu?

Ne bih ništa prognozirao, ostavim ćemo to vremenu koje je pred nama. Ipak, nadam se kako neće proći baš tako mnogo vremena do neke sljedeće. Također, ne mora to biti ni ovako velika izložba poput ove u kojoj je izloženo 46 eksponata, nego i neka manja, tematizirana drugačijom poetikom. ■

Lazar Francišković, »Grael«, Tusculanae Editiones, Zagreb 2008.

Ovdje, gdje nas plavet neba drma

Prepoznatljivost pjesničkog postupka L. Franciškovića na mikro i makrostilističkoj razini, uz izrazitu koherenciju stihova, i u ovoj knjizi ostvarena je prepletanjem zvukovnih i sintaktičkih podudarnosti

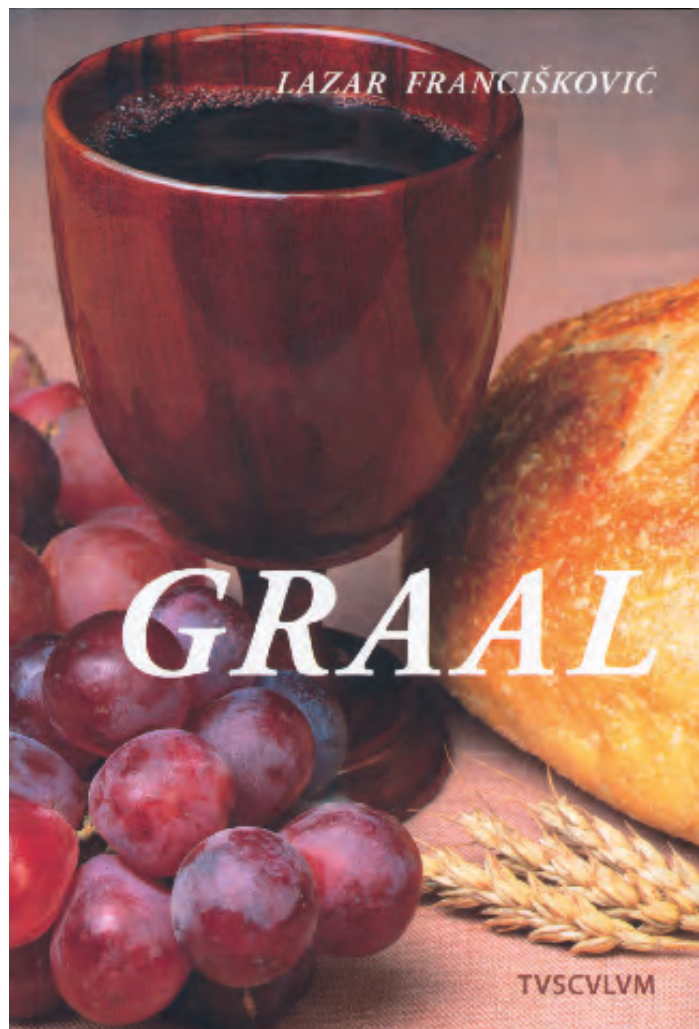
Piše: Milovan Miković

Subotički pjesnik, esejist i romanopisac *Lazar Francišković* (Subotica, 4. srpnja 1948.), osnovnu školu i gimnaziju završio je u Subotici, gdje pohađa i studij na Ekonomskom fakultetu. Od sedamdesetih godina XX. stoljeća objavljuje u časopisima »Rukovet«, »Űzenet«, »Polja«, »Dometi«, »Klasje naših ravni« i drugim književnim publikacijama. Do sada su mu tiskane knjige: – »Zov reči« (ciklus »Mrinje«, s V. Đurićem i I. Mandusovim), Subotica 1977; – »Utva bez krila«, Subotica 1980; – »Biblioteka, Gradska kuća, Fontana«, Subotica 1998; – Stara crkva, Subotica 2000; – »Skaska o vatri«, Subotica 2003; – »Hodočasnik«, Subotica 2004; – »Hodočasnik II«, Subotica 2006.

Franciškovićeve stihove i prozu prožima nostalgično-meditativna sjeta, dok uspostavlja dijalog s ljepotom bačke ravnice, rasutim salašima, samoćom i tradicijskim relikvima predaka, a samo je gdjekada smjenjuje optimistična predikacija i tada pjesnik ponesen predmnijeva: »Doći će vrijeme kad razorena varoš Bajkom će granut«. Sukladno tematici u njegov standardnojezični leksik, utkane su dijalekatne riječi i izrazi, pa i cijeli nizovi lingvističkih i mjestopisnih artefakata, tragom skrbi za bačku bunjevačku ikavicu i lokalitete užeg zavičaja. Između njih i svakodnevnog okruženja Francišković – u ne uvijek naklonjenoj suvremenosti – traži pojedinca, čovjeka skrivena sa svojom intimom. U njoj pjesnik nastoji pronaći amalgam središta i ishodište svakog pravca kretanja. Napose, vlastita.

KREATIVNA SAMOSTALNOST: Dok pjeva »o tišini, koja u svitanju zri«, »o pupoljcima u baštici«, »o Posljednjoj večeri«, »o ljudima i obalama sadržanima u knjizi vremena«, »o legendama i pričama« Francišković zajedno s čitateljem prepoznaje »miris procvala žita, hodom Putnika, koritom rijeke prije njega«. Svjedočeći nam ovom knjigom stihova do koje je mjere kreativna moć samostalna i zbog čega ovo dobro ne podliježe nadzoru volje, svijesti, vjere. Ponajviše jer je dar, koji omogućava sponu između lirskog subjekta i razumom nedohvatnoga Boga. Unatoč tomu, taj dar nije bezgraničan, dapače potrošiv je budući da svaki ljudski talent sadrži čovjeku svojstvene izražajne mogućnosti i domete, stoga može i treba biti usmjeren, i s mjerom korišten. Ukoliko lirski subjekt svlada vještinu, kada će i kako Muzi pritezati uzde. Ne radi Muzina, već vlastita zamora! Jer uzalud je i Muza, ako će pjesnik usput zanijemjeti! Tijekom ovog rizičnog hoda koji, upravo radi govora nužno protječe i u razdobljima šutnje, pjesnik uči prepoznavati krhotine vlastite kreativnosti, ispituje i pronalazi joj sastavna mjesta, uronjen u šutljivu kontemplaciju, a iza svakog načinjenog koraka, spajaju se i izjednačavaju lirski subjekt i njegova darovitost, postajući mu i dostupnim dobrom, što je, možebitno, mada zacijelo ne i jedina, svrha ovoga putovanja. Tek tada je uistinu naučen osluškivati »šum galeba u nebu bez oblaka. Vjetro mir. Premoren od misli i duga puta«, i spoznati da su: »Nada i Vjera k'o grozd sliven u zvijezde bagrema« pa (p)ostaje Putnik, a »ispred njega dvanaest plemena svijeta«, to narod je koji vjeruje riječima: »A ne radi čudesa« i s razlogom podsjeća: »Propovijedajući riječ Božju trebamo osluškivati prašat drugima«. Pjesnik, dakako, motri i onu drugu stranu vidljiva svijeta u kojem; godišnja doba ne postoje samo kao bogomdana prilika za poljodjelca, gdje proljeće nije namijenjeno samo oranju, ljeto žetvi, jesen berbi, zima počinku, dokle god ga veličanstvena bjelina snijega, mami u blještavu pustoš, razbudiujući izazov lutanja. Jednako kao i vreline suhosti tajnovite pustinje, dok sve nas: »Uporno plavet neba drma«.

BEZ PREPOZNATLJIVIH UZORA: Prepoznatljivost pjesničkog postupka L. Franciškovića na mikro i makrostilističkoj razini, uz izrazitu koherenciju stihova, i u ovoj knjizi ostvarena je prepletanjem zvukovnih i sintaktičkih podudarnosti. U pokušaju raščlambе mahom kratkih pjesničkih cjelina, čitatelj najprije uočava svedenu odmjerenost i uravnoteženost



stihova, a kada je ona promišljeno narušena, ukazuje mu se tek jedan od pjesničkih načina koji svjedoči o čuvstvima, razini uzbuđenosti, stanju zanosa, približavanja uma božjim promislima. Dodajmo, u pokušaju sagledavanja umjetničke osebnosti ovoga i drugih Franciškovićevih pjesničkih djela (pa i onih u prozi), nećemo pronaći prepoznatljive književne uzore i izvore, kao što je kod njega uzaludno tražiti aktualne aluzije i motive, ili pomodne retoričke tope.

I prije pojave stihova »Graela« – kako navodi u nekim svojim radovima dr. sc. *Sanja Vulić*, inače urednica ove knjige – Lazar Francišković je osigurao sebi mjesto u književnoj povijesti Hrvata iz Podunavlja, u kontinuitetu navlastitih pjesničkih poetika, koje usprkos (»vanjske« i »unutarnje«) destrukcije i osporavanja do danas traju od *Ilije Okrugića Srijemca* i *Ante Evetovića Miroljuba*, preko *A. Kokića*, *S. Bešlina*, *A. Jakšića*, *J. Kopilovića*, *A. Sekulića*, *L. Merkovića*, *I. Pančića*, *P. Vojnić Purčara*, *J. Melvinger*, *B. Jegića*, *V. Sekelja*, *M. Mikovića*, *S. Kulešević-Souček*, *Z. Sarića*, *T. Žigmanova* i dr. U ovom duhovno-poetičkom prostoru Francišković ima ne samo kronologijom utvrđeno, već nadasve vrijednostima vlastita stvaralaštva određeno mjesto, budući da se i u »Graelu«, kako zapaža S. Vulić: »odražava cijeli pjesnikov život, protkan vječnim traganjem, duboko prožet jekom djetinjstva i slutnjom svojih duhovnih prethodnika koji se nisu zadovoljavali danom stvarnošću«.

Jezični savjetnik

Pozdravi prijatno
i zdravo

Uređuje: Miranda Glavaš-Kul

Često mi pri izlasku iz trgovine ili na kraju telefonskoga razgovora biva upućen pozdrav *prijatno*. Svakoga se puta nađem u nedoumici što odgovoriti sugovorniku koji je htio biti uljudan. Ovaj je izraz čest u srpskome jeziku i rabi se u različitim kontekstima, pri blagovanju ili kao pozdrav. Promotrimo ima li on svoje mjesto u hrvatskome jeziku.

U Rječniku razlika između hrvatskoga i srpskoga jezika *Vladimira Brodnjaka* izraz *prijatno* obilježen je brojem 1 kojim su označene riječi tipičnije za srpski jezik. Kao hrvatske inačice ponuđeni su izrazi: dobar tek! U slast! U Anićevu Rječniku hrvatskoga jezika nalazimo ovaj prilog uz koji se navodi da pripada razgovornom jeziku i da se rabi u srpskome jeziku umjesto izraza *dobar tek!*.

Iz navedenoga možemo zaključiti da prilogu prijatno kao pozdravu nema mjesta u hrvatskome jeziku, stoga je bolje reći:

Doviđenja!

Ugodan dan!

Ugodno Vam bilo!

Živio!

Bog!

Godinama je Hrvatica kao uljudna riječ prije blagovanja bio nametnut izraz *prijatno*. Ovaj je izraz u posljednjih dvadesetak godina potpuno istisnut i ustalio se stari hrvatski izraz *dobar tek*. Ovaj izraz pripada općeeuropskoj uljudbi

jer je doslovna prevedenica njemačkoga *guten Appetit*, talijanskoga *buon appetito* ili slovenskoga *dober tek*. Osim ovoga, Hrvati kao tradicionalno kršćanski narod, imaju još nekoliko lijepih izraza: *Bog ti blagoslovio* i *u slast*.

Pozdrav *zdravo* nepravdno je nakon Domovinskoga rata potiskivan iz hrvatskoga jezika. Obilježen je kao komunistički i zamijenjen drugim pozdravima, a najčešće imenicom Bog. Riječ *zdravo* u Anićevu je rječniku objašnjena kao pozdrav pri susretu ili rastanku među vršnjacima i prijateljima koji jedan drugome govore *ti*, a najočitiju pripadnost hrvatskome jeziku dokazuje prisutnošću u molitvi Zdravomarija čiji pisani trag možemo pronaći u prvoj hrvatskoj glagoljskoj Početnici iz 1527., a i ranije.

Kako je imenica Bog zamijenila pozdrav? Stari je pozdrav, pri odlasku, nekada glasio *Zbogom!*. Ovaj je pozdrav, koji se uspio održati, izražavao želju: – Neka Vas Bog prati na Vašem putu. Od toga je pozdrava nastao skraćeni oblik *Bog!* koji se u nekih govornika hrvatskoga jezika preoblikovao u nepravilan oblik *Bok!* Dakle, pozdrav *zdravo* pripada hrvatskome jeziku, ali se više ne rabi tako često. Umjesto njega rabe se pozdravi:

Dobar dan!

Dobra večer!

Dobro došli!

Bog!

Zbogom!

Doviđenja!

Iz ovih primjer možemo zaključiti da prilogu prijatno nema mjesta i da ga je uputno zamijeniti izrazima: dobar tek ili doviđenja, ovisno o prigodi, a pozdrav *zdravo* moguće je zamijeniti nekim od navedenih pozdrava.



Povijest hrvatskog jezika

Bogato sedamnaesto stoljeće

Na samome kraju 16. stoljeća pojavio se prvi hrvatski tiskani rječnik »Dictionarum«, Šibenčanina *Fausta Vrančića*, a već početkom 17. stoljeća, samo devet godina kasnije, izlazi prva hrvatska gramatika Pažanina *Bartola Kašića*. Kašićeva je gramatika objavljena u Rimu 1604. godine pod naslovom »Institutionum linguae illyricae libri duo«. Prva je to knjiga u kojoj je opisano gramatičko ustrojstvo hrvatskoga jezika. Osnova gramatike je čakavska, ali ima dosta štokavskih elemenata. Nije ona prikaz ni jednog konkretnog organskog govora, već određenih književnih stilizacija čime Kašić otvara pitanje jezične standardizacije. U svojoj je gramatici Kašić, u mnogim primjerima, paralelno navodio čakavske i štokavske oblike.

Bartol je Kašić i autor »Hrvatsko-talijanskog rječnika« koji je tiskan 1990. godine u Zagrebu, a prvi je preveo i cijelu Bibliju na hrvatski jezik, koja je ostala u rukopisu.

DUBROVAČKI BAROK: Zahvaljujući procvatu dubrovačke barokne književnosti štokavsko se narječje razvija. Najznačajniji je predstavnik dubrovačkoga baroka *Ivan Gundulić* (»Dubravka«, »Osman« i »Suze sina razmetnoga« najpoznatija su mu djela). Osim navedenoga Gundulića značajni pisci dubrovačkoga baroka su *Junije Palmotić* i *Ivan Bunčić Vučić*. Oni su afirmirali jezikavsku štokavštinu.

OZALJSKI KRUG: Napose nam je važna dje latnost Ozaljskoga književnojezičnoga kruga koji ima poseban tip stilizacije hrvatskoga jezika. Unutar kruga djeluju plemići *Petar Zrinski* i *Fran Krsto Frankopan* (pogubljeni u Bečkom Novom Mestu 18. travnja 1671.), *Ana Katarina Zrinska* i *Ivan Belostenec*. Osnovica njihova jezika je tronarječna; kajkavska, štokavska i čakavska. Dakle, prisutan je književni koine – zajednički jezik kojim se služi veći broj ljudi koji govore različitim narječjima. Ovo se međudijalektno preplitanje najbolje očituje u epu »Adrijanskoga mora sirena« (djelo *Nikole Zrinskoga* koje je na hrvatski jezik s mađarskoga preveo njegov brat *Petar Zrinski*) koje je pisano književnim jezikom s elementima govornoga jezika. Ta je knjiga bila osobito čitana i zbog teme kojom se narod htjelo potaknuti na obranu od Turaka.

Najveći prilog tronarječnom jeziku ozaljskoga kruga dao je leksikograf *Ivan Belostenec* svojim enciklopedijskim rječnikom pod naslovom »Gazophylacium illyrico-latinum«, odnosno »Gazofilacij ili blago latinsko-ilirskih imena«. Rječnik je objavljen 1740. godine, 65 godina nakon Belostenčeve smrti.

KAJKAVSKO NARJEČJE: Središnja kajkavska figura je *Juraj Habelić* koji se nadozvezuje na rad Ivana Belostenca. Habelić je sastavio hrvatsko-latinski rječnik »Dictionar ili reči slovenske«, objavljen 1670. u Grazu. Iako u njegovu književnom djelu »Zrcalo Marjansko« ima elemenata štokavskog i čakavskog narječja, u prvome je redu kajkavski pisac koji se zalagao za odabir jednoga narječja za osnovicu književnoga jezika. On se odlučio za kajkavsko pa je njegov Dictionar ujedno i prvo djelo kajkavske leksikografije.

Njegovo mišljenje nije dijelio isusovac *Jakov Mikalja* koji objavljuje rječnik »Blago jezika slovinskoga« u kojemu donosi kratku gramatiku hrvatskoga jezika po uzoru na Kašićevu. Autor ističe kako bi za temelj hrvatskoga jezika trebalo uzeti štokavsko narječje.

Sedamnaesto je stoljeće leksikografski vrlo bogato. Donijelo nam je prvu hrvatsku gramatiku i pokušaje stvaranja zajedničkog stiliziranog jezika koji bi počivao na jednom od triju narječja što će se u budućnosti i ostvariti.



Ivan Gundulić



Prva hrvatska gramatika

U Srijemskoj Mitrovici

Vazmeno trodnevlje

Misu Večere Gospodnje, na Veliki četvrtak 20. ožujka u Srijemskoj Mitrovici, slavio je s velikim brojem vjernika preč. *Eduard Španović*, mitrovački župnik i dekan. U pobožnom i svetom raspoloženju vjernici su slavili ustanovu svete euharistije i svećeničkog reda, te se obredom pranja nogu podsjetili Isusove zapovijedi ljubavi, te primjera poniznosti koji nam je dao sam Krist Gospodin. U svojoj je homiliji župnik *Eduard Španović* istaknuo važnost slavljenja sakramenta euharistije. Poslije svete mise presveti oltarski sakrament prenesen je na pokrajnji oltar.



Na Veliki petak, 21. ožujka, obrede Velikog petka predvodio je mons. *Đuro Gašparović*, pomoćni biskup đakovački i srijemski i generalni vikar za Srijem, u zajedništvu s preč. *Eduardom Španovićem*, mitrovačkim župnikom, te *Ivicom Zrnom*, župskim vikarom. Biskup *Gašparović*, tumačeći Božju riječ i približavajući otajstvo križa, istaknuo je kako je za nas križ znak spasenja, te kako se u današnjem svijetu treba razvijati smisao za križ i žrtvu, jer tek to čineći postajemo autentični svjedoci Krista. Poslije obreda pričesti, župnik je otvorio Isusov grob, a muškarci u narodnim nošnjama, čuvari Isusova groba, preuzeli su čuvanje groba sve do subote navečer, do Vazmenog bdijenja, što je veoma duga mitrovačka tradicija.

Misu Vazmenog bdijenja na Veliku subotu, 22. ožujka, slavio je mons. *Đuro Gašparović*, zajedno s mitrovačkim župnikom preč. *Eduardom Španovićem*. Za vrijeme slave, župnik je zatvorio Isusov grob koji su od Velikog petka do tog trenutka čuvali muškarci u narodnim nošnjama – čuvari Božjeg groba. Veliki broj vjernika proslavio je te večeri obrede Isusova uskrsnuća, pod kojima je sakramente kršćanske inicijacije primilo dvadeset katekumena koji su se kroz cijelu godinu pripremali za taj trenutak. Euharistijskom slavlju nazočili su, u ime civilnih vlasti, *Zoran Mišćević*, predsjednik Općine Srijemska Mitrovica sa suprugom, *Nenad Lemaić*, potpredsjednik Općine Srijemska Mitrovica, te otac *Milorad Golijan*,



protojerej stavrofor i starješina saborne crkve u Srijemskoj Mitrovici, u ime Pravoslavne crkve. To je svjedočanstvo priznanja važnosti katolika za Srijemsku Mitrovicu, te suradnje u životu grada, kao i dobrih odnosa između Katoličke i Pravoslavne crkve, iz čega se da iščitati pozitivno ekumensko gibanje na ovim prostorima. Nakon obreda, u župskoj je dvorani blagoslovljeno jelo. Za primijetiti je i pohvaliti kako su sva tri dana Trodnevlja posjećena, ali Velika subota u najvećem broju, što je svjedočanstvo svijesti o važnosti Vazmenog bdijenja u najsvećijoj noći, te događaja Spasenja. Euharistijska slavlja tijekom Vazmenog trodnevlja, svojim kvalitetnim pjevanjem, uveličao je konkatedralni župski zbor svetog Dimitrija. Blagdan Uskrsa u Srijemskoj Mitrovici proslavljen je svečanom svetom misom koju je predvodio mons. *Đuro Gašparović* uz koncelebraciju mitrovačkog župnika preč. *Euarda Španovića*. U svojoj homiliji, biskup *Gašparović* je naglasio kako kršćanstvo stoji ili pada s Istinom Kristova uskrsnuća, jer uskrsnućem nam Krist donosi svijetlo novoga života, te nadu da smrt nema posljednju riječ.

Ivica Zrno

Obnovljen i posvećen križ na Bikovačkoj pustari u Šimokovom kraju

Misa pod vedrim nebom



Vlč. *Julije Bašić*, župnik bikovačke župe Uznesenja Blažene Djevice Marije, na Bijelu nedjelju, 30. travnja, održao je svetu misu pod križem u Šimokovom kraju kod Bikova. Svetoj misi nazočilo je stotinjak vjernika kao i rodbina *Laze Vukmanova Šimokova*, koji je podigao ovaj križ davne 1893. godine, a koji su obnovom i spasili križ od propasti i zaborava.

»Značaj obnavljanja križeva na ovim prostorima, ogleda se u dokazu da nismo zanemarili ono što su naši preci ostavili iza sebe, a to je da živimo u vjeri u Isusa Krista. Ovaj križ je dokaz da na plodnoj zemlji može stajati i znak kršćanstva, koji nas podsjeća na život vječni.

Kada sam došao u župu Bikovo 1978. godine, s članovima Pastoralnoga vijeća obilazio sam sve stanovnike i sve salaše Bikova. Obišao sam Šimokov, Romićev, Lamićev kraj i Čantavirski put, jer sam želio upoznati sve

ljude. U Šimokov kraj me doveo pokojni *Lajčo Tikvicki*. Tu sam 1979. godine obišao 28 salaša. Na tih 28 salaša živjelo je 57 osoba, uglavnom starijih ljudi, a vremenom su iz ovog kraja svi otišli. Danas u Šimokovom kraju nema niti jednoga salaša, niti jednoga stanovnika, tu je bila i Šimokova škola, koja je također srušena. Ostao je samo simbol naše vjere i kršćanstva. Križ je podigao Lazo Vukmanov Šimokov 1893. godine. Križ je u vrijeme komunističkoga razdoblja bio srušen i stajao je tako do 2004. godine, kada je na poticaj vjernika počelo raščišćavanje smeća. Tada se za obnovu križa, pokraj vjernika župe, zainteresirao i unuk *Lazin - Ivan Vukmanov Šimokov*. Iste godine križ smo ponovno podigli i obnovili. Ove godine obojili smo i postavili ogradu oko križa. Vrata smo otvorili, kako bi vjernici uvijek mogli navratiti i odati pobožnost i zahvalnost Bogu što imamo znak, da je ovdje nekada bilo življa, koji je Boga štovao i redovito se Njemu molio«, rekao je za Hrvatsku riječ vlč. *Julije Bašić*.

M. Tucakov



Piše:

mons. dr. Andrija Kopilović

Životom istrijebiti i iskorijeniti počinjene grijeh

Zatvaranje rana

Prošao je Uskrs. Prošla je Korizma. Kroz Korizmu smo nebrojeno puta čuli poziv na obraćenje. Obraćenje je proces u komu čovjek vidi svoje nedostatke i pokušava ih ispraviti. Taj proces je u svakoj osobi, ali je i u zajednici. Na obraćenje je pozvan pojedinac, ali je pozvana i zajednica. Jasno, ponajprije zajednica Crkve. No, ako cijelo društvo gledamo kao jednu veliku zajednicu, onda evangeoske vrednote obraćenja nisu privilegij samo vjernika, nego je to poziv svakom dobronamjernom čovjeku. Dakle, i svakoj dobronamjernoj zajednici. Ovih dana sam bio na dva važna sastanka naše zajednice. Osjećao sam se jako nelagodno. Prvo zato što zajednica nije bila zajednica, nego samo skup pojedinaca, gdje je svatko iz svoje perspektive gledao u svom pravcu i, smijem reći, »štiti svoje interese«. Nije štiti ni dobar glas, ni tuđu poštenu namjeru, a još manje slušao tuđe sugestije. Jednom riječju, bilo je mučno biti zatvoren u dvorani gdje se ljudi ne susreću dovoljno odgovorno kao zajednica, nego kao suprotstavljeni pojedinci. Dokle tako? Čini mi se da sam prečuo, a i oni, poziv na obraćenje, koji uvijek ima u središtu opće dobro, a ne vlastite interese. Poslužiti ću se s dva zorna primjera kako bih pomogao i sebi i vama, ne bi li moglo biti sutra bolje nego što je danas.

DOBRO I ZLO: Među tolikim osobama kojima se naš Gospodin mogao ukazati izabrao je prvoga među grješnicima, Savla iz Tarza: čovjeka ogrezla u zlu, koji je progonio Crkvu, ubijao pojedince, prisiljavajući ih da zaniječuju svoju vjeru. Sposobnost činiti zlo također je moguća sposobnost i učiniti dobro. Pripazimo na ovu rečenicu. Svi smo, nažalost, sposobni činiti zlo. Obraćenje se sastoji u tome da se istom energijom i s istim snagama može činiti i dobro. Ne znam jesmo li dovoljno svjesni da se zajedništvo u zajednici izgrađuje samo tako da se gleda samo u pravcu dobra, i to općega dobra, i da se stavlja u službu dobra i to onoga dobra koje je za sve nas. Savao je postao Pavao – posuda izabrana da čini dobro. Svi znamo da su dugo vremena vodopadi Niagare bili izvor mnogih nedaća za Sjedinjene Države i Kanadu, jer su veoma često plavili velike površine obiju zemalja i tako onemogućivali svaku vrstu zemljoradnje. Jednom je neki čovjek rekao: »Ako ovi vodopadi imaju toliku snagu rušenja, moraju imati i snagu za dobro!« Pristupili su gradnji brana i na završetku postavili turbine. Danas Niagarini vodopadi daju puno električne energije za

Ovih dana sam bio na dva važna sastanka naše zajednice. Osjećao sam se jako nelagodno. Prvo zato što zajednica nije bila zajednica, nego samo skup pojedinaca, gdje je svatko iz svoje perspektive gledao u svom pravcu i, smijem reći, »štiti svoje interese«. Nije štiti ni dobar glas, ni tuđu poštenu namjeru, a još manje slušao tuđe sugestije. Jednom riječju, bilo je mučno biti zatvoren u dvorani gdje se ljudi ne susreću dovoljno odgovorno kao zajednica, nego kao suprotstavljeni pojedinci. Dokle tako? Čini mi se da sam prečuo, a i oni, poziv na obraćenje, koji uvijek ima u središtu opće dobro, a ne vlastite interese.

obje zemlje, a tribine služe za uživanje u ljepotama jedinstvenih vodopada. Uloga Crkve je da od ljudi traži najbolje, moli za njih i učini sve da ih privede obraćenju! Znajmo da bi oni mogli postati veliki blagoslov. To isto vrijedi i za nas same. Naravno i za mene.

PREOBRAĆENJE: Neki je kovač imao sina koji mu je razdirao srce svojim nevaljanim i neurednim životom. U nevolji, ne znajući što bi učinio, otac je počeo na ulazna vrata svoje kuće svaki put zabijati po jedan čavalo kada bi god čuo ili doznao da je njegov sin napravio kakvo zlo djelo ili učinio teški grijeh. U veoma kratku razdoblju vrata su bila puna čavala tako da su izazivala pozornost prolaznika. To je doznao i sin, koji je već davno pobjegao u daleku zemlju. Pomalo je počeo razmišljati o tim svojim nevoljama, jer su mu dosadili glasovi koji su o njemu dolazili iz rodnoga kraja. Odlučio se javiti ocu i zamoliti ga za oprost. Čim je to otac čuo odmah je otišao k vratima i izvadio prvi čavalo, koji je bio u vratima. Malo nakon toga sin je počeo moliti Boga tako da su ubrzano počele stizati dobre vijesti o njemu. Nakon svake takve vijesti otac bi izvadio po jedan čavalo iz vrata. Došao je dan kada se sin vratio kao pošten i časn čovjek u rodni kraj, svojoj obitelji i svomu ocu. Gotovo da je postao svetac na ovoj zemlji, tako da je ocu bio posebno veselje. Nestao je i posljednji čavalo s ulaznih vrata. Tek je tada otac pokazao sinu vrata i objasnio mu što se događalo. Na to je sin odgovorio: »Da, čavali su nestali, ali su rupe ostale.«

U takvoj situaciji se nalazimo često nakon spomenutih sastanaka. Možda uvrede i nepravdnosti ispravimo, ali ostaje u duši rana. Ovaj otac je bio radostan da je dočekao da može odgovoriti sinu da ima Netko tko će zatvoriti nastale rupe. U Izaiji proroku (53,10) kaže se da će doći (da je došao) Spasitelj, koji će se ne samo žrtvovati za naše grijeh, nego će ih i oprati, odnijeti sa svojom žrtvom, i nagraditi one čijih čavala više nema u vratima. Nagradit će one koji se budu potrudili svojim životom istrijebiti i iskorijeniti počinjene grijeh. Onaj koji je oprao naše grijeh očistio nas je kao da nismo nikada griješili i oprao nas da smo postali bjelji od snijega. Njegovom pomoći nastojmo zauvijek ostati tako čisti. Ponovno otkrivamo ulogu Crkve u našoj zajednici. Po Isusu Kristu i Isusom Kristom autentično zaliječiti rane, koje su nastale od čavala. To nas čeka i to nam je poslanje.

Teta Katica okitila mnoge svadbe

Bez cvjetova nema ni svatova

*Malo krep-papira, malo rastopljena voska, te puno znanja i strpljenja, uz mirnu ruku i oštro oko okitili su mnoge sončanske svatove * Katica Kozbašić od majke naučila sve tajne posla za kojega nije moguće napisati je li zanat ili umjetnost * I teta Katica ima nasljednika u poslu*

Piše: Ivan Andrašić



Kad u Sonti kažete: idem kod Katice Rudikine, ljudi već znaju kako vam je na pragu nekakvo veselje. Vitalna, sedamdesetčetverogodišnja Katica Kozbašić žena je koja je kroz svoje rukotvorine bila zastupljena na velikom broju krštenja, prvih pričesti, zaruka, svadbi, pa i na drugim slavljinama u selu i u okolnim mjestima. Jedina u Sonti i jedna od rijetkih u okolici već godinama proizvodi ukrasne predmete za glavu i za dijelove ruha. Nije ona zanat učila niti u kakvoj školi, izobrazba za posao kojega voli i radi i dan-danas jednostavno joj je u genima, a sve tajne naučila je od svoje majke Katarine Tančik. Katarina, noseći u sebi malu Katicu, daleke 1934. godine počela je naukovanje u Odžacima kod jednoga majstora, koji se koncem Drugoga svjetskoga rata s okupatorskom vojskom povukao u rodnu Njemačku.

S UKRASIMA OD ROĐENJA: »Majka je bila nadarena za ovaj zanat, sve joj je išlo od

ruke. Otkako znam za sebe, ukrasi koje je ona radila bili su mi najdraže igračke. Jako rano mi je počela, na moju veliku radost, povjeravati jednostavnije poslove, a kako bih koji svladala, čekao bi me novi. Na taj sam način postupno ulazila u sve tajne ovoga posla. Kad sam ga poslije majčine smrti u cijelosti preuzela, nije bilo toga što nisam mogla uraditi«, priča teta Katica. Svoje proizvode: razne krune i krunice, ukrase za ruho, ukrase za prvopričesničke svijeće, ukrase za crkvu, ukrase za kapicu koja je dio sončanske djevojačke narodne nošnje, ukrasi za šešire koje su nosili momci, »molovane pregače i tarke«, radila je isključivo ručno, bez osobitih pomagala. »Od pribora rabim šilo, iglu, damil, žicu, škare, kalupe i lagani čekić. Sve ove listiće i cvjetiče izrezivala sam kalupima, a danas se mogu i kupiti. Materijali su mi krep-papir, svila, til, perlice i biseri. Svila i til kupovali su se na metar, danas ih je sve teže naći. Za izradu jednoga cvijeta ili krunice, prvo se radi osnovna

kontura od žice, koja se fino uvije u vrpce od krep-papira. Za ogranke se rabi tanja žica, a za listiće i cvjetiče još tanja. Nekada su se listići i cvjetiči učvršćivali specijalnim lijepkom, koji se kupovao u prahu i rastvarao u vodi. Veliki problem je bio to što je znao ostavljati žute tragove. Danas se rabi drvofigs ili oho-lijepak«, objašnjava teta Katica i uzima jedan prekrasan ukras od umjetnoga cvijeca.

TEHNIKA IZRADE: »Ukrasi za šešir ili kapicu radili su se drugom tehnikom. Ovo je ukras za šešir, radi se od krep-papira. Cvijet se formira rukom, umaće se u rastopljen vosak, pa u hladnu vodu, tako da se u momentu stisne. Vrhovi latica se ukrase zlatnim ili srebrnim sjajem. Na isti se način rade i cvjetovi za kapicu. Daljnji postupak je isti poput gore opisanoga«, kaže nam teta Katica. U svojoj dugogodišnjoj karijeri mnoge je djevojke opremila za vjenčanje. »Prijašnjih godina nije bilo butika i iznajmljivanja vjenčanica, a čak je bilo i sramota vjenčati se u tuđoj. Za mlade sam izrađivala bukete, oglavlja, pa i cijele šljajere. Šljajer se krojio od tila, koji se prodavao na metar, a cvjetovi za bukete izrađivani su od svile, bez uporabe voska. Čvrstoća i kvaliteta cvijeta ovisila je jedino o mojemu osjećaju kojega sam imala u prstima. Osim djevojaka, opremila sam i mnoge kneževke i kneginje našega Grožđe-bala«, priča teta Katica dok nam pokazuje stare fotografije na kojima su njezinih ruku djela. Otkriva nam kako je oduvijek najviše voljela raditi obojene pregače. »Uradila sam jako veliki broj ovih dijelova pučkoga ruha. Donijeti pregač bih prvo trukovala (nanošenje boje preko papira sa šupljom mustrom op. aut.) uljanom bojom, a onda je na red dolazio moj najdraži dio posla. Nanesena se šara rukom šatirala, tu su najviše dolazili do izražaja moji ukus i znanje, kao i osjećaj za nijansiranje. Na ovaj način bojile su se i tarke. Poslije toga se nisu smjeli prati, a trajnost im je bila dvadesetak godina.«

Iako kažu kako ovaj zanat izumire, teta Katica neće ostati bez nasljednika. S njom radi i kćer Marina, a prije odlaska u vojsku radio je i unuk Ivica, tako da se potencijalne mlade u Sonti ne moraju plašiti tko će ih opremiti za vjenčanje.



4. travnja 2008.

Alzheimerova bolest

Piše: dr. Marija Mandić

Ovo je neizlječiva bolest, koja se odlikuje progresivnom degeneracijom mozga, kada dolazi do razornog pogoršanja mentalnih funkcija. Intelektualne funkcije, poput pamćenja, shvaćanja i govora, pogoršavaju se. Pažnja obično luta, jednostavne računske operacije postanu nemoguće, a obične svakidašnje aktivnosti postaju sve teže. Izgubljenost i frustracije se posebno pogoršavaju noću. U ovoj bolesti dolazi do dramatičnih promjena raspoloženja i zato su česte provala bijesa, napadi prestrašenosti, te razdoblja duboke neosjetljivosti, bezvoljnosti i depresije. Pokraj ovako drastičnih psihičnih promjena postepeno se razvijaju i tjelesni problemi, poput čudnog hoda ili gubitka koordinacije. Konačno, pacijent može postati potpuno nekomunikativan, tjelesno bespomoćan i inkontinentan. Bolest je, bez iznimke, smrtonosna.

Iako se neki od naprijed navedenih simptoma javljaju kod većine starih osoba kao prirodna posljedica starenja, Alzheimerova bolest je neprirodno stanje, čiji se uzroci i dalje istražuju.

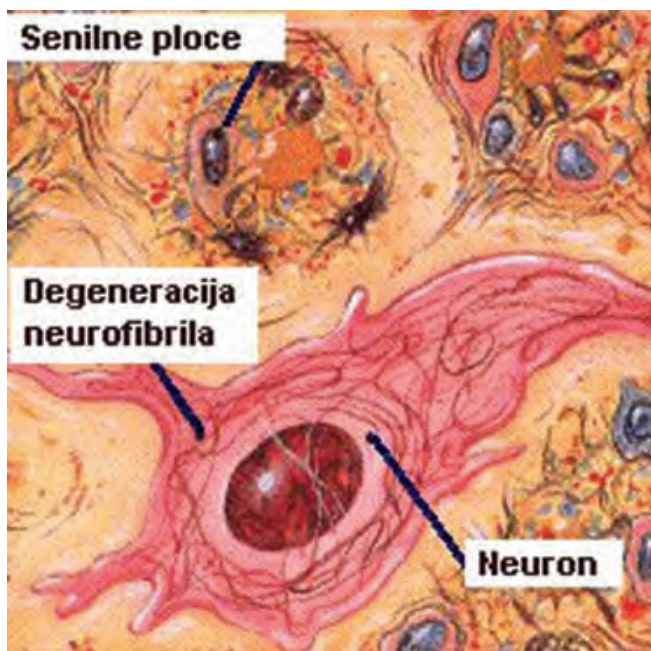
NEIZLJEČIVA BOLEST: Suština promjena u moždanom tkivu je nastajanje bjelancevinastih »plakova«, koje mogu izazvati različiti uzroci. Prije svega, sumnja se na genetsku opterećenost prilikom nastanka ove bolesti, a poznato je da je opasnost od obolijevanja veća u osobe kojoj je roditelj imao ovu bolest. Manje je vjerojatno da bo-

lest nastaje zbog unosa sićušnih čestica aluminija sa suđa za kuhinju, unosa cinka ili, pak, kao posljedica povrede glave. Ipak, neophodno je naglasiti da ZNANSTVENICI JOŠ UVIJEK NISU OTKRILI – IZA ZIVA LI PLAK ALZHEIMEROVU BOLEST, ILI JE PLAK POSLJEDICA BOLESTI.

Od neprimjetne pojave ove bolesti do smrti može proći tek nekoliko godina ili se bolest može odigravati tijekom razdoblja od čak 20

i moždanog udara. Do osamdesete godine života približno svaka treća osoba oboli od Alzheimerove bolesti. Žene su na bolest dvostruko osjetljivije od muškaraca, a bijelci su joj oko četiri puta podložniji od crnaca.

DIJAGNOZA: Dijagnoza ove bolesti postavlja se od strane neurologa nakon niza pregleda, koji najprije isključuju druge bolesti moždanog tkiva, kao što su, na primjer, Parkinsonova bolest, moždani udar



godina, no, prosječno joj je trajanje oko sedam godina. Među odraslim Amerikancima ova bolest je četvrti među vodećim uzrocima smrti, nakon srčanih bolesti, raka

ili, pak, Huntingtonovoa bolest – nasljedna degenerativna nervna bolest, kao i mnoge druge bolesti koje mogu dovesti do sličnih problema. Tako slične simptome izaziva i ne-

dostatak vitamina B, malokrvnost, tj. anemija, snižena razina šećera u krvi (hipoglikemija), depresija, tumori na mozgu, tegobe sa štitnom žlijezdom i druge.

S obzirom da je Alzheimerova bolest neizlječiva, svakako je najbolje pokušati preventirati njen nastanak. Ako u vašoj obitelji ima oboljelih od ove bolesti i vas brine – nećete li i vi oboljeti, najbolja vam je strategija živjeti **zdravim životom**: jedite pravilno i redovito vježbajte, kako biste održavali cijeli organizam, a osobito nervne stanice u mozgu u dobrom stanju. Iznad svega izbjegavajte dim cigarete i onečišćeni zrak koliko god možete, što će vam pomoći izbjeći izlaganje slobodnim radikalima, koje je nekoliko istraživanja povezano s nastankom plaka.

I nakon svega – ako kod kuće imate nekoga već oboljelog od ove podmukle bolesti, svakako je neophodna posebna skrb za njega. Na primjer, da biste oboljelom od ove bolesti pomogli izaći na kraj s gubitkom orijentacije i slabljenjem mentalnih funkcija potičite osjećaj sigurnosti na sve moguće načine – zadržite stabilnu poznatu okolicu u kojoj će živjeti, držite se ustaljenih navika i postupaka, kad morate biti odsutni, ostavite kao podsjetnik jednostavne upute kao poruke. Zbog čestog lutanja i gubljenja postarajte se da oboljela osoba stalno nosi narukvicu za identifikaciju i s brojem telefona kuće. Potrebno je puno šetati i razgovarati s takvim osobama prisjećajući se starih, ali i skorašnjih događaja, kako bi im kratko sjećanje bar malo duže ostalo funkcionalno.

Na samom početku bolesti, ali i prije njenog nastanka, za stare osobe je neophodno da su stalno mentalno aktivne, bilo kroz čitanje različite literature, igranje šaha, kartanje, ili, pak, jednostavnim rješavanjem križaljki. Na ovaj način starija osoba duže čuva svoje mentalne funkcije zdravima i automatski popravljiva kvalitetu svoga života, što je, svakako, i jedan od ciljeva suvremene medicine.

Poštovani čitatelji,
U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici. Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na: hrvatskarijec@tippnet.rs



OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE



Složan i marljiv odjel spreman na suradnju

»**S** odjelom V. h je doista uživanje raditi, jer su složni, marljivi, radni i napose uvijek spremni na suradnju«, ističe *Tomislav Rac*, profesor tjelesnog odgoja i razredni starješina V. h u OŠ »Matko Vuković« u Subotici. Ovaj odjel na hrvatskom jeziku je do četvrtog razreda vodila *Vesna Nimčević*, kako bi im se u petom razredu pridružilo još tri učenika iz drugih škola. Tako sada odjel pohađa 12 učenika – sedam djevojčica i pet dječaka.

Posjetili smo ih na satu tjelesnog odgoja. Igrali su odbojku. Momci »protiv« cura. Nakon svakog seta poraženi su za »nagradu« (kažu kako kod njih nema kazni kad se izgubi) radili tjelesne vježbe. Naime, i među djevojčicama i među dječacima odbojka je, osim stolnog tenisa i košarke, izabrana kao sport koji žele prakticirati na satima tjelesnog. Odjel V. h sudjeluje i na raznim natjecanjima u okviru škole, pa i šire – na smotri recitatora, božićno-novogodišnjem sajmu, Hrckovom maskebалу te natječaju »Zlatna ribica«, na kojem će se predstaviti sastavima o željama i zlatnoj ribici..

»Osim lijepe suradnje koju ja imam s razredom tijekom naše prve godine skupa, i drugi profesori te predmetni nastavnici znaju pohvaliti V. h. Zato sam doista ponosan što mogu biti njihov razredni starješina«, dodaje *Tomislav Rac*.

Svi učenici pohađaju sate vjeronauka, dok su za drugi izborni jezik, osim engleskog, izabrali njemački. Među ostalim izbornim predmetima slušaju i sate informatike.

A kako im prolaze sati tjelesnog odgoja, pogledajte sami...







Mjesec

Tvrтка »Celestis«, koja se bavi lansiranjem pepela pokojnika raketama u orbitu, trebala bi sljedeće, 2009. godine, u sklopu svoje nove usluge pohraniti 1000 kapsula i na Mjesec. Cijena usluge za ovu lokaciju posljednjeg počivališta, korisnike će stajati 10.000 američkih dolara.

Audio

Zahvaljujući skupni audio povjesničara, snimatelja inženjera i arhivara, povijest je postala bogatija za najstariji zvučni zapis ljudskog glasa koji datira iz davne 1860. godine. U pitanju je 10 sekundi zapisa jedne francuske narodne pjesme pod nazivom »Au Clair de la Lune« zapisane na uređaju fonogram, izumitelja Edouarda-Leon Scott de Martinvilla. Dosad se vjerovalo kako je najstariji audio zapis snimka dječje pjesme iz 1877. godine na Edisonovom fonografu.



Vrijeme

Prelazak na ljetno računanje vremena, osim uobičajenog navikavanja, vlasnicima jednog britanskog muzeja zidnih satova kukavica donio je i dodatni posao u vidu višestrukog pomicanja kazaljki na izloženim eksponatima. Za »kompletiranje posla« na 600 primjeraka, koliko ih ima u fundusu, bilo je potrebno i više od jednoga dana. Muzej radi već 18 godina, a najstarija ura stara je više od 250 godina i radi bez zastoja. Ku-ku...

Opasno

Sljedeća vijest zasigurno neće obradovati gurmane i sladokusce. Prema najnovijim nalazima medicinskih stručnjaka iz Svjetske organizacije za istraživanje raka, mesni i suhomesnati proizvodi poput šunke, slanine, kobasice, hrenovke i salame svojim svakodnevnim unošenjem u organizam za 50 posto uvećavaju rizik od oboljenja raka debelog crijeva. Preporuča se tjedni unos od maksimalno 500 grama crvenoga mesa, uz, koliko je to moguće, izbjegavanje suhomesnatih proizvoda.



Farme

Prema futuristima, budućnost života na našem planetu poglavito će se odvijati u gradovima, a to također znači kako bi se i tradicionalne seoske vrijednosti, sukladno tomu, mogle preseliti u urbanu sredinu. Naime, pretpostavlja se kako bi čak i farme mogle biti nastanjene, primjerice, u visokim neboderima i na nebeskim bi se visinama uzgajala stoka, perad ili poljoprivredna dobra. Prinos bi služio za ishranu stanara zgrade, kao i voda za piće sakupljena procesom kondenzacije.

Otpad

Jedan australski farmer pronašao je na svojoj farmi, ispostavilo se, ostatke tzv. svemirskog otpada. Kugla omotanog, presavijanog željeza, pretpostavlja se pripada dijelu rakete koja služi za lansiranje satelita u orbitu, a kako je dospjela na zemlju ostaje predmet daljnje istrage.



Cadillac

Prošle subote u Zagrebu su održani izložba i svečani defile oldtimera na glavnom gradskom trgu. Na platou ispred spomenika Banu Jelačiću, mnogobrojne poglede znatiželjnika izmamio je legendarni cadillac s Brijuna, u kojemu se nekada vozio Josip Broz Tito. Automobil iz 1953. godine je u odličnom voznom stanju, a predstavlja turističku atrakciju gostima rezidencijalnog otočja.



Siniša Kujundžić, odgojivač papiga

Pametne ptice

Žako papiga slovi za najinteligentniju vrstu ptičjeg svijeta

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Papige, osobito one manjih veličina, česti su kućni ljubimci i radost onih koji ih drže u svojim domovima. Ali kada se odgajaju veće i zahtjevnije vrste ovih egzotičnih ptica, onda uz zadovoljstvo ide i znatno veća svakodnevna (ponekad i noćna) aktivnost. O svom hobi i privrženosti dugorepim, šarenim ljubimcima razgovarali smo sa *Sinišom Kujundžićem*, vrsnim poznavateljem ovih egzotičnih ptica.

Sjever Bačke glasovit je po brojnim odgojivačima ptica, ipak pretežno golubova koji su i simbol naše ravnice. Kako ste se Vi odlučili za papige, egzotične ptice dalekih tropskih krajeva?

Bilo je to još u vrijeme mog najranijeg djetinjstva kada sam nakon jednog jakog nevremena pronašao bespomoćnu nimfu, vrstu male papige, poneo je doma, osušio i nahranio. Sljedeće dvije godine Kviki je postao dio naše obitelji, ali je nesretnim slučajem jednog dana moj otac ostavio otvo-

ren kavez i on je odletio. U želji popravljanja svog propusta, otac mi je ubrzo kupio par nimfi i tako je započelo moje ozbiljnije druženje s papigama.

Isprva su to bile vrste malih papiga, ali danas Vaše kaveze krase veliki i egzotični primjerci. Što je uvjetovalo preusmjerenje na krupniju vrstu ovih lijepih ptica?

Poslije nekoliko godina intenzivnog bavljenja odgojem manjih vrsta, poželio sam se oprobati u uzgoju većih primjeraka i kupio tri pileta žako papiga. I tada je uslijedila svojevrsna »tortura« potrebna za njihov pravilan razvoj. Prvih mjesec dana, svaka dva sata, oni su morali biti ručno hranjeni, poput malih beba, a potom u iduća dva mjeseca, dok nisu dovoljno ojačali, ti dnevni obroci su bili sve veći i samim tim rjeđe ih je trebalo »njegovati«.

O kakvim se zapravo pticama radi, kada su vrijedne tolikog odricanja?



Žako papige potječu iz afričke države Kongo, a prema ocjeni znanstvenika slove za najinteligentniju ptičju vrstu. Osobito zbog svojih brojnih sposobnosti imitiranja i oponašanja raznih zvukova i glasova sve do razgovjetne konverzacije koja se uspoređuje s inteligencijom, primjerice, trogodišnjeg djeteta.

S obzirom da izvorno potječu iz tropskog, vrelog afričkog podneblja, kako se oni uspijevaju prilagoditi našoj kontinentalnoj klimi i čestim promjenama temperature?

Vrlo su otporni na vanjske utjecaje, ali ukoliko je vanjska temperatura nekoliko stupnjeva iznad ništice. Jer veću hladnoću ipak ne mogu podnijeti. Najbolji pokazatelj mi je njihova posuda s vodom. Kada se na površini vode uhvati manje ledena pokorica, to je znak potrebe za dogrijavanjem prostorija u kojima zimuju.

Što najviše vole jesti ovi ljepotani šarenog dugog repa?

Većina papiga jede sve ono što se kod nas može nabaviti: šareni, bijeli i crni suncokret, proso, ječam, keleš, kudlju, orah, badem. Opet, ja sam moje malo više razmazio, jer za njih nabavljam specijalnu hranu iz Mađarske, uvezenu iz SAD, koja sadrži preko 30 različitih vrsta najkvalitetnijeg sjemenja koje potječe i iz Afrike, njihove

matične postojbine. Također, papige osobito vole jesti sve vrste voća i povrća, što im redovito dopunjujem uz osnovne obroke.

Uz ovako brižnu njegu i skrb, kolika može biti životna dob Vaših ljubimaca?

Srednje veliki primjerci papiga mogu doživjeti između 60-80 godina, dok kakaui i are mogu poživjeti i do nevjerojatnih 120 i više godina. Tvrdi se kako je, primjerice, Lenjinova omiljena papiga još uvijek u životu.

Kao iskusen odgojivač papiga, što biste mogli savjetovati mladim osobama koje bi se željele oprobati u ovoj hobi disciplini?

Za sve treba vrijeme i iskustvo, pa i za uzgoj velikih papiga. Savjetovao bih, za početak, uzgoj manjih vrsta. A potom, postupno i prelazak na krupnije primjerke, jer oni ipak traže i ozbiljnije uvjete držanja i veću skrb. Naravno, potrebno je mnogo ljubavi i strpljenja, baš kao u odgoju bilo koje druge vrste.

Najptica izložbe

Navelikoj međunarodnoj izložbi ptica u Subotici, kakađu papiga Siniše Kujundžića osvojio je laskavi naslov najljepše ptice cijele postavke.



4. travnja 2008.

Već poznat prvak HNL

Naslov ostaje u Maksimiru

Susretom 27. kola i pobjedom protiv Intera u subotu, 5. travnja, Dinamo bi i matematički potvrdio prvo mjesto na tablici

Piše: Dražen Prčić



Samo desetak minuta prošlotjednog susreta na gostovanju kod Varteksa dijelilo je momčad Dinama od potvrđivanja novog starog naslova nogometnog prvaka Hrvatske, ali je izjednačujući pogodak domaćina promociju odložio za sutrašnji susret protiv Intera u Maksimiru. Vijest i ne bi bila toliko zanimljiva, s obzirom da »modri« uvršteno dominiraju tijekom cijelog prvenstva i trenutačno bježe najbližem, drugoplasiranom Hajduku golemih 19 bodova, ali bi zato bio postavljen novi rekord HNL. Bilo bi to prvi puta u povijesti da se prvak zna već u ožujku...

DINAMO: Aktualno nogometno prvenstvo Hrvatske nije donijelo ništa pretjerano novoga

i zanimljivoga glede dramatičnosti borbe za naslov. Dinamo je, opet, igrački i rezultatski neprikosnoven o čemu najbolje govore uvodni redovi ovoga teksta. Stari – novi prvak, ukoliko ne bude nekog većeg iznenađenja u subotu, dominira tijekom cijele sezone hrvatskim prvoligaškim travnjacima. Nakon 26 ligaških kola momčad, koju u drugom dijelu vodi *Zvonimir Soldo* (zamijenio *Branka Ivankovića*), na svom kontu ima 63 boda ostvarena s 20 pobjeda, 3 remija i samo 3 poraza, uz 72 postignuta gola i samo 27 primljenih. Uz sutrašnju novu prvenstvenu pobjedu i još jedan naslov u bogatoj klupskoj povijesti, Dinamo je ponovno potvrdio status najjačeg hrvatskog kluba današnjice

i plasmanom u polufinale nacionalnog kupa. Još kad bi i europski nastupi bili ekvivalentni...

HAJDUK: Unatoč velikim najavama i solidnim igračkim pojačanjima, koja su na Poljud stigla pred početak ove sezone, Hajduk nije uspio učiniti ništa više od mjesta prvog pratitelja svom najvećem rivalu. Velika nesigurnost u igri, promjena čak dva trenera (*Pudar, Krešić*) i poznati organizacijski i financijski problemi u vođenju kluba doveli su aktualnog trenera *Roberta Jarnija* u poprilično neugodnu situaciju. Ipak, uspio je povezati »konce« (12 pobjeda, 8 remija i 6 poraza), Hajduk je trenutačno drugi na tablici, a izborni je i plasman u polufinale Hrvatskog nogometnog kupa.

LIGAŠKE ZANIMLJIVOSTI: Kada se prvak zna mnogo kola prije kraja prvenstva se ne može tretirati kao pretjerano zanimljivo, ali evo nekoliko zanimljivih crtica iz proteklih 26 kola.

Prvak Dinamo je ukupno izgubio svega 15 bodova i to protiv momčadi iz donjeg dijela tablice (Varteks, Slaven, Medimurje i Zagreb – porazi i remiji), dok je protiv favoriziranih i jačih rivala iz gornjeg dijela (Hajduk, Rijeka, Osijek) imao stopostotni učinak. Hajduk, kao druga momčad tablice, ima velike amplitude u kontinuitetu igara i pobjeda, i samo je dva puta uspio povezati dvije pobjede. Najbolju obranu ima Slaven Belupo (samo 25 primljenih golova) i jedina su neporažena momčad na svom travnjaku. Opet, pobjedu na strani nisu zabilježili od kolovoza prošle godine. Za goli prvoligaški život, do kraja prvenstva borit će se 4 momčadi (Inter, Šibenik, Varteks i Cibalia), dok je Medimurje sa samo 12 osvojenih bodova prvi kandidat za drugu ligu. Nogometno prvenstvo Hrvatske završava se susretima 33. kola, koji su na programu 10. svibnja. ■

Zadar izborio Final four

Jedini hrvatski predstavnik

Pobjedom protiv beogradskog FMP-a (73-72) u trećem, odlučujućem susretu četvrtfinalnog doigravanja, košarkaši Zadra izborili su plasman na Final four NLB regionalne lige i ostali jedinim predstavnikom hrvatske košarke na završnom natjecanju. Plasman su još izborili Partizan i Olimpija, koji će biti i prvi par polufinala, dok će Zadar mjesto u finalu tražiti protiv Hemofarma. Final four će se igrati od 25.- 27. travnja, a domaćin će biti naknadno određen.



Igor Skočovski, košarkaški trener

Klupa puna odličja

Impresivan niz sjajnih rezultata s europskih i svjetskih juniorskih natjecanja

Razgovor vodio: Dražen Prčić



Trenerska biografija mladog košarkaškog stručnjaka iz Subotice *Igora Skočovskog* (1973.), iako relativno kratka, već je ispunjena brojnim odličjima s najvećih europskih i svjetskih juniorskih natjecanja. U ponekad nezahvalnoj ulozi pomoćnog trenera pokazao se itekako zahvalan prvim reprezentativnim stručnjacima kojima je asistirao i u svoj rodni grad redovito se vraćao u slavodobitničkoj ulozi.

Poput gotovo svih košarkaških trenera prvi dio Vaše sportske biografije ima i godine aktivnog igranja.

Igrao sam za sve mlade selekcije »Spartaka«, a godinu dana sam proveo igrajući na koleđžu u SAD (Millwaukee, Wisconsin). Izdvojio bih naslov viceprvaka bivše SFRJ u juniorskoj konkurenciji, uz prateće naslove na pokrajinskoj i republičkoj razini. Košarku sam aktivno igrao sve do 26. godine, kada sam svoje afinitete preusmjerio prema trenerskom pozivu.

Iako po godinama još uvijek mladi, na trenerskoj klupi u ulozi prvog asistenta imate već solidan staž. Kako je došlo do odluke da s terena pređete uz njegovu rubnu crtu?

Određeni dio zasluga imaju i moji nekadašnji treneri, od kojih bih izdvojio *Jokana Ivića*, koji su mi prenijeli »želju« za prenošenjem košarkaškog znanja i koja se kod mene osnažila u odluku da se profesionalno bavim trenerskim pozivom. Službeni prelazak uz rubnu crtu terena dogodio se 2001. godine, kada sam dobio svoj prvi angažman kao pomoćnik trenera *Steve Ćupića* u radu s prvom ekipom ŽKK »Spartaka«.

A kako je teklo Vaše stručno usvršavanje?

Prvo sam morao proći tečaj za operativnog trenera, nakon kojeg je uslijedio rad s mladim kategorijama u trajanju od šest mjeseci. Druga etapa stručnog usavršavanja je uslijedila upisivanjem Više trenerske škole na kojoj sam nedavno diplomirao i stekao zvanje višeg košarkaškog trenera.

S kojim ste sve klupskim selekcijama radili proteklih godina?

Kadetska ekipa djevojaka Spartaka osvojila je 2003. godine prvenstvo Srbije i Crne Gore, a zatim je uslijedio rad s juniorkama i seniorkama, s kojima i danas radim u ulozi asistenta prvog trenera *Lukića*.

Odličan klupski rad preporučio Vas je i za mjesto na reprezentativnoj klupi, koja se u

Vašem slučaju čak i »pozlatila«. Što ste sve uspjeli osvojiti na velikim natjecanjima?

Na EP za kadetkinje u Torinu (Italija) osvojena je srebrna medalja, juniorke su 2005. godine na EP u Budimpešti (Mađarska) osvojile zlato, zatim na EP u Španjolskoj (Tenerife) srebro, a kulminaciju čini bronca 2007. godine na juniorskom EP u Bratislavi (Slovačka).

Impresivnom nizu uspjeha, uz kontinuitet sjajnih odličja, zajednička je poveznica i Vaš isključivi rad u ženskoj košarci. Zbog čega ste se baš za to oprijedili?

Ženska košarka predstavlja specifičan rad prepun izazova u kojemu dominira, u velikoj mjeri, psihologija, a krasi je i zahvalniji i bolji odnos na relaciji trener – igračice.

Reprezentativni uspjesi, vratimo se još malo na njih, kao da u najboljem primjeru potvrđuju ovu konstataciju. Kako biste Vi pojasnili zapažene uspjehe ženske juniorske košarke s ovih prostora?

Ponajprije, na našim prostorima postoji mnogo bolji sustav organiziranja rada i natjecanja, a natjecanja započinju već u dobi od 12 godina. S druge strane, djevojke krasi veća ljubav i želja za uspjehom, što se evidentno potvrđuje uspješnim nastupima na velikim natjecanjima.

Kao sada već diplomirani trener, i kroz nekadašnju igru i današnji trenerski rad, susreli ste se s promjenama, koje je postupno doživljavala moderna košarka. Kakva je ona danas, gledana iz Vašeg stručnog kuta?



Sve očiti je napredak u brzini, snazi i taktičko-tehničkoj zahtijevnosti u kojoj uloga trenera postaje sve važnija. Trening je također bitan faktor suvremene koncepcije, jer, primjerice, seniorke znaju trenirati i do 8 puta tjedno u nastojanju postizanja optimalne forme, dok juniorke moraju trenirati barem 5 puta. Jer, košarku ne čine samo izrazito talentirane, nego i one tzv. »zahvalne« igračice, koje s puno manje talenta, ali uz puno volje i želje, uspijevaju odlično igrati.

Na koncu, kakav je Vaš pogled prema Vašoj daljnjoj košarkaškoj budućnosti?

Do daljnjeg ću obavljati dužnost pomoćnog trenera, ali razmišljam i o samostalnom vođenju neke seniorske ekipe u budućnosti, u državi ili inozemstvu, opet ovisno o nekoj adekvatnoj i odgovarajućoj ponudi.

KRIŽALJKA

www.kviskotcka.hr

	KOMIČAR CARREY	AUSTRIJA	VLADIMIR ANIČ	SLTINE ALUMINJIA	DJELO JOŠIPA PAVIČIĆA	SUVREMNO- ATLANTSKA MORSKA STRUJA	URAN	POLJOTOK U CRNOM MORU	PRIPREDILA REDAKCI- JA ENIG- MATSKOG TJEDNIKA "KVISO- TEKE"	POKAZI- VATI PRISTOM PREMA ČEMU	TANE ZRNO	BOKRATOV TUZITEJ	GALLI
POSVE- MAŠNJI NEMAR									GRAD Č TENISA U ISTRI NASTAVNO POMAGALO				
NAJTANJE SLOVO		VRSTA GLAZBENE POVISIJE "UNITED KINGDOM"					NAŠA BIV- ŠA MISICA VANJA ELIZABETH DOMILA						
KRAVLJA ADECEDA			FORMIRATI OBLIK OVOJ; PAKET										NEDOSTI- ZAN UZORI
STLAČITI KOMPRE- SIJOM SUPROTNO OD STAROST													
"METAR"		PROJA STARA JEDINICA ENERGIJE I RADA						PREMAZ NA NOKTIMA "NOVA MA- MA" DJE- TU (MNOŽ)				NJEMACKA PROPOVAN PROKOP	
SOVJETSKI DIZAVNIK BREŽNJEV							TAJNI ZNAK U BRISKULI GLUMICA BASINGER				PAUL ELIARD PRIPADNICI SEKTE DRH- TAVACA		
POVRATNA BILJKA DEBEJIH LATICA									BILJKA JAJAŠKA GRAD U KENJI				
DAVOR DCHAG			KOZJA MLADUN- ČAN JARAJ PIA ZADORA							UŠKOP- LIEN BIK KREPTUN			
OKRUGLO SLOVO		ELEKTRO- STIMULA- TOR SRCA IFDNI NJEI GRAD											MIRODIJ- SKA BILJKA (SLADO- LEDI)
SPOTELNI ZVUK UZ GLAVNI							GRAD U UKRAJINI TV VODI- TELJICA MAGAS						
TEA LEON			SIR EDAMAG NAPISAO TIME RUŽIC UMBERTO							TV KUCANICA LONDORJA PRISTIČI BUBULJICE			
	BEČERNI GRUP MAŠINA							DVOGLAVI GERMANSK ČRAO PRKOB				DUBIK SPORTSKI JEDRENJAK	
BUMFOR		SREDIŠTA DUGONO- GA PTICA SRIICA							BILO KUDA — SVUDA ŠARENICA U OKU				
ČOVJEK IZ TROGIRA											KOSNICA ULIŠTE ULOI PITANJE JAMAJKE		
ČRČKO SLOVO			BIVSI BUR- MANSKI DR- ZAVNIK "BROJ"				ZATVOR "REST" IMNOŽ IVAN KLASNIC						
OKONČATI DOBROLA- VANJE										PODZICANA OBALA SA ETALIS- TEM "TEMPO"			
JAREČA MJEŠINA								MAJKA (ZARG)					

javajšak, umag, i alaj, rupena, mu, nobiliti, komprimati, m, miraz, jak, d, leonid, mo, po, artiocka, jira, dg, jantci, vol, o, pojs, meket, suzvuk, hardov, it, edamer, eva, me, as, aar, n, s, centi, kiki, togjatin, ul, ro, u nu, areed, odhroiti, kepi, jareak, strai,

RIJEŠENJE KRIŽALJKE

Ružice s orasima

Tijesto:

1 margarin, 10 dag šećera, 1 vrhnje, 4 žumanjka, 60 dag oštrog brašna zamijesiti i podijeliti u tri dijela. Razvaljati svaki dio i premazati s nadjevom.

Nadjev:

4 bjelanjka pomiješati s 30 dag oraha i 20 dag šećera (ne lupati bjelanjke).
Smotati u oblik salame, rezati nožem krugove i staviti u pećnicu na temperaturu od 180-200 stupnjeva oko 20-25 minuta.
Ohlađene ružice posuti šećerom u prahu.



Recepti snaša Šokačke grane



Tko mi prekida proljetno kupanje?

- ▶ *Ako se osjećaš dobro, ne vjeruj čulima.*
- ▶ *Demokracija nije nasljedna da bismo je mogle naslijediti od svoje djece.*

Dujizmi

- ▶ *Najteže je tolerirati istomišljenike*
- ▶ *Kada sagledamo prijedeni put, vidimo svoje stranputice*



**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine, tvrtke, kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje transporta
- Osiguranje nezgoda, obvezna i sva imovinska osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike obitelji "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

**PETAK
4.4.2008.**

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Uzbuna zbog pljačke kraljevstava od Sabe, dokumentarni film
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.35 - Mala gospodica
13.25 - Dan za danom, mozaično-zabavna emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Glas domovine
15.10 - Znanstvena petica
15.40 - Drugo mišljenje
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.15 - Hrvatska uživo
17.15 - Hrvatska uživo - Vijesti
17.20 - Danas na Zagrebačkoj burzi
17.22 - Iza ekrana
17.52 - Garaža
18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
19.30 - Dnevnik
20.15 - Nova Europa Michaela Palina: Kraj putovanja
21.20 - Dobre namjere, serija
22.05 - Poslovni klub
22.40 - Lica nacije
23.25 - Poslovne vijesti
23.45 - Vijesti
00.00 - Zvezdane staze: Nova generacija 3., serija
00.50 - Filmski maraton: The Legend of Suriyothai, tajladski film
03.05 - Filmski maraton: Cijena buntovništva, američki film
04.40 - Moja žena i djeca 3.
05.05 - Mala gospodica
05.50 - Garaža
06.20 - Poslovni klub
06.45 - Znanstvena petica
07.15 - Iza ekrana



06.40 - Najava programa
06.45 - Nove pustolovine: Lucky Luke
07.10 - Neustrašiva Kim, crtana serija
07.35 - Darcyno životinjsko carstvo
08.00 - Žutokljunac:
09.00 - Učilica
09.10 - Veliki odmor:

09.35 - Glazbeceda
09.45 - Percepcija
10.00 - Narednik Pepper, njemačko-talijansko-britanski fim
11.35 - Brisani prostor
12.20 - City Folk
12.50 - Muslimani u Europi
13.25 - Reprizni program
13.55 - Veliki odmor
14.45 - Nove pustolovine: Lucky Luke
15.10 - Tom i Jerry kao klinci
15.40 - Moja žena i djeca 3.
16.10 - Zvezdane staze: Nova generacija 3., serija
17.00 - CD LIVE
17.50 - Županijske panorame
18.15 - Vijesti na Drugom
18.32 - Sve u šesnaest
18.50 - Prijatelji 4., serija
19.15 - Beverly Hills 2., serija
20.05 - Ali, američki film
22.40 - Vijesti na Drugom
23.00 - Elizabeta I., mini-serija
00.50 - Lovci na natprirodno 2., serija
01.30 - CD LIVE
02.15 - TV raspored



07.00 Šaljivi kućni video
07.20 Jagodica Bobica
07.45 Fifi i cvjetno društvo
08.10 Yu-Gi-Oh GX
08.35 Ninja kornjače FFWD
09.00 Nova lova, TV igra
11.10 Svi vole Raymonda
11.35 Ružna ljepotica, serija
12.25 Zauvijek susjedi, serija
13.05 Vijesti
13.20 Farma, reality show
14.10 Hercule Poirot: Ubojstvo na igralištu za golf, film
15.55 8 dana za život, film
17.25 Vijesti
17.40 Provjereni, informativni magazin
18.35 Zauvijek susjedi, serija
19.50 10 do 8, informativna emisija
20.00 Farma, reality show
22.00 Narednik Bilko, film
23.40 Vijesti
23.55 U potrazi za pravdom, igrani film
01.30 Lavlja jazbina, film
03.10 Zona smrti, igrani film
04.50 Kraj programa



07.15 Magnum, serija (R)
08.05 Looney tunes
08.30 SpužvaBob Skockani
08.55 Sam svoj majstor, humoristična serija
09.20 Korak po korak, humoristična serija (R)

09.50 Puna kuća, serija (R)
10.15 Malcolm u sredini, (R)
10.40 Dadilja, serija (R)
11.05 Rat u kući, serija (R)
11.30 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12.10 Vijesti
12.15 Eksploziv, magazin (R)
12.25 Zabranjena ljubav, (R)
12.55 Obalna straža, drama
13.50 Magnum, akcijska serija
14.45 Cobra 11, serija
15.40 Korak po korak, humoristična serija
16.05 Puna kuća, humoristična serija
16.35 Malcolm u sredini, humoristična serija
17.00 Dadilja, humoristična serija
17.25 Rat u kući, humoristična serija
17.50 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.30 Zabranjena ljubav
20.00 Vertikalna granica, film, akcijski/avanturistički
22.05 Čovjek bez tijela, film, znanstveno-fantastični triler
00.05 Vijesti
00.15 Aeon Flux, film, akcijski/znanstveno-fantastični
01.45 Kunolovac, kviz
03.45 Erin Brokovich, igrani film, drama (R)

**SUBOTA
5.4.2008.**

07.40 - Najava programa
08.00 - Vijesti
08.15 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Na okuci rijeke, američki film
09.50 - Fotografija u Hrvatskoj
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.20 - Kućni ljubimci
10.50 - Meta, emisija za branitelje
12.00 - Dnevnik
12.30 - Mala gospodica
13.20 - Potrošački kod
13.55 - Prizma, multinacionalni magazin
14.40 - Duhovni izazovi
15.05 - Reporter
16.15 - Euromagazin
16.45 - Vijesti
17.00 - Svirci moji, zabavno-glazbena emisija
17.35 - Škrinja
18.35 - TV Bingo show
19.15 - Loto 7/39
19.30 - Dnevnik
20.15 - Zvijezde pjevaju (5/8)

21.50 - Vijesti
22.00 - Vijesti iz kulture
22.15 - Američka pita 1., američki film
00.00 - Filmski klub: Dobro došli gospodine Chance, američko-britansko-njemačko-japanski film
02.10 - Filmski maraton: Mrtav u ponoć, američki film
03.35 - Filmski maraton: Oskvrnuta čast metalca Mimija, talijanski film
05.20 - Mala gospodica
06.05 - Skica za portret
06.15 - Potrošački kod
06.45 - Euromagazin
07.15 - Svirci moji, zabavno-glazbena emisija



06.55 - Najava programa
07.00 - Ljubav u zaleđu, serija
07.45 - Žutokljunac
08.50 - Disneyjevi crtići: Miki i prijatelji
09.10 - Disneyjevi crtići: Emperor's New School
09.40 - Najbolje godine, serija
10.30 - Waterloo Road, serija
11.25 - Briljanteen
12.20 - Auto-magazin
12.55 - Bahrain: Formula 1, VN Bahraina - prijenos kvalifikacijske utrke
13.40 - Engleska nogometna liga: Arsenal - Liverpool, prijenos
15.40 - Hrvatska nogometna liga: Zagreb - Varteks, prijenos
17.40 - Dobre namjere, serija
18.30 - Dobre namjere, serija
19.15 - Crtani film
19.30 - Petar Pan i gusari
20.00 - Film
21.50 - Hrvatska nogometna liga - emisija
22.55 - Sportske vijesti
23.05 - Tribute to Swing
00.30 - Vrijeme je za jazz
01.30 - TV raspored



06.25 Šaljivi kućni video
06.50 Power Rangers Mystic Force, crtana serija
07.15 Tomica i prijatelji
07.40 Ninja kornjače FFWD
08.05 Winx, crtana serija
08.30 Novac, business magazin
09.00 Nova lova, TV igra
10.45 Narednik Bilko, igrani film
12.20 Večernja škola - EU
13.20 Lud, zburjen, normalan, serija

14.00 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
15.00 Farma, reality show
17.00 Vijesti
17.05 Kod Ane
17.50 Nad lipom 35, hum. glazbeni show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
21.00 Soba panike, igrani film
22.55 Farma +
23.40 Zapleši sa mnom, igrani film
01.45 Udarana vijest, igrani film
03.20 Savršeni suprug, igrani film
04.50 U potrazi za pravdom, igrani film
04.50 Kraj programa



07.15 Zvijezde Ekstra: Najseksi zvjezdani poslovi, zabavna emisija (R)
08.10 Dan D, humoristična serija
08.35 Ulica Sezam, crtana serija
09.40 Zabranjena ljubav, sapunica (pet epizoda) (R)
12.00 Jednom lopov, akcijska serija
12.55 Lutrija života, dramska serija
13.50 Vijesti uz ručak
13.55 Moja djevojka 2, igrani film, romantična komedija
15.35 Sahara, igrani film, akcijski (R)
17.25 Zvijezde Ekstra: Zvezdani modni prekršaji, zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.05 Žuta minuta, zabavna emisija
20.00 Madagascar, igrani film, animirani
21.30 Hrvatski top model by Tatjana Jurić, show
23.00 Krug 2, igrani film, horor/triler
00.50 Aeon Flux, igrani film, akcijski/znanstveno-fantastični (R)
02.20 Kunolovac, kviz

**NEDJELJA
6.4.2008.**

07.40 - Najava programa
08.00 - Vijesti
08.10 - Koncert: Natalija Gutman i Zagrebačka filharmonija

09.40 - Hrvatska kulturna baština: Arheološki muzej u Splitu - po našem izboru
 10.00 - Vijesti
 10.20 - Oceanske dubine, dokumentarna serija
 11.20 - Jelovnici izgubljenog vremena
 12.00 - Dnevnik
 12.15 - Mali savjeti za poljoprivrednike
 12.17 - Herbosov poljoprivredni savjetnik
 12.30 - Plodovi zemlje
 13.25 - Rijeka: More
 14.00 - Nedjeljom u dva
 15.02 - Kulturni info
 15.10 - Mir i dobro
 15.45 - Opera box
 16.15 - Vijesti
 16.35 - Lijepom našom: Zagreb (1/2)
 17.25 - Uzmi ili ostavi, TV igra
 18.05 - Na domaćem terenu
 19.15 - Loto 6/45
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - 1 protiv 100, kviz
 21.15 - Stipe u gostima, dramska serija
 22.00 - Tjelohranitelj, američki film
 00.10 - Vijesti
 00.30 - Ciklus europskog filma: Balcanan, makedonski film
 02.00 - Nedjeljom u dva
 03.00 - Opera box
 03.30 - Skica za portret
 03.45 - Lijepom našom
 04.30 - Plodovi zemlje
 05.20 - Rijeka: More
 05.50 - Glas domovine
 06.15 - Drugo mišljenje



07.15 - Najava programa
 07.20 - Ljubav u zaleđu, serija
 08.10 - Lilo i Stitch
 08.35 - Lilo i Stitch
 09.00 - Slikovnica
 09.30 - Lažeš, Melita! - serija za djecu
 10.00 - Nora Fora, TV igra za djecu
 10.50 - Biblija
 11.00 - Misa - izravni prijenos
 12.00 - Parlaonica
 13.00 - Studio F1
 13.20 - Bahrain: Formula 1, VN Bahraina - prijenos
 15.20 - Studio F1
 15.50 - Najgol EP
 16.05 - Sportski program (Odbrojanje do EURA 2008. 4/8)
 16.40 - Film
 18.35 - Velegradnja: Međunarodna zračna luka Kansai, dok. serija

19.30 - Magazin Lige prvaka
 20.05 - Pod opsadom: Područje mraka, američki film
 21.45 - Vitezovi uzaludnog truda, humoristična serija
 22.10 - Sportske vijesti
 22.15 - Španjolska ili talijanska nogometna liga
 00.00 - Mijenjam svijet
 00.30 - Dokuteka - Branko Lentić: Zagreb bijeli grad
 01.25 - Transfer
 01.55 - TV raspored



06.50 Šaljivi kućni video
 07.10 Power rangers Mystic Force, serija
 07.35 Tomica i prijatelji
 08.00 Ninja kornjače FFWD
 08.25 Winx, crtana serija
 08.50 Automotiv, auto moto magazin
 09.20 U sedmom nebu, serija
 10.10 Smallville, serija
 11.10 Čarobnice, serija
 12.00 Frikovi, serija
 12.50 Kućanice iz visokog društva, serija
 13.50 Kako zavoljeti svoje tijelo?, serija
 14.20 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
 15.20 Gle tko to govori 3, film
 17.00 Vijesti
 17.05 Zapleši sa mnom, film
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Nad lipom 35, hum. glazbeni show
 21.15 Razvedi me, zavedi me igrani film
 23.10 Red Carpet, showbiz magazina
 00.30 Svi mrže Chrisa, serija
 01.00 Gle tko to govori 3, film
 02.35 Red Carpet, showbiz magazina
 03.45 Svi mrže Chrisa, serija
 04.10 Beavis i Butthead, igrani film
 05.15 Kraj programa



07.30 Lutrija života, serija (R)
 08.10 Blizanke, humoristična serija
 08.40 Ulica Sezam
 09.45 Tri ninje, igrani film, akcijska komedija
 11.20 Jesen stiže, Dunjo moja, dramska serija (R)
 12.25 Bibin svijet, serija (R)
 13.00 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija (R)
 14.10 Vijesti
 14.15 Hrvatski top model by Tatjana Jurić, show (R)

15.50 Madagascar, igrani film, animirani (R)
 17.15 Odred za čistoću, zabavna emisija
 17.45 Ekkluziv, magazin
 18.30 Vijesti
 19.05 Salto, zabavna emisija
 19.30 CSI: Miami, serija
 20.20 Zakon braće, kriminalistička serija
 21.15 München, igrani film, drama
 23.55 Urota, političko-kriminalistički triler
 00.55 Kunolovac, kviz
 02.55 Krug 2, igrani film, horor/triler (R)

**PONEDJELJAK
7.4.2008.**



06.40 - Najava programa
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 08.35 - Vijesti
 09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Centre Pompidou - odiseja u vremenu, dokumentarni film
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Mala gospodica
 13.25 - Dan za danom, emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Normalan život - emisija o osobama s invaliditetom
 15.35 - Buky i Franky, dokumentarni film
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.30 - Danas na Zagrebačkoj burzi
 17.40 - Najslabija karika, kviz
 18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Latinica: Opsada Sarajeva - Zločin protiv čovječnosti
 21.50 - Sin noći, brat sna - dokumentarna serija
 22.20 - Poslovne vijesti
 22.30 - Otvoreno
 23.15 - Vijesti
 23.35 - Na rubu znanosti: Povijest i tajna društva
 00.25 - Zvezdane staze: Nova generacija 3., serija
 01.10 - Svijet prema Jimu 5., humoristična serija
 01.30 - Završni udarac, serija
 02.15 - Centre Pompidou - odiseja u vremenu, dokumentarni film

03.05 - Sin noći, brat sna - dokumentarna serija
 03.35 - Latinica: Opsada Sarajeva - Zločin protiv čovječnosti
 05.05 - Mala gospodica
 05.50 - Normalan život - emisija o osobama s invaliditetom



06.45 - Nove pustolovine: Lucky Luke
 07.10 - Neustrašiva Kim
 07.35 - Darcyno životinjsko carstvo
 08.00 - Žutokljunac:
 09.00 - Učilica
 09.10 - Veliki odmor:
 10.00 - Srce pobjednika, australsko-američki film
 11.40 - Skica za portret
 11.50 - Zlurad, crtana serija
 12.15 - Zaljubljene cure, serija za djecu i mlade
 12.45 - Scientia Croatica - znanstveni forum
 13.35 - Veliki odmor
 14.25 - Nove pustolovine: Lucky Luke
 14.50 - Crtani film
 15.00 - TOP 40
 15.45 - Svijet prema Jimu 5.
 16.10 - Zvezdane staze: Nova generacija 3., serija
 17.00 - McLeodove kćeri 4.
 17.50 - Županijske panorame
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.32 - Sve u šesnaest
 18.50 - Prijatelji 4., serija
 19.15 - Beverly Hills 2., serija
 20.05 - Završni udarac, serija
 20.55 - Vijesti na Drugom
 21.15 - Bitange i princeze 4.
 21.55 - Zlatna kopačka
 22.45 - Sedam, američki film
 00.45 - McLeodove kćeri 4.



07.00 Šaljivi kućni video
 07.20 Jagodica Bobica
 07.45 Fifi i cvjetno društvo
 08.10 Yu-Gi-Oh GX
 08.35 Ninja kornjače FFWD
 09.00 Nova lova, TV igra
 10.50 Svi vole Raymonda
 11.15 Ružna ljepotica, serija
 12.05 Zauvijek susjedi, serija
 12.45 Vijesti
 13.00 Farma + , reality show
 13.40 Razvedi me, zavedi me, igrani film
 15.30 Svijet prema Jimu, serija
 16.00 Kralj Queensa, serija
 16.30 Cosby show, serija
 17.00 Svi vole Raymonda
 17.25 Vijesti

17.40 Naša mala klinika, serija
 18.35 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 10 do 8, informativna emisija
 20.00 Farma, reality show
 21.00 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
 22.00 Heroji, serija
 23.50 Vijesti
 00.05 Nikita, serija
 00.55 Heroji, serija
 01.40 Medij, serija
 02.25 Dva metra pod zemljom
 03.10 Groznica, igrani film
 04.40 Kraj programa



06.30 Obalna straža, drama (R)
 07.25 Magnum, serija (R)
 08.15 Looney tunes
 08.40 SpužvaBob Skockani
 09.05 Sam svoj majstor, serija
 09.30 Korak po korak, (R)
 09.55 Puna kuća, serija (R)
 10.25 Malcolm u sredini, (R)
 10.50 Dadjila, serija (R)
 11.15 Rat u kući, serija (R)
 11.40 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.20 Vijesti
 12.25 Ekkluziv, magazin
 13.00 Zabranjena ljubav, (R)
 13.30 Obalna straža, drama
 14.25 Magnum, akcijska serija
 15.20 Cobra 11, serija
 16.15 Korak po korak, serija
 16.40 Puna kuća, serija
 17.10 Malcolm u sredini, serija
 17.35 Dadjila, serija
 18.00 Rat u kući, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Exploziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.40 Ne daj se, Nina!
 20.00 CSI: Miami, serija
 20.55 Vertikalna granica, film
 23.00 Stvorenja, serija
 23.55 Vijesti
 00.10 Urota, političko-kriminalistički triler (R)
 01.05 Kunolovac, kviz

**UTORAK
8.4.2008.**



06.40 - Najava programa
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 09.05 - Mali savjeti za poljoprivrednike
 09.10 - Ponos Ratkajevih, serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Vodenim putovima, dokumentarna serija

11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.35 - Mala gospodica
13.25 - Dan za danom, emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Među nama
15.35 - U dolini Gacke, emisija pučke i predajne kulture
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.15 - Hrvatska uživo
17.25 - Hrvatska uživo - Vijesti
17.30 - Danas na Zagrebačkoj burzi

17.40 - Najslabija karika, kviz
18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
19.30 - Dnevnik
20.15 - Globalno sijelo
20.50 - Dobre namjere, serija
21.40 - Pola ure kulture
22.10 - Poslovne vijesti
22.25 - Otvoreno
23.10 - Vijesti
23.20 - Vijesti iz kulture
23.30 - Drugi format
00.20 - Zvezdane staze: Nova generacija 3., serija
01.05 - Svijet prema Jimu 5., humoristična serija
01.30 - Točka na i, američko-britansko-španjolski film
03.00 - Vodenim putovima, dokumentarna serija
03.50 - Oprah show
04.35 - Pola ure kulture
05.05 - Mala gospodica
05.50 - Među nama



06.40 - Najava programa
06.45 - Nove pustolovine: Lucky Luke
07.10 - Neustrašiva Kim
07.35 - Darcyno životinjsko carstvo
08.00 - Žutokljunac:
09.00 - Učilica
09.10 - Veliki odmor:
10.00 - Govori, američki film
11.30 - Fotografija u Hrvatskoj
11.50 - Zlurad, crtana serija
12.15 - Zaljubljeni cure, serija za djecu i mlade
12.45 - Scientia Croatica - znanstveni forum
13.35 - Veliki odmor
14.25 - Nove pustolovine: Lucky Luke
14.50 - Crtani film
15.00 - TOP 40
15.45 - Svijet prema Jimu 5.
16.10 - Zvezdane staze: Nova generacija 3., serija
17.00 - McLeodove kćeri 4.
17.50 - Županijske panorame
18.15 - Vijesti na Drugom
18.32 - Sve u šesnaest
18.50 - Prijatelji 4., serija
19.15 - Beverly Hills 2., serija
20.05 - Nogometna Liga prvaka - emisija

20.37 - Nogometna Liga prvaka prijenos, 1. poluvrijeme
21.35 - Vijesti na Drugom
21.45 - Nogometna Liga prvaka prijenos, 2. poluvrijeme
22.35 - Nogometna Liga prvaka - emisija i sažeci
23.15 - Braća i sestre, serija
00.00 - Zločinački umovi 2.
00.40 - McLeodove kćeri 4.
01.25 - TV raspored



07.00 Šaljivi kućni video
07.20 Jagodica Bobica
07.45 Fifi i cvjetno društvo
08.10 Yu-Gi-Oh GX
08.35 Ninja kornjače FFWD
09.00 Nova lova
11.05 Ružna ljepotica, serija
11.55 Zauvijek susjedi, serija
12.35 Vijesti
12.50 Farma, reality show
13.40 Hercule Poirot. Ubojstva po abecedi, igrani film
15.30 Svijet prema Jimu, serija
16.00 Kralj Queensa, serija
16.30 Cosby show, serija
17.00 Svi vole Raymonda
17.25 Vijesti
17.40 Naša mala klinika, serija
18.35 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 10 do 8, informativna emisija
20.00 Farma, reality show
21.00 Veliki debeli lažljivac, igrani film
22.30 Pod nož, serija
23.25 Vijesti
23.40 Nikita, serija
00.35 Heroji, serija
01.20 Medij, serija
02.05 Dva metra pod zemljom, serija
03.00 Lažna obećanja, film
04.40 Naša mala klinika, serija
05.25 Kraj programa



07.00 Obalna straža, drama (R)
07.55 Magnum, serija (R)
08.45 Looney tunes
09.10 SpužvaBob Skockani
09.35 Sam svoj majstor, serija
10.00 Korak po korak, (R)
10.30 Puna kuća, serija (R)
10.55 Malcolm u sredini, (R)
11.20 Dadija, serija (R)
11.45 Rat u kući, serija (R)
12.15 Vijesti
12.20 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12.55 Eksploziv, magazin (R)
13.05 Ne daj se, Nina!, (R)
13.30 Obalna straža, drama
14.25 Magnum, akcijska serija
15.20 Cobra 11, serija

16.15 Korak po korak, serija
16.40 Puna kuća, serija
17.10 Malcolm u sredini, serija
17.35 Dadija, serija
18.00 Rat u kući, serija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Ne daj se, Nina!, drama
20.00 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija
21.05 Bibin svijet, serija
21.40 Ljubimica Amerike, film, romantična komedija
23.20 CSI, serija
00.15 Vijesti
00.30 Invazija, serija
01.15 Kunolovac, kviz

**SRIJEDA
9.4.2008.**



07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
09.05 - Herbošov poljoprivredni savjetnik
09.07 - Ponos Ratkajevih, serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Vodenim putovima, dokumentarna serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.35 - Mala gospodica
13.25 - Dan za danom, emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Riječ i život: Vjeronauk između tradicije i znakova vremena, religijski program
15.35 - Alpe-Dunav-Jadran
16.15 - Hrvatska uživo
17.25 - Danas na Zagrebačkoj burzi
17.35 - Najslabija karika, kviz
18.25 - Ponos Ratkajevih, serija
19.15 - Loto 7/39
19.30 - Dnevnik
20.15 - Piramida
21.20 - Luda kuća 3., TV serija
21.55 - Hrvatska kulturna baština
22.10 - Poslovne vijesti
22.25 - Otvoreno
23.10 - Vijesti
23.30 - Scientia Croatica - znanstveni forum
00.20 - Zvezdane staze: Nova generacija 3., serija
01.05 - Zakon i red: Odjel za žrtve 8., serija
01.50 - Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
02.35 - Prekid programa zbog redovnog održavanja odašiljača
04.35 - Alpe-Dunav-Jadran
05.05 - Mala gospodica
05.50 - Riječ i život: Vjeronauk između tradicije i znakova vremena, religijski program



06.45 - Nove pustolovine: Lucky Luke
07.10 - Neustrašiva Kim
07.35 - Darcyno životinjsko carstvo
08.00 - Žutokljunac:
09.00 - Učilica
09.10 - Veliki odmor:
09.55 - Caofangzi, kineski film za djecu
11.40 - Latinica
13.10 - City Folk
13.40 - Veliki odmor
14.25 - Nove pustolovine: Lucky Luke
14.50 - Tom i Jerry kao kinci
15.15 - Svijet prema Jimu 5.
15.40 - Zvezdane staze: Nova generacija 3., serija
16.25 - Vaterpolo, Doigravanje vaterpolske Eurolige: Mladost - Partizan, prijenos
17.50 - Županijske panorame
18.15 - Vijesti na Drugom
18.32 - Sve u šesnaest
18.50 - Prijatelji 5., serija
19.15 - Beverly Hills 2., serija
20.05 - Nogometna Liga prvaka - emisija
20.37 - Nogometna Liga prvaka - prijenos, 1. poluvrijeme
21.35 - Vijesti na Drugom
21.45 - Nogometna Liga prvaka - prijenos, 2. poluvrijeme
22.35 - Nogometna Liga prvaka - emisija i sažeci
23.15 - Manchester: Plivanje, Svjetsko prvenstvo
23.50 - Zakon i red: Odjel za žrtve 8., serija
00.35 - Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
01.20 - TV raspored



07.00 Šaljivi kućni video
07.20 Jagodica Bobica
07.45 Fifi i cvjetno društvo
08.10 Yu-Gi-Oh GX
08.35 Ninja kornjače FFWD
09.00 Nova lova
11.00 Svi vole Raymonda
11.30 Ružna ljepotica, serija
12.20 Zauvijek susjedi, serija
13.00 Vijesti
13.15 Farma
14.05 Veliki debeli lažljivac, film
15.30 Svijet prema Jimu, serija
16.00 Kralj Queensa, serija
16.30 Cosby show, serija
17.00 Svi vole Raymonda
17.25 Vijesti
17.40 Naša mala klinika, serija
18.35 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 10 do 8, informativna emisija

20.00 Farma, reality show
21.00 Večernja škola - EU
22.00 Luđ, zburjen, normalan
22.40 Vratit će se rode, serija
23.35 Vijesti
23.50 Nikita, serija
00.45 Medij, serija
01.30 Dva metra pod zemljom
02.25 Progonjeni, igrani film
03.55 Nikita, serija
04.40 Medij, serija
05.25 Naša mala klinika, serija
06.10 Kraj programa



07.05 Obalna straža, drama (R)
07.55 Magnum, serija (R)
08.45 Looney tunes
09.10 SpužvaBob Skockani
09.35 Sam svoj majstor, serija
10.05 Korak po korak, (R)
10.30 Puna kuća, serija (R)
10.55 Malcolm u sredini, (R)
11.20 Dadija, serija (R)
11.45 Rat u kući, serija (R)
12.15 Vijesti
12.20 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12.55 Eksploziv, magazin (R)
13.05 Ne daj se, Nina!, (R)
13.30 Obalna straža, drama
14.25 Magnum, akcijska serija
15.20 Cobra 11, serija
16.15 Korak po korak, serija
16.40 Puna kuća, serija
17.10 Malcolm u sredini, serija
17.35 Dadija, serija
18.00 Rat u kući, serija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.40 Ne daj se, Nina!, drama
20.00 CSI: New York, serija
20.55 Zaboravljeni slučaj, serija
21.40 Reži me, dramska serija
22.35 Heroji iz strasti, serija
23.35 Vijesti
23.50 Invazija, serija
00.35 Kunolovac, kviz

**ČETVRTAK
10.4.2008.**



07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Vodenim putovima, dokumentarna serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.35 - Mala gospodica
13.25 - Dan za danom, emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Trenutak spoznaje
15.35 - Poglavlje 29, dok. film

16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 17.30 - Danas na Zagrebačkoj burzi
 17.40 - Najslabija karika, kviz
 18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - 1 protiv 100, kviz
 21.20 - Brisani prostor
 22.05 - Znanstvene vijesti
 22.15 - Poslovne vijesti
 22.30 - Otvoreno
 23.15 - Vijesti
 23.35 - Čovik od riči - Jakša Fiamengo, dok. film
 00.30 - Zvezdane staze: Nova generacija 3., serija
 01.15 - Svijet prema Jimu 5.
 01.40 - Pritisak na tlak
 02.00 - Obitelj Soprano 6.
 02.50 - Bez traga 4., serija
 03.30 - Vodenim putovima, dokumentarna serija
 04.20 - Fotografija u Hrvatskoj
 04.35 - Danas nudimo, dokumentarni film
 05.05 - Mala gospodica
 05.50 - Trenutak spoznaje



06.45 - Nove pustolovine: Lucky Luke
 07.10 - Neustrašiva Kim
 07.35 - Darcyno životinjsko carstvo
 08.00 - Žutokljunac:
 09.00 - Učilica
 09.10 - Veliki odmor:
 10.00 - Obiteljski film
 11.50 - Briljanteen
 12.40 - City Folk
 13.10 - Muslimani u Europi
 14.00 - Veliki odmor
 14.50 - Nove pustolovine: Lucky Luke
 15.15 - Tom i Jerry kao klinici
 15.45 - Svijet prema Jimu 5.
 16.10 - Zvezdane staze: Nova generacija 3., serija
 17.00 - McLeodove kćeri 4.
 17.50 - Županijske panorame
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.32 - Sve u šesnaest
 18.50 - Prijatelji 5., serija
 19.15 - Beverly Hills 2., serija
 20.05 - Pritisak na tlak
 20.35 - Nogometni Kup UEFA - četvrtfinale, 1. poluvrijeme
 21.35 - Vijesti na Drugom
 21.45 - Nogometni Kup UEFA - četvrtfinale, 2. poluvrijeme
 22.40 - Manchester: Plivanje, Svjetsko prvenstvo
 23.10 - Nogometni Kup UEFA - četvrtfinale, sažeci
 23.35 - Bez traga 4., serija
 00.20 - Obitelj Soprano 6.
 01.10 - McLeodove kćeri 4.



07.00 Šaljivi kućni video
 07.20 Jagodica Bobica
 07.45 Fifi i cvjetno društvo
 08.10 Yu-Gi-Oh GX
 08.35 Ninja kornjače FFWD
 09.00 Nova lova
 10.40 Svi vole Raymonda
 11.05 Ružna ljepotica, serija
 11.55 Zauvijek susjedi, serija
 12.35 Vijesti
 12.50 Farma, reality show
 13.40 Hercule Poirot. Patriotsko ubojstvo, igrani film
 15.30 Svijet prema Jimu, serija
 16.00 Kralj Queensa, serija
 16.30 Cosby show, serija
 17.00 Svi vole Raymonda
 17.25 Vijesti
 17.40 Naša mala klinika, serija
 18.35 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 10 do 8, informativna emisija
 20.00 Farma, reality show
 21.00 Istraga, magazin
 22.40 Provjereno, informativni magazin
 23.35 Vijesti
 23.50 Nikita, serija
 00.45 Medij, serija
 01.30 Vratit će se rode, serija
 02.15 Nevina, igrani film
 03.55 Nikita, serija
 04.40 Naša mala klinika, serija
 05.25 Kraj programa



07.00 Obalna straža, drama (R)
 07.55 Magnum, serija (R)
 08.45 Looney tunes
 09.10 SpužvaBob Skockani
 09.35 Sam svoj majstor, serija
 10.00 Korak po korak, (R)
 10.30 Puna kuća, serija (R)
 10.55 Malcolm u sredini, (R)
 11.20 Dadilja, serija (R)
 11.45 Rat u kući, serija (R)
 12.15 Vijesti
 12.20 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.55 Exploziv, magazin (R)
 13.05 Ne daj se, Nina!, (R)
 13.30 Obalna straža, drama
 14.25 Magnum, akcijska serija
 15.20 Cobra 11, serija
 16.15 Korak po korak, serija
 16.40 Puna kuća, serija
 17.10 Malcolm u sredini, serija
 17.35 Dadilja, serija
 18.00 Rat u kući, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Exploziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.30 Ne daj se, Nina!, drama
 20.00 Jesen stiže, Dunjo moja
 21.10 Uvod u anatomiju, serija
 22.50 Trava, humorna serija
 00.00 Vijesti
 00.15 Invazija, serija
 01.05 Kunolovac, kviz

GLAS DOMOVINE

Emisija o hrvatskim manjinama i iseljeništvu »Glas domovine«, emitira se petkom na programu HRT1, u terminu od 14 i 45 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA KRONIKA

Program o hrvatskoj nacionalnoj manjini u Mađarskoj na hrvatskom jeziku uz mađarski prijevod emitira se srijedom s početkom u 12 i 30 sati na programu MTV 1.

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se subotom u 16.30 na RTV2 a repriza utorkom u 12.10 sati. E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

PROGRAMSKA SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 – 19,00

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- 'Bolja Srbija'
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Kronologija
- Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

- Poetski predah
- 'Popularne melodije' – zabavna glazba (ponedjeljkom)
- 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' – narodna glazba (utorkom)
- 'Veliki majstori glazbe' – ozbiljna glazba (srijedom)
- 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
- 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 – 20,00

- 'Europa danas i sutra' – magazina Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom)
- 'Kulturna povijest' (utorkom)
- 'Putokazi' (srijedom)
- 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
- 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

- 'Aktualije' (ponedjeljkom)
- 'Gospodarski magazin' (utorkom)
- 'Otvoreni studio' (srijedom)
- 'Kultur cafe' – magazin Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
- 'U društvu s mladima' (petkom)

20,30 - 21,00

- Narodna glazba, izvanredne emisije (specijali, reportaže)
- Blic vijesti i odjava programa

PROGRAMSKA SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Kronologija, zabavna glazba
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 'Razgovor s povodom', narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana
- 18,10 'Nedjeljni mozaik' (Kronologija, 'Čovjekov svijet' – magazin Radija Deutsche Welle, moda)
- 19,30 'Priča za laku noć' – dječja emisija
- 20,00 'Ljudi nizine'
- 20,30 Narodna glazba
- 20,55 Odjava programa



104,4 Mhz

Mali oglasi

Prodajem monitor 17" IBM E74. Cijena 3000 dinara.

Tel: 024/ 562 – 700, zvati u večernjim satima.

Prodajem pumpu – dvoklipnu 30 atm i prikolicu za moto-kultivator »IMT-506-DELUXE« i remontovanu peć »KREKA VESO« 12T. Informacije od 17 sati na broj telefona 022 / 591 – 264.

Ing. elektrotehnike daje sate fizike i matematike učenicima osnovnih i srednjih škola. Telefoni: 064/ 292 – 1043 ili 024/ 524 – 701

Izdajem namještenu sobu s kuhinjom i kupaticom za učenicu ili radnicu, isključivo nepušača, blizu Medicinske škole, KTC-a i IDEA-e. Centralno grijanje i kablovska TV. Telefon: 024/ 566 – 898

Prodajem trosoban stan, 115 četvornih metara, klasična gradnja, centar grada, ekskluzivna lokacija. Naročito pogodna za ured, ambulantu i drugo. Tel: 024/ 526 – 243

Prodajem tri lanca zemlje prve klase, u Šandorskom ataru kod »Agrokombinata«. Tel.: 024/ 522 – 677

Prodajem sliku »Krizanteme sa svijećom« 1990. autora Stipana Šabića (1928.-2003.), tehnika suhi pastel, dimenzije 67 x 47 cm, uokvirena 85 x 65 cm.

Molimo javiti se na telefon 024/ 550 – 163.

Izdajem namještenu sobu na Radijalcu učeničicu/ku ili studenticu/u, s CG, upotrebom kuhinje i kupatila, za nepušače.

Tel: 024/ 558 – 227 ili 063/ 597 – 021

Prodajem tijekom cijele godine šarplanince, štenad šampionskog podrijetla i odrasle ženke i mužjake izuzetnog eksterijera i karaktera.

Karan. Tel: 025/ 830 – 475 i 063/ 717 – 4888.

Izdajem objekt, magacin na čantavirskom putu, idealna lokacija oko 100 m².

Tel: 024/ 530 - 107 ili 064/ 261 – 8022

Prodajem staru kuću za rušenje, MZ »Novo selo«. Plac 340 m².

Tel. 024/ 532 – 505.

Traži se u najam, pozajmicu ili na poklon očuvana flauta.

Jasmina 021/ 496 – 014

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Štovani čitatelji našeg i vašeg tjednika,

I dalje nastavljamo s objavljivanjem rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon koji ćemo objavljivati u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKARIJEČ

Nama je dovoljno
da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Raspored sprovoda i umrlice na Internetu:

www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE

"URNA"

A.D.-d.o.o.



Trg žrtava fašizma br. 1

PODUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PRIJVOZ I CEREMONIJAL
POKOPA

Tel.: 024-558-011

Cyjećara:
Tel.: 024/557-130

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavljaštava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb,

važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno

- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)

- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS